

**ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
НАВЧАЛЬНИХ ТА ВИРОБНИЧИХ
ПРАКТИК**

Навчальної практики (з фаху) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – ОП: Соціологія; Навчальної практики з психології здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – ОП: Психологія. Клінічна психологія; Навчальної практики (лексикографічної) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – ОП: Середня освіта. Українська мова і література; Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література; Навчальної практики (з фаху) ОП: Менеджмент підприємств і організацій.

Виробничої практики (з фаху) – здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – ОП: Соціологія; виробничої практики (психодіагностичної) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – ОП: Психологія. Клінічна психологія, Психологія. Психологічне консультування; Виробничої практики (психопрофілактичної) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – ОП: Психологія. Клінічна психологія, психологія. Психологічне консультування; Виробничої практики (з фаху) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – ОП: Психологія. Психологічне консультування; Виробнича: практика з технологій соціальної роботи та соціальної педагогіки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – ОП: Соціальна робота. Соціальна педагогіка.

Виробничої практики (з фаху) – здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП: Соціологія муніципальної політики; Виробничої практики (з фаху) здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП: Психологія. Практична психологія; Виробничої практики (з фаху) здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП: Менеджмент підприємств і організацій.

Керівники навчальної та виробничої практик від кафедри соціології та філософії: директор Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького, доц. Афанасьєва Л.В.;

Керівники навчальної та виробничої практик від кафедри психології: д.психол.н., проф. Ковальова О.В., к.психол.н., доц., керівник Психологічного центру Кобильнік Л.М., к.психол.н., доц. Фалько Н.М., к.психол.н., доц. Гузь Н.В., к.психол.н., доц. Прокоф'єва О.О., к.психол.н., доц. Шевченко С.В., ст. викл. Варіна Г.Б.; Керівники практики від кафедри української мови: канд. філолог. а., доц. Митяй З.О., канд. філолог. н, доц. Сіроштан Т.В.;

Керівники навчальної та виробничої практик від кафедри управління та адміністрування: д.е.н., проф. Чижова В.І., к.т.н., доц. Павленко О.М.;

Керівники навчальної та виробничої практик від кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи: д-р філос., ст. викл. Тарасова В.А., ст. викл. Атрошенко Т.Ю.

Наукові консультанти: ст. наук співробітник Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького, доц. Букреєва І.В., ст. наук співробітник Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького, проф. Глебова Н.І., ст. наук. співробітник Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького, доц. Глинська Л.Ф., наук. співробітник Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького, ст. викладач, Чичановський І.О., заступник міського голови Мелітопольської міської ради Запорізької області, доц., Семікін М.О., директор ТОВ «Стратегічний розвитку територій», доц. Орлов А.В.

ПЕРЕДМОВА

Український багатокультурний Мелітополь з 25 лютого 2022 року перебуває у тимчасовій окупації унаслідок російської військової агресії. Це випробування на витримку і стійкість, єднання і взаємодопомогу, мудрість і розсудливість всієї багатоетнічної громади міста. Вона налічує близько ста представників різних етнопонаціональних груп, які мають споконвічні традиції добросусідства та взаємоповаги.

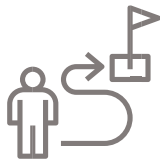
Російська окупаційна влада заперечує європейський вибір України і саму незалежну українську державу як націю, а багатокультурний український народ окупанти вважають «антирусською конструкцією», що не має власного наповнення. Тому денацифікація України – це її деукраїнізація і деєвропеїзація. Цього можна досягнути ідеологічними репресіями (придушенням), жорсткою цензурою у всіх сферах життя.

В освітній сфері окупаційна влада міста заборонила як державну мову, так і мови національних спільнот шляхом примусового переходу закладів освіти на російську мову і російські програми; у культурній – представники «місцевої адміністрації» почали виготовляти «нові експонати» у краєзнавчому музеї, які спотворювали справжню історію і культуру міста, називаючи наш край частиною малоросії або новоросії. Також із музею вивезене скіфське золото, що було культурною перлиною міста.

В інформаційному просторі почали розповсюджуватися пропагандистські листівки про так звані «блага» окупаційної влади, а по телебаченню транслювати лише російські телеканали.

Незважаючи на те, що Україна знаходиться в умовах російської військової агресії, а понад 20% її території тимчасово окуповані, у найскладніші для нашої країни часи, в рамках грантової підтримки діяльності зі сприяння захисту національних меншин у різних регіонах України Проектом Ради Європи «Посилення захисту національних меншин, у тому числі ромів, та мов меншин в Україні», було підтримано нашу заявку «Етнічні спільноти і спільність: запорука громадської активності та довіри» (серпень - листопад 2022 р.), розроблену громадською організацією «Мелітопольська міська єврейська община» у партнерстві з науковцями МДПУ імені Богдана Хмельницького.

МЕТА

розширення дієвих каналів взаємодопомоги для представників етнічних спільнот шляхом реалізації ініціатив із соціальної, інформаційної, освітньої, гуманітарної підтримки, спрямованих на підвищення рівня згуртованості та міжкультурної взаємодії у міській громаді в умовах російської агресії та тимчасової окупації.

Одним із завдань є формування профілю основних проблем, труднощів та запитів представників етнічних спільнот міста Мелітополя, які опинилися у важких життєвих умовах, спричинених війною, залишившись на окупованій території, або вимушено покинули свої домівки та виїхали на підконтрольну Україні територію чи за кордон. Це сприяло визначенню форм і можливих методів допомоги їм.

Використання методу контент-аналізу інформаційних джерел, публікацій у соціальних мережах та коментарів до них, анонімні особисті повідомлення дозволили науковцям Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького активізувати роботу представників етнічних спільнот міста з громадським і державним секторами у напрямку розширення міжетнічної взаємодії, соціальної згуртованості, громадського активізму, консолідації багатокультурної мелітопольської громади тощо.

МЕТОДИ КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ПУБЛІКАЦІЙ

Для збору первинної інформації було використано метод якісного контент-аналізу [1] публікацій у соціальній мережі (Facebook), повідомлень у Телеграм-каналах і групах у Viber, інформації яких довіряють і засобами, яких активно користуються мешканці окупованих регіонів та вимушені переселенці. Ці канали комунікації в умовах тимчасової окупації Мелітополя та російської військової агресії на протигагу від офіційних ЗМІ максимально точно та неопосередковано висвітлюють становище та умови проживання представників етнічних спільнот, які залишилися у місті та вимушено переміщені особи. Панель збору інформації - 24.02.2022 р. по 10.09.2022 р

[1] Контент-аналіз - метод вивчення великих обсягів текстів (документів, розповідей, листів, відео- та аудіоматеріалів, зображень тощо). Він є провідним у дослідженні змісту повідомлень ЗМІ, записів та повідомлень на сайтах соціальних мереж, глибоких інтерв'ю тощо. За його допомогою вивчають проблеми соціальної дійсності, висловлені чи, навпаки, приховані в документі, а також структурні та інші особливості самого документа

ВИБІРКОВА СУКУПНІСТЬ

цілеспрямований метод з подальшим відбором категорій та підкатегорій аналізу, які були визначені експертами Проєкту як об'єктивні та надійні, і що містять у своєму змісті елементи або вичерпні дані щодо тематики Проєкту:

Категорії та підкатегорії

- Соціальні проблеми та труднощі (медичне обслуговування, освіта, зарплата і пенсія)
- Побутові проблеми та труднощі (їжа, одяг, предмети побуту, житло, безпека)
- Проблеми визнання та поваги (психологічні, емоційні, відчуття ідентичності, соціальна незахищеність)

До аналітичного контент-простору було відібрано висловлювання представників етнічних спільнот м. Мелітополя:

- що залишились на окупованих територіях;
- виїхали на підконтрольну Україні територію;
- виїхали за кордон.
- Зазначені джерела відповідають тематиці дослідження та мають змістовну та смислову цінність.

Таким чином до вибіркової сукупності увійшли:

- 10 інформаційних груп Facebook;
- окремі тематичні пости та коментарі до них;
- 3 телеграм-канали;
- 2 групи Viber

ОДИНИЦІ АНАЛІЗУ:

- повідомлення у соціальних мережах,
- 179 суджень, висловлювань осіб, які потерпають від тимчасової окупації
- частини тексту інтернет-видань, які забезпечують репрезентативність дослідження.

МЕТОДИ ФОКУС-ГРУПОВІ ДИСКУСІЇ ТА ГЛИБИНІ ІНТЕРВ'Ю

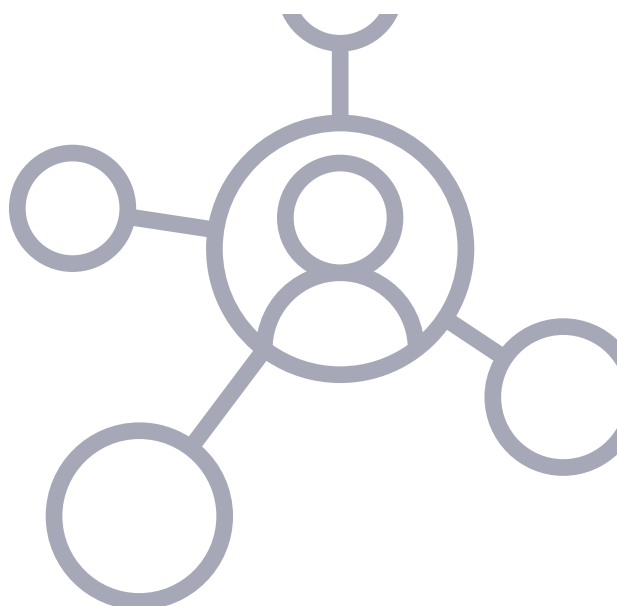
Для отримання більш глибокої та об'єктивної інформації щодо проблем, труднощів та потреб представників етнічних спільнот м. Мелітополя, які опинились в складних життєвих умовах, спричинених війною під час дослідження було використано методи фокус-групових дискусій та глибокого інтерв'ю. Ці методи були ефективними тим, що надали можливість не тільки отримати прямі відповіді на поставлені питання, але й визначити вагомі факти і аргументи, порівняти думки учасників, їхній досвід. Формат дозволив учасникам глибше зануритися в проблеми й труднощі, з якими їм довелося стикаються.

ВИБІРКОВА СУКУПНІСТЬ

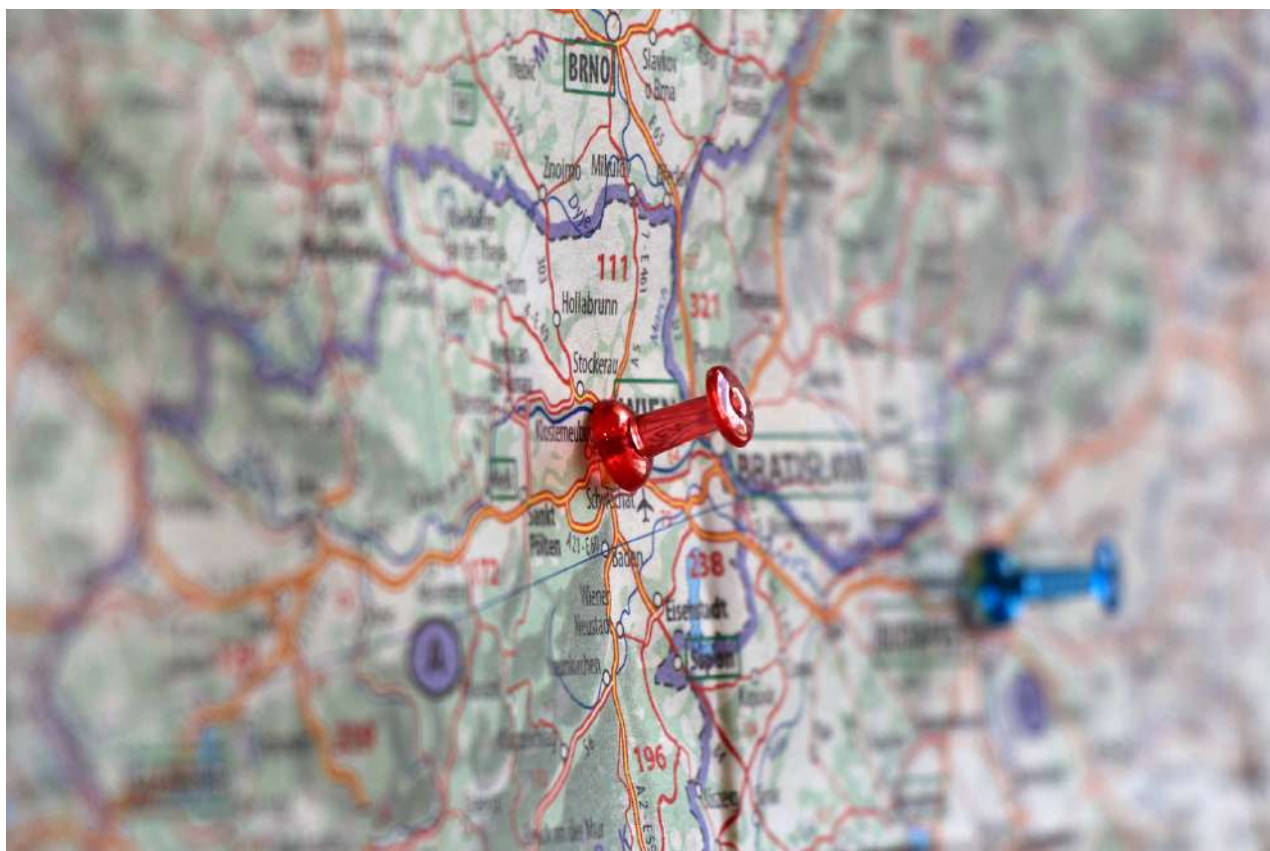
Було організовано і проведено 3 фокус-групові дискусії із загальною кількістю 72 учасники.

Рекрутинг учасників проводився відповідно до показників: представники етнічних спільнот м. Мелітополя, які опинились в складних життєвих умовах, спричинених війною і на момент проведення дослідження або залишились на окупованих територіях, або виїхали на підконтрольну Україні територію, чи виїхали за кордон.

Відповідно до умов дослідження, учасники не мали відношення до сфери журналістики та засобів масової інформації, психології, соціології і дослідження громадської думки. Їх основна діяльність не пов'язана із органами державної або місцевої влади, із структурами Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України або Збройних сил України. На момент проведення дослідження, вони не були представниками будь-якої політичної партії або об'єднання. Відбір здійснювався за скринінговою анкетною.

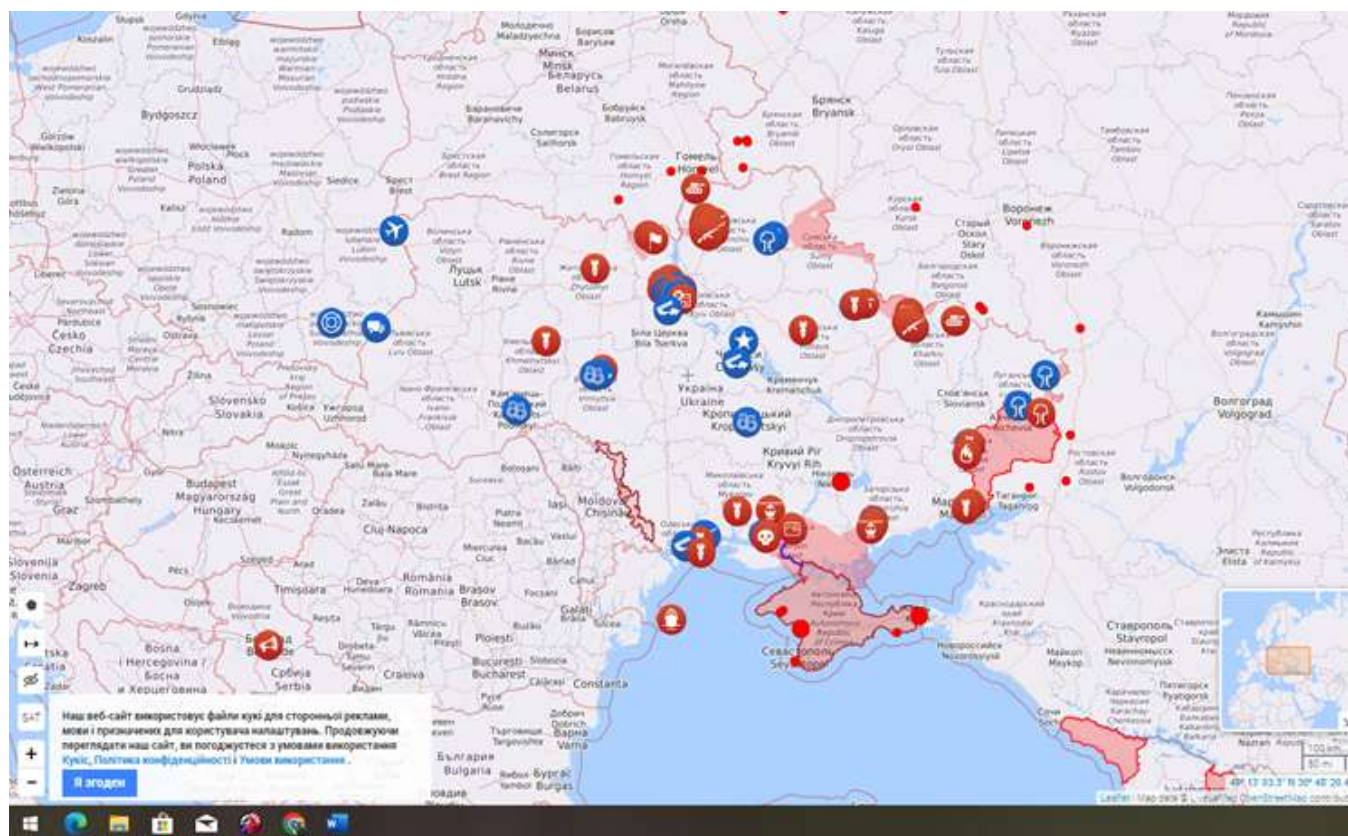
ХРОНОЛОГІЯ ПОДІЙ. МАПУВАННЯ

23 ЛЮТОГО

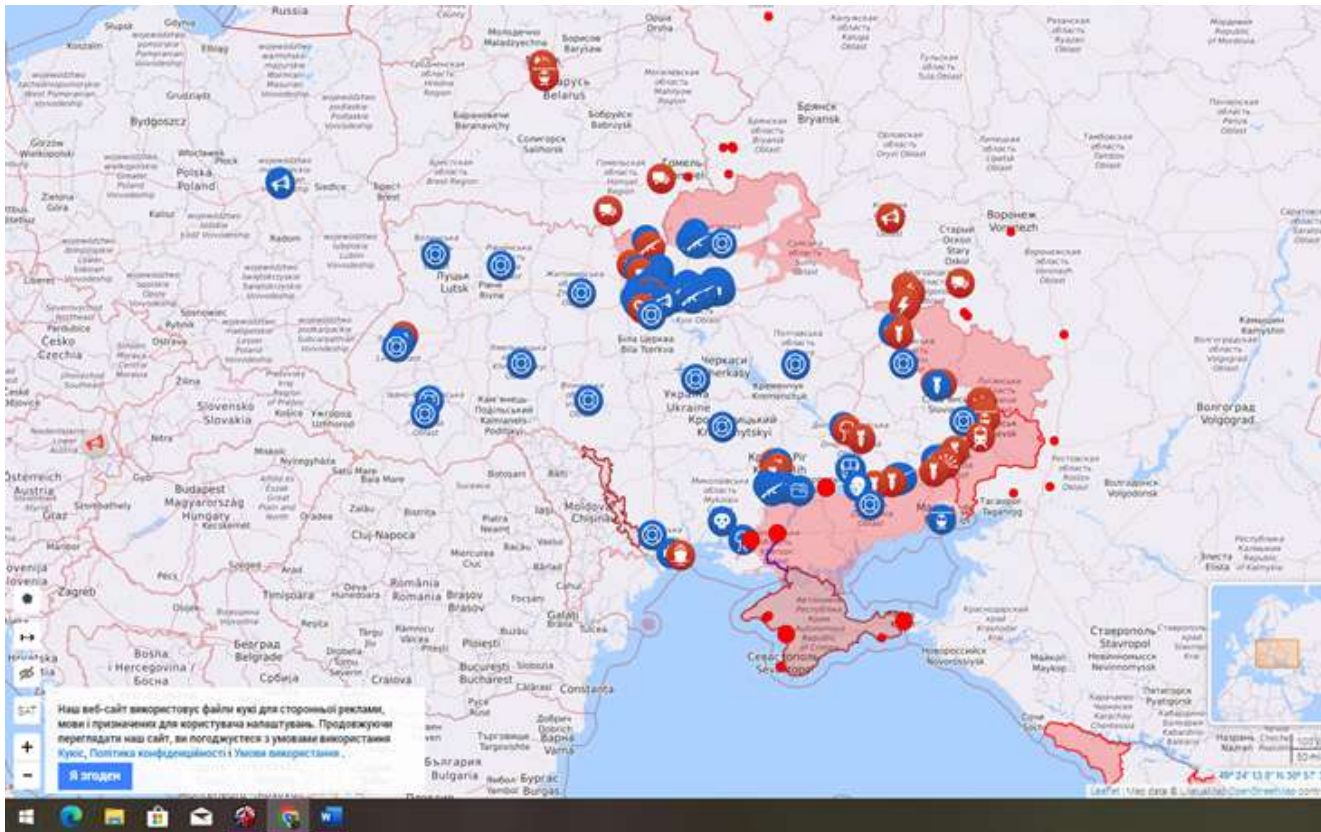

24 ЛЮТОГО

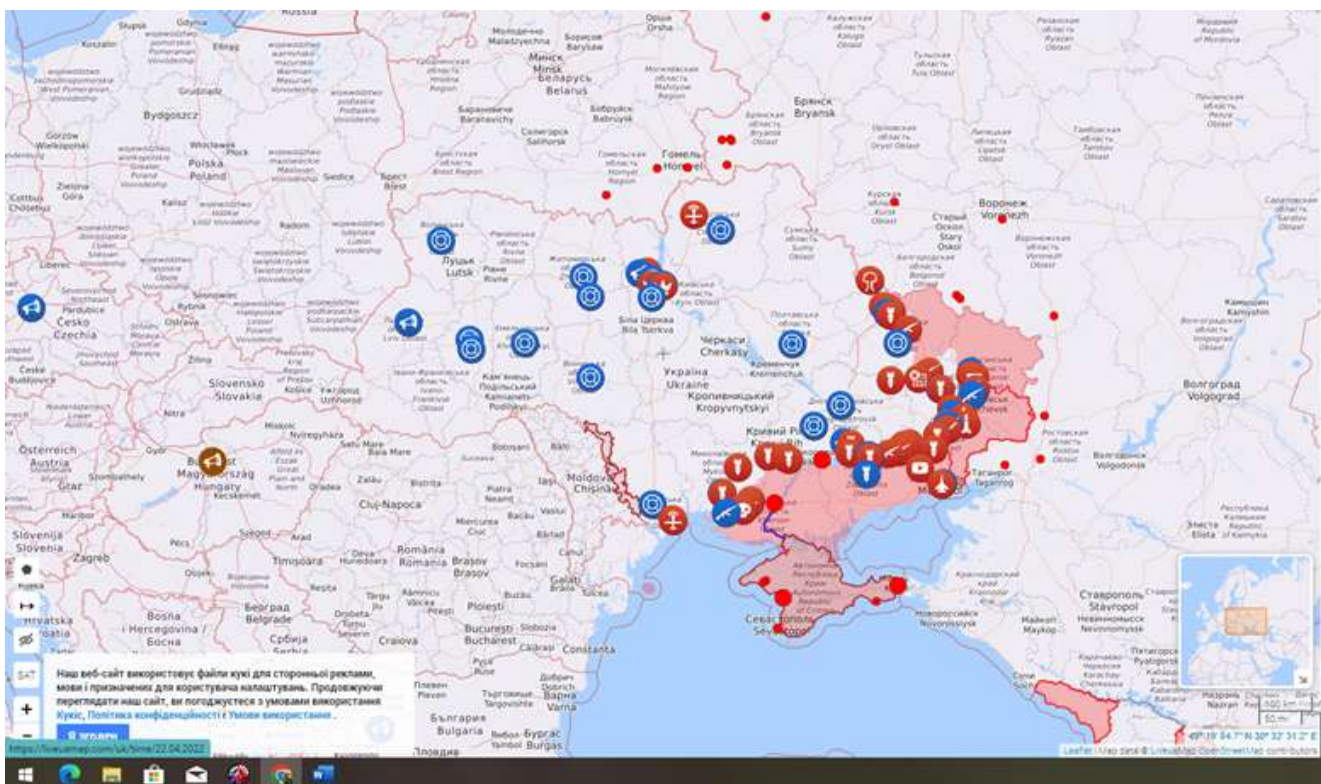

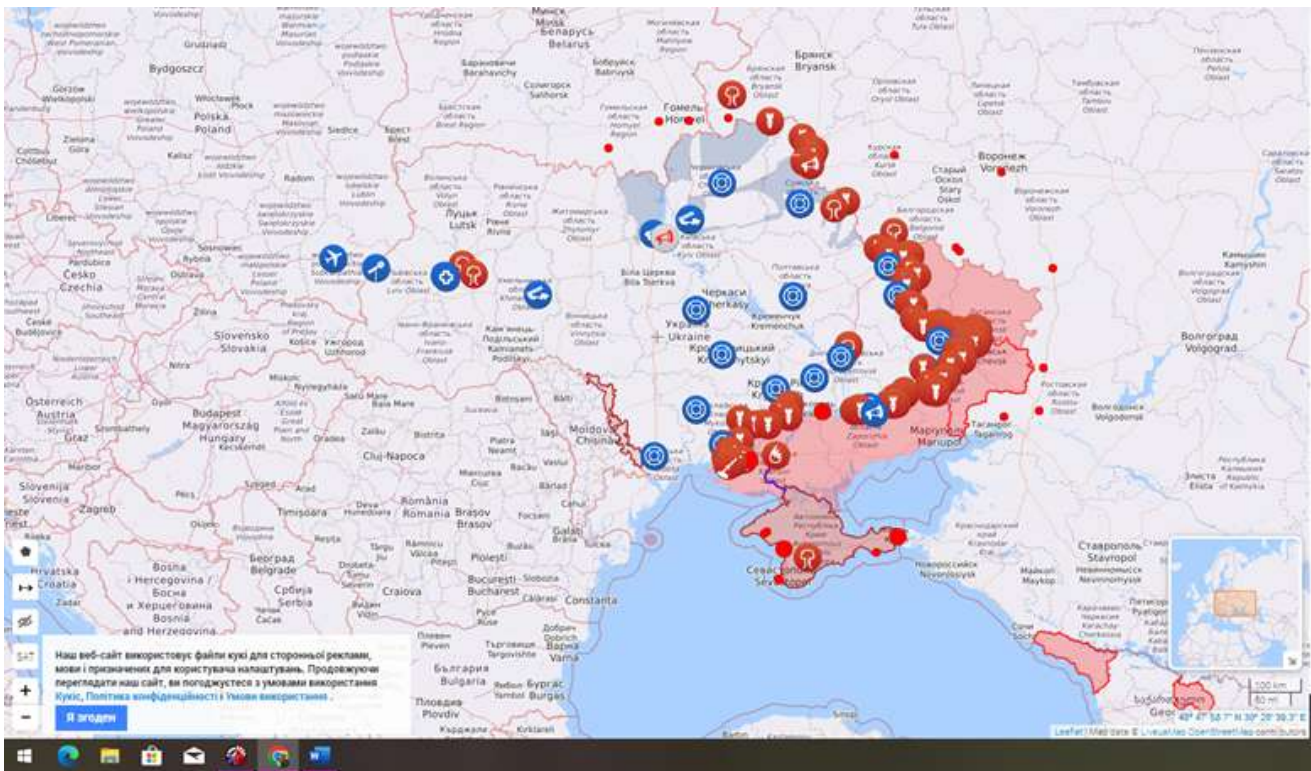
30 БЕРЕЗНЯ

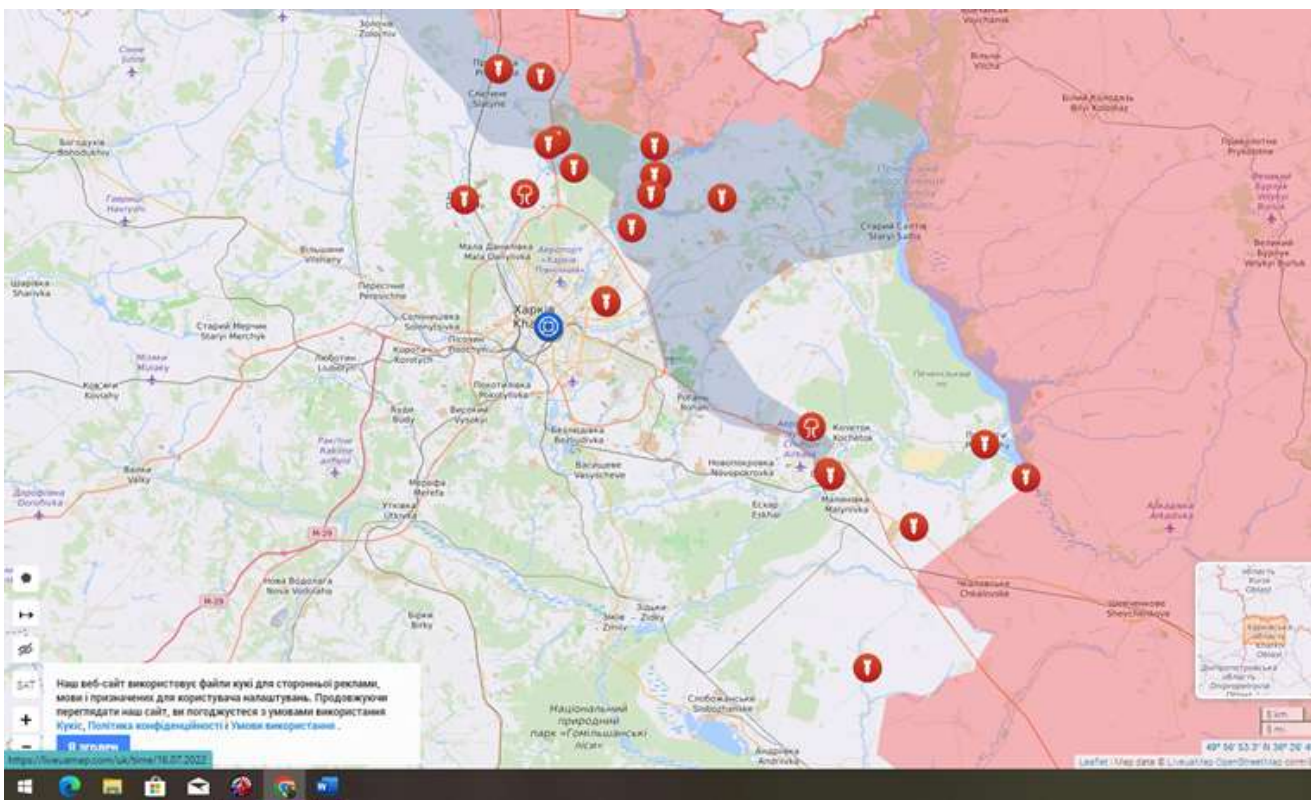
19 КВІТНЯ

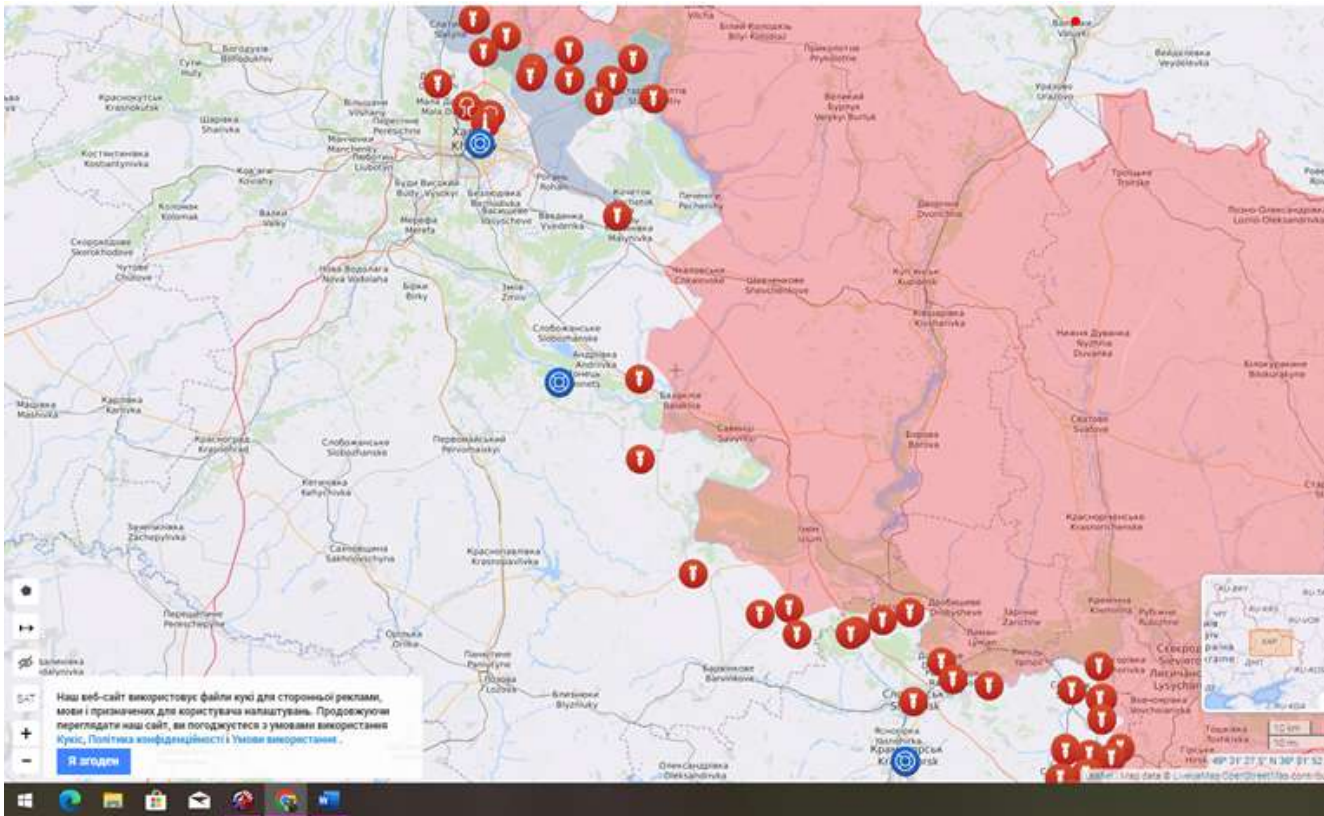
14 ЧЕРВНЯ

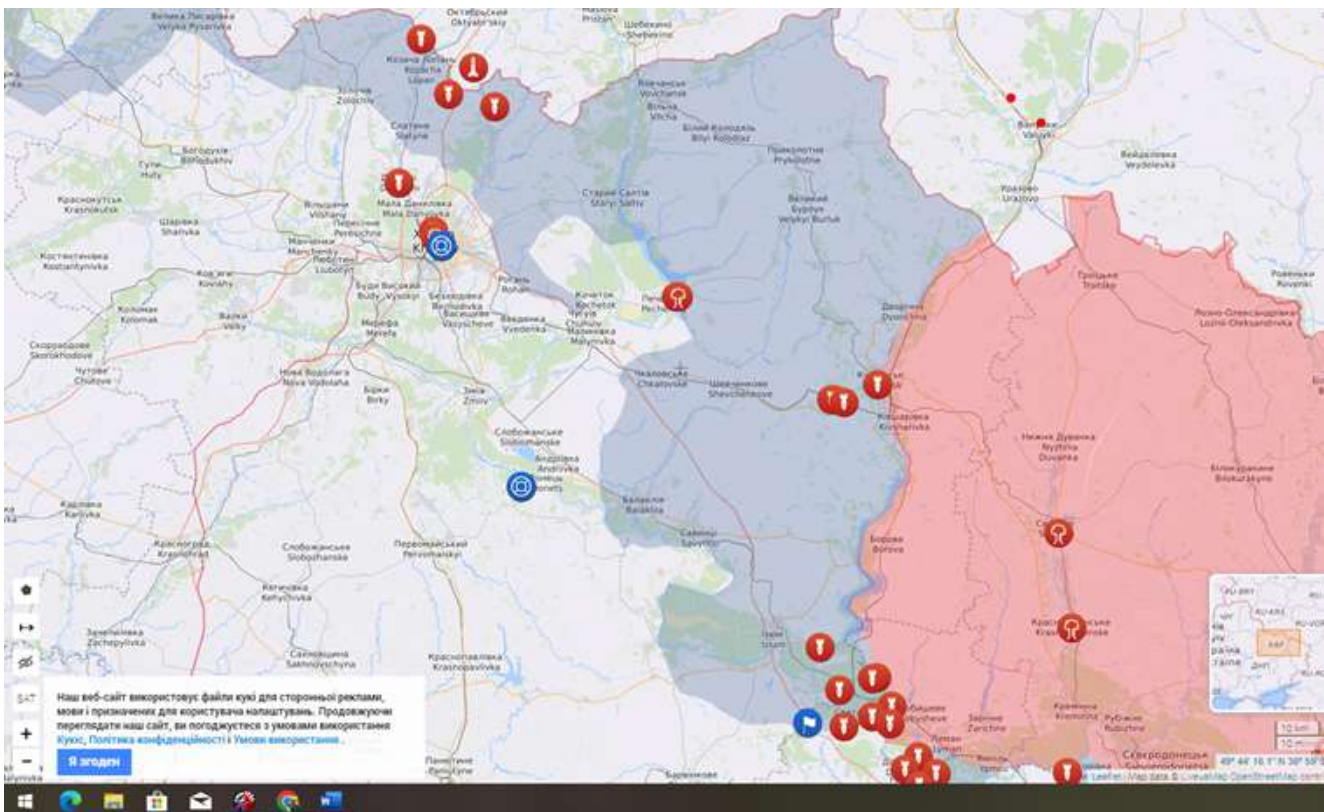
19 ЛИПНЯ

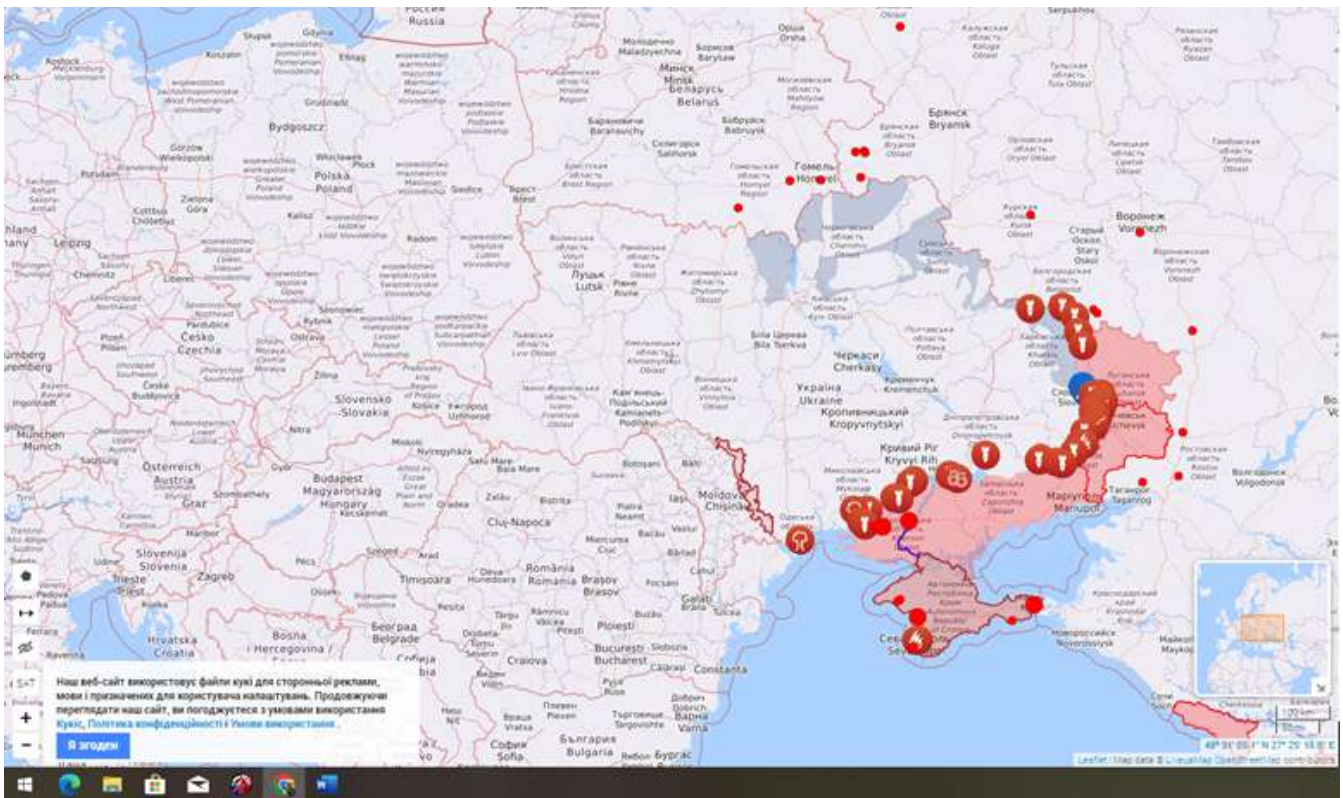

1 ВЕРЕСНЯ

20 ВЕРЕСНЯ

ДАНІ ЩОДО МАСШТАБІВ ТА СПРАМУВАННЯ ВНУТРИШНЬОЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ МІГРАЦІЇ, СПРИЧИНЕНОЮ ВІЙНОЮ

**КІЛЬКІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД,
що розташовані в районі проведення
воєнних (бойових) дій або які перебувають
в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні)
станом на 25 квітня 2022 року**

ФАКТИ

Вимушена міграція:
Як українці переміщуються
всередині країни

2,5 мільйони осіб
переїхали всередині країни

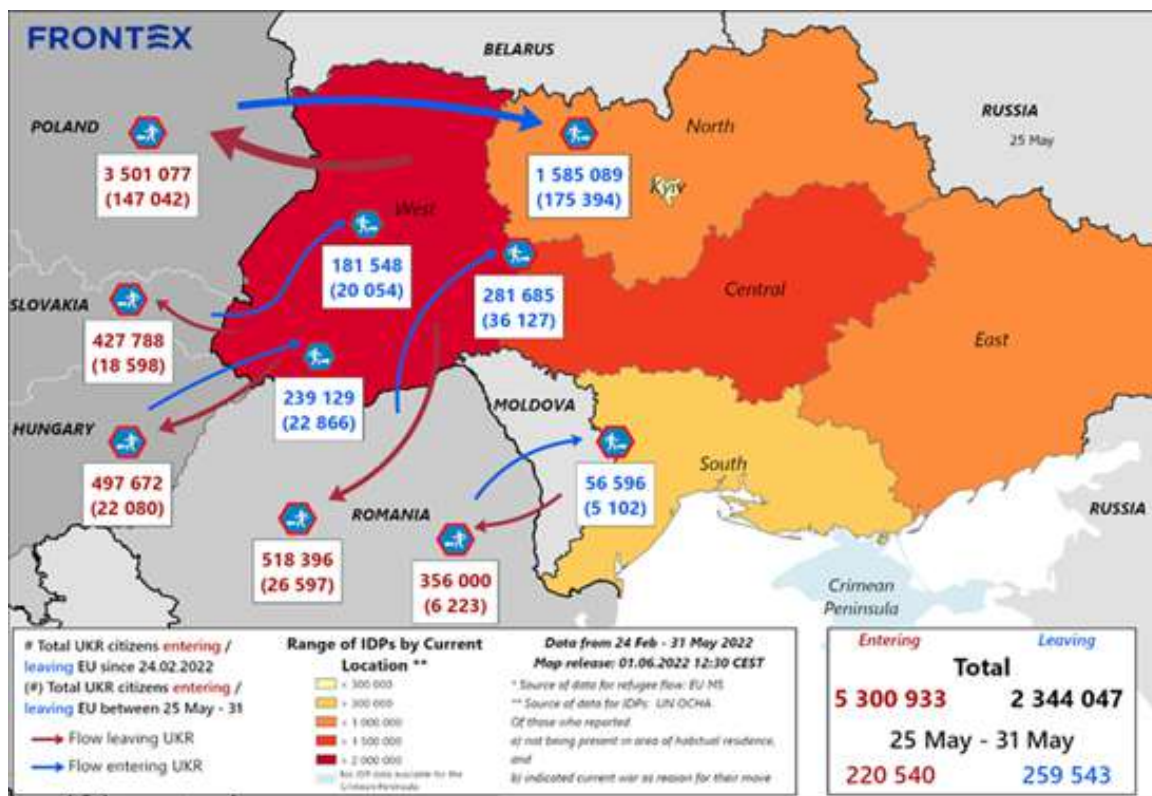
Дані: 17.03.22 за даними ОДА, МОМ (Міжнародна організація з міграції)

Вимушена міграція: як українці переміщуються за кордон

ФАКТИ

Дані: 22.03.22 за даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців

РЕЗУЛЬТАТИ КОНТЕНТ- АНАЛІЗУ

ПАНЕЛЬ І.

СОЦІАЛЬНІ ТРУДНОЩІ, З ЯКИМИ СТИКАЮТЬСЯ ПРЕДСТАВНИКИ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ВИМУШЕНО ПОКИНУЛИ СВОЇ ДОМІВКИ ТА ВИЇХАЛИ НА ПІДКОНТРОЛЬНУ УКРАЇНІ ТЕРИТОРІЮ (ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ) ЧИ ЗА КОРДОН (ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ)

1.1. Соціальні пільги/послуги/підтримки

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

– «Гроші закінчу-ються, а отримати їх в банках неможливо, оскі-льки великі черги, а так міняють лише під проценти» (Олена)
«Сейчас большие проблемы со снятием денег с банковских карт, особенно если в человека нет телефона с додатком и автори-зацією, а только просто карта. Менялы требуют 15-20% за обналічку» (Максим). «Пенсії не вистачає на їжу, гуманіта-рну допомогу не пропус-кають або забирає нова влада, продукти, які при-возять з Криму, дорогі... не знаю як жити далі» (Марія).

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

–«А мені бабуся сказала, що коли будете здавати документи на ВПО, то скажіть, щоб вам дали талончик на гуманітарну допомогу. Самі вони не кажуть...» (Ірина)
–«Зареєструвалася як ВПО, але грошову допомогу отримала лише через 3 місяці» (Людмила)
–«Де отримати гуманітарку, записатися до сімейного лікаря, отримати безкоштовні ліки узнала від таких же переселенців як ми. Ніхто нам у соціальному захисті про це не казав» (Олексій)

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

–«Неврегульований процес фактичного отримання фінансової допомоги» (Сергій)
–« ... тільки приїхали, не знаю, чи може син (до 18 років) користуватися маминою картою в Німеччині. Мама залишилася в Україні!» (Олена)
–«Люди опиняються у тяжкому становищі, бо не вистачає виплат від держави, а роботу знайти складно» (Пилип)
–«Поняття електронної пошти/черги/паспорту/ підпису взагалі не існує. Країна не готова до новацій до яких ми звикли. Це також викликає труднощі» (Катерина)

26 Лютого 2022 року у місто Мелітополь зайшли російські війська. Місцеві мешканці зустріли їх мирним протестом. Антиросійські мітинги продовжились у наступні дні і тижні, незважаючи на заборону зі сторони росіян.

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

–«Оккупационная власть предлагает материальную помощь, не хотелось бы стать предателем, а как жить дальше, если работы нет, а кормить детей чем то надо» (Юля).

– «Пенсию получаю на банковскую карточку, а стоят в очереди, чтобы ее обналичить нет сил... что делать и как жить?» (Надя)
«Оккупанты пооткрывали свои магазины, но цены там выше чем на рынке, продуктов ограниченное количество да и сомнительного качества, покупателей почти нет. Приходиться довольствоваться тем, что на рынке предлагают, а зарплаты на это не хватает» (Алла). «Денег вы не получите – так заявили мне, когда я обратился в рашистский банк, чтобы получить перевод» (Володимир).

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

–«Коли пішов оформлювати довідку про ВПО мені не казали де можна отримати гуманітарну допомогу, записатися до лікаря, де у місті є хаби де все це надають переселенцям» (Михайло)

–«...працівники соціальних установ не володіють інформацією щодо того, як і хто допомагає ВПО» (Денис)

–«Не знав, що треба йти як ВПО і реєструватися до Військкомату. Стояв просто пив каву, підійшли військові, перевірили документи і сказали що у понеділок був у військоматі. Тож тут необхідна роз'яснювальна робота: про процедури, про те, що відбувається після походу до військкомату, про те, що таке постановка на облік, що відбувається після призову, як відбирають тих, хто йде воювати, як відбувається навчання тощо» (Олександр).

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

–«У Мелітополі я втратила роботу, але зарплатню нам все ж таки

оплачують, підтримує мерія, я в потязі й їду в Берлін, боюсь, що мерія вже не буде виплачуватий це вплине на допомогу в Німеччині». (Юлія)

–«Дуже складна для розуміння бюрократична система. Щоб отримати якийсь дозвіл, треба дочекатись документу, потім ще одного, потім підтвердження. Все це займає час. Ще й на додачу, відправляється лише листами по пошті. Стільки дарма витраченого паперу в Україні точно немає Відступіть діджеталізації.» (Катерина)

–«Низький рівень інформування біженців про право отримати будь яку допомогу від держави, особливо якщо поселенні в селі (Угорщина)» (Ліна)

–«С хорошого- бесплатный транспорт по городу и электрички, музеи, выставки по предоставлению украинского паспорта, но льготы мизерные: получил 115 евро единовременно и все, иди и работай» (Наталя)

–«Високі ціни. На все. Соціальних виплат вистачає лише на їжу та основні потреби. Для багатьох українців це викликає відразу від самих себе через те що вони, після комфортного життя, вимушені економити на всьому» (Катерина).

1.2. Працевлаштування та сфера зайнятості

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

–«80% мелітопольців – безробітні. Складно зняти готівку з карток. Ціни в аптеках і магазинах завищені в 3-4 рази. (Анатолій)

–Я залишився через війну без роботи. Я інвалід дитинства, сам виховую дочку (дружина померла 3 роки тому). Виїхати немає можливості. Прошу допоможіть матеріально» (Йосип)

–«Прийдеться уезжати, нет денег, работы, устроиться невозможно» (Віктор).

–«У місті не має роботи, як жити? Піду в сади збирати черешню, хоч якось копійчина...» (Вікторія)

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

–«Важко знайти роботу. У місті дуже багато переселенців, вакансій не має навіть в АТБ» (Андрій)

–«У Центрі соціального захисту заповнила анкету на працевлаштування, очікую дзвіга, може щось запропонують. Зараз підробляю не офіційно на часника...» (Аліна)

–«Роботу знайти важко, все зайнято, тільки підробляти на когось ....» (Максим)

–«Неможливо піти на роботу через дітей» (Світлана)

–«Я ж не можу знайти роботу, мене ДІА не спасе, там мізер. А коли приїде зима? Що ми робитимемо?» (Анжела)

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

–«Мені дуже важко...Надо чіплятись за Європу, але таку роботу як була – вже не знайду. Тут пропонують мити туалети, поли, чи чийсь жопи... але можна й в поле» (Ліна)

–«Проблеми є з працевлаштуванням. Тому що багато з біженців не знають болгарську мову» (Аріна)

–«...вот по всем вопросам нет никаких проблем кроме работы. Причём это у всех украинцев которые здесь сей час живут в Италии» (Цвітана)

–«Все мои маленькие работы и весь мой доход – только благодаря одному человеку Юлии, она землячка с Ханды, остальные практически не имеют работы» (Ірина)

–«Лікарям та й іншим фахівцям потрібно підтвердити свій диплом. Є і такі болгарки, які навмисно не беруть біженців на роботу» (Аріна)

російські війська зайняли будівлі районної адміністрації та місцевого управління Служби безпеки України. російські військові розклеювали по місту листівки зі зверненням президента росії володимира путіна до українців з приводу вторгнення, а також розповсюджували листівки з інструкціями про те, як поводитися в умовах окупації.

1.3. Медичні послуги

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

– «5 апреля возле той самой аптеки, в которую завезли новые правители города украденную гуманитарную помощь, образовалась очередь за медикаментами. Но, люди ее не бесплатно получают, как планировалось командой мэра Ивана Федорова, а покупают. Горожане говорят, чтобы что-то купить нужно в 5 утра очередь занять» (Світлана).

– «Мы часто болеем и осаждаем больницы со своими жалобами. И вы нас лечите, а мы не лечимся, нас не берут лекарства. С нами трудно, но мы и сами не знаем, что нам теперь делать. Мы странные, потому что потерянные» (Олена).

– «Проблема похоронить родственников, из-за нехватки врачей невозможно получить справку, долго не отдают тело» (Валентина). «Реєстрація новонароджених теж є проблемою, неможливо зареєструвати дитину за українськими законами» (Лідія).

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

–«З лікарем проблем не було. Прийшла до амбулаторії, показала довідку ВПО і мені запропонували лікаря» (Наталя)

–«В амбулаторії отримала допомогу від лікаря і рецепт на безкоштовні ліки за державною програмою» (Тетяна)

–«Уклала декларацію з сімейним лікарем» (Ірина)
«У принципі, наша система медична справляється з нами, вимушеними переселенцями...» (Єгор)

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

– «До войны мне сделали операцию, хотела попасть к врачу и проконультироваться, но здесь очень странные законы, нужно с мая ждать до августа. Теперь хоть подыхай» (Карина)

– «Більшість переселенців намагаються не звертатися до медичних установ, тому що не мають медичного страхування, це є дуже велика проблема, були прецеденти, коли не звертаючись до фахівців. доводили і себе і своїх дітей до критичної ситуації (наприклад: матуся в Польщі не звернулася вчасно за допомогою, тільки до волонтерів, дитині дали жарознижувальне, у дитини алергія та почалися судоми, потім ледве врятували» (Ганна).

«Здесь страшно болеть, чтобы вырвать зуб – нужно заплатить 100-130 евро, о страховке я вообще молчу, такая волокита в Литве» (Наталя)

2 березня російські військові відкрили вогонь по мирним протестувальникам, троє людей зазнали травм, один з них — вогнепальне поранення колінного суглобу. 4 березня росіяни захопили телевізійну вежу Мелітополя та увімкнули російське телебачення.

5 березня знову пройшов мирний мітинг з вимогою до російських військових покинути місто. Росіяни відкрили вогонь у повітря, проте це не спинило протестувальників.

1.4. Освітні послуги

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

–«Займаю проукраїнську позицію, до колаборантів не піду, в гурток свою дитину не пушу, не знаю, що робити з нею влітку...Я проти артеку...» (Ольга).

–«Я не працюю в школі, бо не хочу працювати на окупаційну владу, за українськими законами я у відпустці...» (Ірина).

–«Мне заплатили 95 тисяч рублей, не понятно за какой период времени и за что... Заставляють проходити курси підвищення кваліфікації, прийде́ться ехати, жаль...» (Коля).

–«Неможливість навчання за українськими програмами» (Настя).

–«Вважаю, що повинна бути державна програма щодо інформування стосовно навчання в школах на наступний рік» (Тетяна).

–«Я не згодна з цією владою, хочу щоб дитина навчалася в українській школі, але, на жаль, ні мені та й іншим батькам ні вчителі ні адміністрація не надає ніякою інформації» (Дар'я).

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

–«Зараз дитина на канікулах, а коли почнеться навчання у школі, то буде вчитися дистанційно...» (Вікторія)

–«У дитячій садочок дитину неможливо влаштувати. Всі закриті, ніхто не хоче брати на себе відповідальність» (Альона)

–«Ми не переводили дитину в іншу школу, залишаємося у мелітопольській і чекаємо вересня» (Катерина)
«Дитячі садки не працюють, дитини ні з ким залишити...» (Ніна)

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

– Українських шкіл в Ірландії немає, як навчався й що представляють наші програми –нікого не цікавить. Як не втратити свою ідентичність, якщо ми на довго» (Олександр)

– «Выехали в начале апреля в Германию с сыном, он заканчивал 11 класс, жили в лагерьне, тепер в квартире, пошли в школу, а здесь учатся 13 лет, хотели сдать ЗНО, но нет денег, чтобы доехать до пункта сдачи, тепер придержаться ходить в гимназию еще, не знаю, то ли 3, то ли 4 года» (Надія)

– «Відсутність налагодженної навчальної системи. Діти не можуть піти до німецьких класів через мову, проте для них у більшості випадків не забезпечили вивчення мови та класове навчання онлайн за українською системою. Навчання в українських дітей відсутнє» (Катерина)

11 березня було викрадено міського голову Івана Федорова.

12 березня була викрадена активістка Ольга Гайсумова.

13 березня росіяни викрали голову районної ради Сергія Прийму, окупанти прийшли до нього додому, забравши його документи та смартфони і вимагали надати їм паролі від них.

1.4. Освітні послуги

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

–«Вони пропустили навчання під час карантинів в 2020 – 2021 роках. Зараз 2022 і знову їх навчання заставляє бажати кращого. Потрібна креативність підходів, щоб допомогти дітям та їх батькам ефективно розвивати соціалізацію біженців в нових умовах і заповнити прогалини в навчанні, нанесені трьома проблемними роками в освітній програмі.» (Олександр)

–«В культурній і освітній сфері окупанти примушують переходити вищі навчальні заклади, школи та дитячі садочки на російську мову й російські програми» (Людмила).

–«Не дай Боже тут говорити рідною мовою, якщо хтось з орків, чи колаборантів почує, то не знаю чим все закінчиться... тут у нас забороняють як державну мову, так і мови національних спільнот.» (Арина)

–«Коллаборанты отжали педуниверситет, там обустройства русский вуз, а что делать выпускникам, которые планировали учиться в украинском вузе?» (Діана).

–«Тактику массового запугивания избрали рашисты... угрожают, что если детей не будем отдавать в их русские школы, то придут за детьми и заберут в интернат.»(Аня)

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

–«В Мелитополе оккупанты украли здание педуниверситета – что будет с вузом?» (Віктор)

–«Моим детям идти в школу. Но послухам и заявлениям оккупантов, многие дети совсем не говорят по-русски, либо в принципе плохо владеют русским языком и не говорят на нем. Поэтому в школах будут новые программы с преподаванием на украинском языке, но по российским программам и стандартам. То есть детям в школах будут вбивать голову всю ту же российскую альтернативную историю и пропаганду. Причем преподавание на украинском будет не для всех учащихся, а только в виде "факультативного предмета", который родители смогут выбрать "по желанию». Кроме того, предполагается, что все это будут "наваливать" одновременно с изучением курса русского языка - для более быстрой "адаптации детей". ...после постоянных рассказов про "мыодиннарод" и про "неполноценность украинцев" какой выбор будет у школьника? А зачем потом такому ребенку знать украинский язык? Ненависть к Украине и ко всему украинскому ему уже привили - полноценный переход на русский язык общения, это уже дело времени. Тем более, что практически все вокруг, особенно сверстники, уже говорят на русском.»(Марина)

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

«Такі в нас проблеми з урахуванням дітей у болгарські школи, тому що є різниця у програмі навчання і навчання триває 12 років. наших дітей беруть на клас нижче» (Аріна)

ПАНЕЛЬ II.

ПОБУТОВІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРУДНОЩІ (ЖИТЛОВІ ПОСЛУГИ), З ЯКИМИ СТИКАЮТЬСЯ ПРЕДСТАВНИКИ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ АБО ВИМУШЕНО ПОКИНУЛИ СВОЇ ДОМІВКИ ТА ВИЇХАЛИ НА ПІДКОНТРОЛЬНУ УКРАЇНІ ТЕРИТОРІЮ (ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ) ЧИ ЗА КОРДОН (ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ)

2.1. Житлові послуги

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

– «У нас же газа нет, вот мы и решили сносить старые электрические плиты и вместо них ремонтировать с б/у запчастей, помогаем друг другу как можем.. А если света не будет, что тогда?» (Михайло).

– «Фальшивая власть обещала простить все долги и понизить коммунальные тарифы, а теперь они их повысили в два раза» (Дмитро).

– «Коммунальные платежи не оплачиваю, не собираюсь стоять в кассе предприятий и платить рублями, которых нет» (Вікторія).

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

–«Одягу й засобів гігієни вистачає. Проблема в тому, що немає єдиної системи інформування, де і які речі можна отримати та що для цього зробити» (Олена).

–«Коли заселилися до гуртожитку, то був лише їхній чайник, все решту купували самі..» (Наталя)

–«В селе практически невозможно найти детское питание, молоко исчезло, волонтеры редко приезжают, очень стремно» (Тетяна)

–«Житло ніхто не пропонує, як наприклад у Польщі, Хорватії. У мене там подруга з дітьми. Так там є списки людей, хто готовий здати дешево житло, або хто може взяти переселенців до себе» (Максим)

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

– «Якщо в Німеччині сім'я з трьох людей живе безкоштовно у трикімнатній квартирі, тобто за неї платить держава, і одна людина назавжди повернеться в Україну, чи можуть сказати доплачувати гроші за квартиру або взагалі виселити і щоб шукали нову поменше?» (Аліса)

– «Не можу знайти житло, або готель, або гуртожиток. Сказали, що місця нема тут і нас будуть перевозити в інше місто або на іншу землю. А мій син хоче вивчати німецьку мову і навчатись в університеті. Я б хотіла знайти роботу. Тому хотіла б лишитись тут, тому що тут багато університетів. Але німці сказали, їдьте в визначене нами село» (Наталка)

З першого дня війни в Мелітополі величезна проблема з переведенням у готівку коштів. У відділеннях банків та у банкоматів величезні черги. Гроші можна перевести в готівку у «міняв» з величезною переплатою: від 20% до 40% залежно від району міста. А запис до банкоматів розписано на 15 днів наперед.

2.1. Житлові послуги

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

– «Стало страшно, от людей слышим, что вселяют военных в квартиры, которые пустуют, а у нас в подъезде многие выехали... теперь и спать страшно...» (Марина)
«Сім'ї військових рф відбирають квартири людей, які виїхали з міста». (Наталя)

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

– «Житло знайшли тільки через знайомих» (Євген)
– «Проживаю у гуртожитку, умови пристойні. Тоді ще можна було знайти нормальний гуртожиток, зараз кажуть, що все забито...» (Ольга)
– «Знайшла житло через оголошення на стовпах...» (Людмила)
– «На 2 доби поселяють у дитячій садок, потім, якщо не має де жити, то можна ще 2 доби у соціальному гуртожитку. А далі треба самому шукати...» (Ігор)
– «Нас у березні поселили у гуртожиток одного навчального закладу. Тепер сказали, щоб через 2-3 тижні ми виселилися. Або самим треба шукати житло, а у Центрі допомоги пропонують село під містом і там кинутий будинок» (Анатолій)
«Живемо в селі у покинутій хаті, правда, сільська рада допомагає всім, чим може, навіть сказали що дрова дадуть...» (Ярослав)

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

– «Деякі власники житла в Болгарії не дуже хочуть здавати житло саме українцям» (Аріна)
– «Відсутність житла. Усі соціальні квартири майже одразу зайняли, тому люди без знайомих в Італії чи збережень, вимушені жити в таборах для біженців» (Денис)
– «Бачили б ви, як ми плакали над старими куртками і брюками, які приїхали в посылках..., ми розпаковуємо їх тремтячими руками і раптом зариваємося в складки обличчями. Наші речі пахнуть домом. Ви собі не уявляєте, що це значить – відчувати аромат минулого, якого більше немає. Навіть у тих, у кого все склалось на новому місці, немає головного – основи.» (Оля)
– «Я зараз живу в соціальному житлі, а якщо я піду на роботу і не буду уже отримувати допомогу, чи зможу я далі жити в соціальному домі, чи мені доведеться знімати своє особисте житло?» (Вікторія).
– «Сразу всім предоставляли общежития, но если в селах все более-менее, то в городах многих выселяют 1 сентября и жилье нужно искать самому в Литве» (Наталя)
– «Нас 7 чоловік, двоє працюють, 2 – ні і 3 дітей. Жили у німців, але тепер потрібно переїжджати й шукати житло. Де можна дізнатися, на яку суму ми можемо розраховувати і хто оплачує соціальне житло?» (Ярослав)

ПАНЕЛЬ ІІІ.

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ ТА ПОВАГИ (ЕМОЦІЇ ТА ПОЧУТТЯ), З ЯКИМИ СТИКАЮТЬСЯ ПРЕДСТАВНИКИ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ АБО ВИМУШЕНО ПОКИНУЛИ СВОЇ ДОМІВКИ ТА ВИЇХАЛИ НА ПІДКОНТРОЛЬНУ УКРАЇНІ ТЕРИТОРІЮ (ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ), ЧИ ВИЇХАЛИ ЗА КОРДОН (ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ)

3.1. Емоції та почуття

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

- «Тіло шестирічної Лізи залишається в машині 10 днів. Її та її сім'ю розстріляли на околиці. Її мати втратила обидві ноги і не змогла прийти на похорони дочки» (Ганна)
- «Из-за болезни мамы выехать с Мелитополя не могу, очень тяжело психологически, что делать, если наши будут наступать, подвала и убежища нет, будут ли о нас думать ЗСУ?» (Лариса)
- «Мені страшно, що всі наші виїхали, а поруч живуть тільки проросійські, таких, як я, залишилось дуже мало, дуже страшно довіряти комусь» (Олександр)

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

- «Я боюсь людей после оккупации, боюсь говорить кому-то что, в общем боюсь общения» (Маргарита)
- «Боюсь выходить на улицу после взрывов, две недели сидела в кресле, было даже тяжело вставать» (Інна)
- «Я занимаю чужие должности в этом городе» (Любов)
- «Меня не признает новый коллектив, я педагог с Мелитополя, может, занимаю чье-то место» (Дар'я)
- «Я боюсь сирены, лифта, сразу цепенею и теряюсь...» (Ольга)
- «Мой ребенок боится, что не будет продуктов, постоянно прячет хлеб, кашу...» (Віктор)

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

- «Психологично особисто мені нормально, але ми всі хочемо додому. Може кому нема чого втратити, той і не хоче вертатись» (Ірина)
- «Психологически скажу так - почти все итальяшки сочувствуют и переживают за нас, но много людей, особенно пожилых, говорят, что мы должны были сдать...» (Ірина)
- «А скучаю это вообще не то слово...я просто схожу с ума и прошу Господа побыстрее закончить это безумие. Часто так накрывает...» (Анастасія)
- «Психологически жутко, и подруга не понимает, хоть и давно в Италии, просто потом,у что не видела этого всего» (Цвітана)

Ми кричали: «Мелітополь, вставай!», «Україна – понад усе», «Єдина. Соборна. Наша Україна», «ЗСУ». Хотіли, щоб нас почули. Гидко було ходити по вулицях, оскільки всюди висіли «триколори». Це все сидить у свідомості людини, яка закохана в Україну. Коли бачила людей із синьо-жовтою символікою, з'являлася гордість.

3.1. Емоції та почуття

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

–«Я не понимаю, когда наступит завтра и уйдет этот ад, уже сил нет терпеть, а вдруг все будет как в Крыму и на Донбассе и нас не освободят?» (Сергій)
–«Ви не уявляєте, що мешканці, які залишилися у тимчасово окупованому місті, живуть у постійному стресі, відчувають страх та тривогу, паніку, виснаження, спустошення тощо» (Галина)
«С каждым днем становится все страшнее и страшнее, когда постоянно видишь людей с автоматами, сотни их техники, которая разрушает наши дороги, очереди в банки, в укрпошту, где выдают какую-то помощь, а выехать не могу. От нервов уже руки начали трястись. Как жить дальше? Когда же нас освободят? Дожить бы...» (Катя)

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

–«Уже две недели мой ребенок боится чужой квартиры, забивается в угол и сидит долго...» (Сергій)
–«Ребенок боится спать раздетым, вдруг надо бежать в убежище» (Вікторія)
–«Чоловік воює, діти за кордоном, я тут одна...сусіди сказали, що у моїй квартирі живуть російські військові. Беруть мої речі, сплять на моєму ліжку...Не знаю, як це пережити, як витримати...» (Мирослава)
–«Я пришла к психологу, и ничего не могу говорить, просто расплакалась...» (Валентина)
–«Я хочу додому. Зайти в свою квартиру, покласти ключі при вході, зняти взуття та доторкнутися до кожної дрібнички в просторі, що створювала роками» (Євгенія)
–«У той час, коли на славній і багатостраждальній українській землі точаться запеклі бої, рашисти вбивають не тільки солдат, але й жінок, стареньких людей і дітей, "мілітаризують" школи, лікарні, дитсадки, ми стараємося об'єднатися, стати ще міцнішою родиною, яка здатна здолати і вигнати ворога з нашого дому» (Світлана)

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

– «Хочется відзначити, що за цей період, 5 місяців війни настрій і ставлення до "біженців" стали відрізнятися. Більше немає, як раніше, гостинності та привітності, багато хто помічає роздратування, коли дізнається, що ти з України, але це стосується виключно тих, кого ми опитали. В плані психологічного стану також є проблеми. Найпоширеніша - бажання повернутися додому, депресивний настрій виникає через питання: «А що буде далі?» Завичай волонтери намагаються допомогти в психологічній стабілізації, але не всі переселенці визнають, що потребують психологічної допомоги» (Ганна)
– «Етнокультурні спільноти розкидані по світу через російську окупацію міста. Нова хвиля повномасштабної агресії Росії 24 лютого цього року вигнала караїмів з регіону українського Приазов'я, зокрема з інтеркультурного Мелітополя — рідного дому караїмів. 50 відсотків караїмських родин виїхало зі своїх домівок і зараз караїми знаходяться у Польщі, Литві, Хорватії, Ізраїлі, Німеччині, на західній Україні – Львові тощо. Особливо морально й психологічно важко жити за кордоном» (Олена)
– «З вирваним корінням, у підвішеному стані, мені здається, що так себе почуває кожна людина, яка поїхала з України через війну» (Богдана)

3.1. Емоції та почуття

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО
ЗАЛИШИЛИСЯ НА
ОКУПОВАНІЙ
ТЕРИТОРІЇ

ВИМУШЕНО
ПЕРЕМІЩЕНІ
ЕТНОСИ

ВИМУШЕНІ
МІГРАНТИ

–«Біль, страх, смуток, розлука - все це переповнило наші душі та серця. Але разом ми робимо все можливе і неможливе, щоб вистояти» (Вадим)

–«... хто я такий без усього, що мене колись оточувало» (Ернест)

«Відчуття соціального вакууму, розбіжності з місцевим населенням у нових умовах проживання посилюються як протиріччя між особистими соціальними очікуваннями і тією реальністю, в котрій ми опинилися. З цього випливають негативні психологічні переживання, почуття втрати чи невизначеності, труднощі в реалізації соціальних ролей, проблема непорозуміння, недовіри, яка призводить до конфліктних ситуацій» (Тетяна)

– «Как пройти первый кризис вынужденного эмигранта? Это вообще возможно?» (Лариса)
«Непросто адаптуватися до нових умов життя та інтегруватися в інший соціум, скільки емоційних травм наносять люди один одному на спільній кухні, хтось не прибере, хтось щось спільне украде, хтось не поміє за собою. Нас же тут 60 чоловік проживає. Вже існують свої групи, діляться на своїх й чужих, а це ж жінки, самі розумієте...» (Світлана)

3.2. Соціальна незахищеність

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

–«Новая власть искажает настоящую историю и культуру города, провозглашая «таврическую губернию», несуществующее государство советский союз, вывозит культурные и материальные ценности» (Максим).

– «У місцевому краєзнавчому музеї почали виготовляти «нові експонати», які перекручують справжню історію і культуру міста, називаючи наш край таврійською губернією. Також з музею вивезене скіфське золото.» (Сергій)

– «Медіапростір заповнили лише російські телеканали, окупанти наразі переключили на російський мобільний зв'язок, щоб остаточно відрізати мешканців від українського інформаційного простору.» (Марія).

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

–«Етнокультурні спільноти розкидані по світу через російську окупацію міста» (Ганна)

–«Зараз у нас немає можливості вивчати нашу рідну мову, тут не має таких гуртків і курсів, навіть онлайн. А ще книжки, які ми читали в Мелітополі рідною мовою, предмети побуту нашого народу... Мабуть, їх вже немає...» (Емма)

–«Військова агресія Росії та окупація українських міст завдала нищівного удару по корінних народах України, збереженню історико-культурної спадщини, родинним зв'язкам тощо» (Олена)

–«Почуваюсь неповноправним у порівнянні з місцевими мешканцями» (Михайло)

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

–«Нас позбавили самого цінного, що у нас було, і від того з трудом впізнаємо у своєму відображенні себе самих. У нас немає дому! Більше немає дому! Коли ми усвідомили це, в нас щось підломилось, і від того ми тепер часто буваємо схожі на ходячі недорозуміння. Десь недочули, десь недозрозуміли, звернули не туди, потрібної вулиці не знайшли...» (Борис)

–«Наскільки реально прижитися без знайомих... Взагалі не розумію, з чого почати...весь час плачу» (Анастасія).

–«Упереджене ставлення до іноземців від старих німців. Для них будь-який «не німець» - це зайвий, дратівливий об'єкт, який живе тут на пташиних правах, за рахунок його податків. На щастя, відсоток таких людей дуже маленький, проте це неймовірно неприємно» (Катерина)

"За нашими даними, за останні два місяці з Мелітополя поїхало 45–50% місцевих жителів, це майже 60–65 тисяч жителів. У Мелітополі залишилося близько 70 тисяч людей у самому місті" (Іван Федорів)

3.2. Соціальна незахищеність

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ	ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ	ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ
<p>– «Центральну бібліотеку ім. Лермонтова окупанти з колаборантами вирішили денацифікувати й винесли з приміщень всі підручники з історії України. А вчора завезли з 1,5 тони книг російською мовою – здебільшого це історія періоду другої світової війни у викривленій інтерпретації рашистів. Ці книги стануть підручниками для мелітопольських учнів з 1 вересня» (Катерина).</p> <p>– «Уже отслеживают в городе пустые квартиры, из которых выехали люди, и собираются туда вселять своих, русских, некоторые оккупанты уже попривозили даже свои семьи. А что будет дальше, чего еще можно ожидать от «асвабодителей?»» (Тамара)</p> <p>– «Відкритим залишається питання поставок. Продуктів в Мелітополі залишається все менше, а "асвабодителі" відкривати гуманітарні коридори для передачі продуктів і медикаментів не поспішають» (Ольга).</p> <p>– «Я не звик просити про допомогу, але війна застала. Ми з дочкою живемо під Запоріжжям. На самій лінії фронту. Нам страшно, часто голодаємо (Йосип).</p>	<p>– «Росія обґрунтовувала повномасштабне вторгнення до України потребою протидії Україні як «неонацистській державі». Насправді російські війська привласнили травми минулого і знищують цивільне населення лише за те, що воно є частиною українського народу, а не російського. Вважаю такі дії геноцидом, який веде до знищення, зокрема, і корінного караїмського народу» (Оксана)</p> <p>– «З окупації вирвався і на власні очі побачив руйнування красивих і неповторних міст України» - «Ворог нещадно розбиває наші красиві і неповторні міста, домівки, де сплять жінки і діти, вулиці, якими українські діди і прадіди разом з представниками інших національностей колись ішли переможною ходою після перемоги над німецькими загарбниками» (Дмитро)</p> <p>«Моя дочка ходила раніше на два гуртки, зараз нас переселили в село, як допомогти дітям знаходити нових друзів та адаптуватися до нових умов життя – не уявляю» (Ярослава)</p>	<p>– «Тут, за кордоном продовжується атака кремлівських пропагандистів на українських біженців. Дезінформацію поширюють через соціальні мережі, месенджери та за допомогою чуток. Психологічно дуже тяжко, зателефоную подрузі в Україну, поплачу, але заснути не можу» (Лоліта)</p> <p>– «Багато хто хоче мені дорікнути, щоб я була максимум толерантна й нейтральна, однак намагаються моїми руками розповідати Українцям, як їм тут жити, вести себе, приклонятися перед тими росіянами, які ніби великі волонтери – помічники... Я довго й терпляче спостерігала за багатьма, а особливо за тими, хто дозволяв собі хамити Українцям, апелюючи тим, що "він" чи "вона" волонтер, який допомагає Українцям і має право на подібні вислови, дорікання тощо» (Лілія)</p> <p>«Как защитит себя от рашистского влияния, будто бы и хорошие российские волонтеры, помогают, но это все так наиграно у многих, когда вопрос касается политики» (Ольга)</p>

3.2. Соціальна незахищеність

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО
ЗАЛИШИЛИСЯ НА
ОКУПОВАНІЙ
ТЕРИТОРІЇ

ВИМУШЕНО
ПЕРЕМІЩЕНІ
ЕТНОСИ

ВИМУШЕНІ
МІГРАНТИ

–Сегодня, 12 марта, российские захватчики оцепили гуманитарный штаб, что находится в ДК Шевченко. То есть горожане, которые приходили сюда за продуктами, теплой одеждой и лекарствами, не могут получить помощь. Пока еще работают центры помощи в ПТУ на Новом Мелитополе и микрорайоне, Но, на сколько хватит там запасов, неизвестно. Так же работает независимый гуманитарный центр в ТГАТУ. Но открытым остается вопрос поставок. Продовольствия в Мелитополе остается все меньше, а так называемая новая власть открывать гуманитарные коридоры для провоза продуктов и лекарств не спешит» (Влад).

– «Вчера на блок-посту российские военные перестали пропускать с грузом селян-предпринимателей, которые хоть как-то обеспечивали рынок продуктами собственного производства» (Марина).

– «Дуже дорого все, не вистачає коштів прокормити сім'ю» (Катя).

–«Е.Балицкий сразу установил курс гривни один к двум, а теперь что хотят, то и творят, на данный момент курс уже 1 к 1,5» (Дмитро).

– «Продукти, які пропонують «асвабидатели», дорогі та дуже неякісні, не можна їсти, деякі продукти неможливо знайти» (Олена).

–«Нет фруктозы в магазинах, а я диабетик» (Микола).

СОЦІАЛЬНА НЕБЕЗПЕКА,

З ЯКОЮ СТИКАЮТЬСЯ ПРЕДСТАВНИКИ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ,
ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ
(думка учасників)

«Коли на початку квітня не було гуманітарних коридорів, багато представників національних спільнот намагалися виїхати за кордон через анексований Крим до Грузії, Естонії, Туреччини тощо. В одних це вийшло, а іншим довелося повертатися до Мелітополя. Тож багато представників національних спільнот стали вимушено переміщеними особами та біженцями» (Наталя)

«Виїхати з окупованої території як на підконтрольну Україні територію, так і за кордон дуже важко і небезпечно. На блок-постах можна простояти декілька днів, часто стріляють по машинах... (Сергій)

«Першими серед полонених стали наш мер – Іван Федоров, кримсько-татарська активістка, директорка краєзнавчого музею – Лейла Ібрагімова, пастор, громадянин Америки – Дмитро Бодю, місцеві активісти, громадяни Ізраїлю – родина Кумок, батько полячки Світлани Залізецької» (Ганна)

«У місті розгорнулися і фізичні репресії. Наразі викрадено і знаходиться в полоні більше 200 людей, доля більшості з яких невідома. У зв'язку з посиленням репресій, гуманітарною катастрофою, блокуванням окупантами українських гуманітарних коридорів майже 50% мешканців покинули місто» (Артем)

«У той час, коли на славній і багатостраждальній українській землі точаться запеклі бої, рашисти вбивають не тільки солдат, але й жінок, стареньких людей і дітей, "мілітаризують" школи, лікарні, дитсадки, ми намагаємося об'єднатися, стати ще міцнішою родиною, яка здатна здолати і вигнати ворога з нашого дому» (Світлана)

«Так, ми втратили багато. Наших жінок – і дітей гвалтують і вбивають, наших чоловіків намагаються зламати всіма способами! Але нас бояться, бо ми не здаємося і ніколи не здаємося! Бо ми – Україна! Ми – багатонаціональна нація, яка обов'язково переможе і гордо підніме голову, коли ворог нарешті капітулює!» (Назар)

СОЦІАЛЬНА НЕБЕЗПЕКА,

З ЯКОЮ СТИКАЮТЬСЯ ПРЕДСТАВНИКИ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ,
ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ
(думка учасників)

«Российские захватчики превратили жизнь в некогда уютном и процветающем городе в сплошной ад. Страшнее и опаснее всего сейчас жить в Мелитополе тем, кто имеет ярко выраженную проукраинскую позицию. Военные РФ запугивают их, похищают и пытаются»
(Михаил)

«Вламываются в дома, проводят обыски, проверяют документы и сумки в автомобилях "подозрительных" личностей. (Сергей)

«В умовах російської окупації, яку я відчула на собі, нам було заборонено висловлювати свою думку, брати участь у мітингах. У такій ситуації, як мені відомо, знаходяться й інші корінні народи України – кримські татари і кримчаки тощо» (Олена)

«Даже соседка по площадке с Авиагородка оказалась чертовой русофилкой. Не удивлюсь, если и меня завтра сдаст. Фу, просто фу. Они отравляют мой город своим существованием, потому что это были не чужие люди. Раньше мы могли выручить друг друга, положиться. Теперь умирать буду – не подойду к ним. Сколько у нас было приятных воспоминаний, которые оказались ложью. Пусть их рашисты спасают. Эти воры, убийцы и насильники. Я сбилась со счета, сколько моих знакомых в той или иной степени оказались жертвами этих фашистов. Их крали, избивали. Других допрашивали, вламывались в квартиры»
(Валентина)

«Чтобы оправдать свои зверства и преступления, страна-агрессор достигла невероятных высот в пропаганде. Умение переворачивать все с ног на голову и называть черное белым, а белое черным превратило в зомби практически 140 миллионов людей. Нас (жителей) подвергают непрерывным информационным атакам. Для этого используют все возможные средства - и соцсети, и печатные СМИ, и радио с телевидением». (Иван)

«Окупанти збираються провести «голосування на дому». Погрожують депортацією тим, хто проголосує «проти». Дата псевдореферендуму, анонсована рашистами – 11 вересня».
(Тетяна)

СОЦІАЛЬНА НЕБЕЗПЕКА,

З ЯКОЮ СТИКАЮТЬСЯ ПРЕДСТАВНИКИ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ,
ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ
(думка учасників)

«Российские захватчики превратили жизнь в некогда уютном и процветающем городе в сплошной ад. Страшнее и опаснее всего сейчас жить в Мелитополе тем, кто имеет ярко выраженную проукраинскую позицию. Военные РФ запугивают их, похищают и пытаются»
(Михаил)

«Говорять, старші і квартальні, ходитимуть по будинках мелітопольців із так званним «соцопитуванням» щодо майбутнього псевдореферендуму.... Якийсь жах».. (Валерія)

«Зараз на нас напав ворог. Безжалісно нищить все на своєму шляху, але ця дискримінація, поділ на «білих і чорних» продовжується." Асоціація національних меншин Запорізької області закликає всіх відкрито виступити проти всіх форм насильства, мотивованого расовою ненавистю чи ксенофобією. Ми різні, але разом.» (Науфаль)

«Від непрямой дискримінації до прямої - один крок. За два тижні ми зіткнулись два рази з дискримінацією за національною ознакою. Спочатку мене на рівному місці почав ображати мужчина лише тому, що я «чорна», сьогодні ж натовп звалив на землю мого чоловіка, як тільки не обізвали його» (Нівара)

«Окупанти збираються провести «голосування на дому». Погрожують депортацією тим, хто проголосує «проти». Дата псевдореферендуму, анонсована рашистами - 11 вересня».
(Тетяна)

КОМУНІКАЦІЙНІ БАР'ЄРИ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ

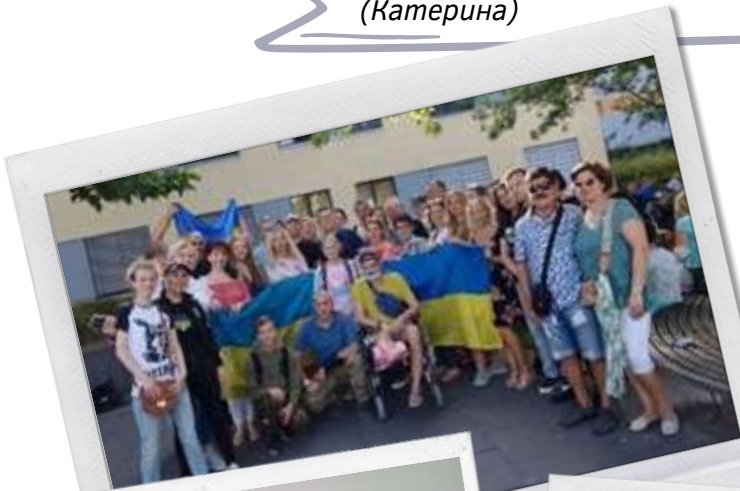
«Теперь начинаю понимать, что надо всех учителей иностранных языков, которые преподавали в 90-е, надо гнать с работы. На фиг мне грамматика, если не свяжу двух слов» (Карина)

«Очень трудно выучить за 2 месяца язык, я уже знаю много слов, но связать их в предложение - это квест» (Ирина)

«без знання мови важко порозумітися, та й відчуваєш себе незручно і принизливо» (Надія)

«... чи дійсно можна справитися одній з дітьми без знання мови? В школі вчили англійську, та як там вчили... дуже складно» (Злата)

«Німецька мова - це проблема. Англійської майже ніхто не знає. Дуже важко знайти спільну мову з людьми» (Катерина)

РЕЗЮМЕ

ПАНЕЛЬ 1.

СОЦІАЛЬНІ ТРУДНОЩІ, З ЯКИМИ СТИКАЮТЬСЯ ПРЕДСТАВНИКИ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ АБО ВИМУШЕНО ПОКИНУЛИ СВОЇ ДОМІВКИ ТА ВИЇХАЛИ НА ПІДКОНТРОЛЬНУ УКРАЇНІ ТЕРИТОРІЮ (ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ) ЧИ ЗА КОРДОН (ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ)

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

- Закриття всіх відділень українських банків
- Шахрайські схеми зі зняттям готівки
- Безробіття
- Дефіцит медикаментів, неможливість доставки гуманітарної допомоги з підконтрольної Україні території
- Нарікання на якість і дорожнечу російських ліків
- Неможливість зареєструвати акти громадянського стану за українським законодавством (одруження, народження, смерть).
- Використання закладів освіти не за призначенням (штаби, хостели для військових)
- Примусовий перехід всіх закладів освіти на російські стандарти навчання
- Психологічний тиск та залякування батьків і дітей, які відмовляються «від російського навчання»
- Страх розмовляти рідною мовою

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

- Недосконалість механізму отримання виплат ВПО
- Халатність відповідальних осіб щодо надання гуманітарної допомоги
- Некомпетентність працівників органів соціального захисту
- Відсутнє інформування щодо необхідності постановки на військовий облік під час оформлення довідки ВПО
- Труднощі з працевлаштуванням за фахом
- Медичні послуги надаються повною мірою, окрім сільської місцевості
- Дистанційна форма навчання у закладах освіти, відсутність належної кількості працюючих дитячих садків
-

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

- Бюрократизована, незрозуміла та складна система отримання соціальної допомоги
- Частково комунікативна та інформаційна ізоляваність осіб, яких поселили у сільській місцевості
- Мінімальний рівень соціальних виплат
- Неможливість працевлаштування за спеціальністю
- Труднощі з отриманням медичного страхування. Високі ціни на ліки та медичне обслуговування
- Обмежені можливості навчання за українськими програмами
- Невідповідність український освітніх стандартів європейським
- Мовний бар'єр та непорозуміння з місцевими мешканцями
-

ПАНЕЛЬ 2.

ПОБУТОВІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРУДНОЩІ (ЖИТЛОВІ ПОСЛУГИ), З ЯКИМИ СТИКАЮТЬСЯ ПРЕДСТАВНИКИ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ АБО ВИМУШЕНО ПОКИНУЛИ СВОЇ ДОМІВКИ ТА ВИЇХАЛИ НА ПІДКОНТРОЛЬНУ УКРАЇНІ ТЕРИТОРІЮ (ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ) ЧИ ЗА КОРДОН (ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ)

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

- Відсутність газопостачання
- Нестабільне постачання води та електроенергії
- Порушення прав власності на майно та нерухомість

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

- Висока цінова політика на оренду житла
- Відсутня єдина система інформування щодо отримання речей першої необхідності
- Обмежені можливості отримання соціального житла
- Необлаштованість побуту у місцях компактного поселення

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

- Короткотривале надання безкоштовного житла
- Висока оплата за оренду
- Проблеми з юридичним оформленням договору оренди житла
- Випадки відмови у наданні житла за національною ознакою
- Непорозуміння через незнання мови місцевих мешканців
- Відчуття меншовартості

ПАНЕЛЬ 3.

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ ТА ПОВАГИ (ЕМОЦІЇ ТА ПОЧУТТЯ), З ЯКИМИ СТИКАЮТЬСЯ ПРЕДСТАВНИКИ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ АБО ВИМУШЕНО ПОКИНУЛИ СВОЇ ДОМІВКИ ТА ВИЇХАЛИ НА ПІДКОНТРОЛЬНУ УКРАЇНІ ТЕРИТОРІЮ (ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ), ЧИ ВИЇХАЛИ ЗА КОРДОН (ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ)

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

- Тривоги та страхи за здоров'я, власне життя і життя рідних
- Доноси, недовіра до людей
- Безсоння, неврози
- Обшуки, перевірка документів
- Викрадення людей та репресії
- Значний відсоток колаборантів
- Дефіцит спілкування з рідними, однодумцями, друзями
- Невпевненість у звільненні окупованого міста, відчуття безсилля
- Фальсифікація фактів історії, культури України
- Знищення пам'ятників історії та культури Запорізького краю
- Безальтернативність в отриманні інформації (виключно російські ЗМІ)
- Проросійська агітація та пропаганда
- Знищення українського бібліотечного фонду
- Конфіскація приватного житла
- Пограбування приватних і державних підприємств
- Неможливість задовольнити мінімальні потреби незахищеним верствам населення
- Небезпека виїзду з окупованого міста

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ЕТНОСИ

- Підозрілість, недовіра до людей, які залишилися в окупованому Мелітополі
- Страх повітряних тривога та вибухів
- Відчуття соціального вакууму, безпорадності
- Труднощі з адаптацією до нових умов після окупації
- Низький рівень стресостійкості
- Страх втрати житла та майна, що залишилися в окупованому місті
- Відчуття меншовартості у порівнянні з місцевим населенням
- Дефіцит спілкування з рідними, однодумцями, друзями
- Відсутність мовних курсів та факультативів, обмежене коло спілкування рідною мовою
-

ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ

- Довготривале перебування за кордоном викликає втрату гостинності у сторони, що приймає
- Потреба у психологічній підтримці дітей
- Депресія, ностальгія за Батьківщиною
- Замкнутість
- Дефіцит спілкування з рідними, однодумцями, друзями
- Нерозуміння місцевими людьми старшого віку воєнно-політичної ситуації в Україні
- Важка адаптація та інтеграція до нових умов спільного проживання в таборах та гуртожитках
- Культурний поділ на «своїх» та «чужих»
- Почуття нерівноправності порівняно з місцевими мешканцями
- Упереджене ставлення до українців як до чужих
- Розповсюдження дезінформації про Україну через соціальні мережі, чутки
- Зневажливе ставлення частини російських волонтерів до українських мігрантів через їхню патріотичну громадянську позицію

ФОКУС-ГРУПОВІ ДИСКУСІЇ ТА ГЛИБИННІ ІНТЕРВ'Ю

ПРОФІЛЬ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ, ТРУДНОЩІВ ТА ЗАПИТІВ ПРЕДСТАВНИКІВ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ, ЩО ВИМУШЕНО ПОКИНУЛИ СВОЇ ДОМІВКИ ТА ВИЇХАЛИ ЗА КОРДОН (ВИМУШЕНІ МІГРАНТИ)

ПРИЧИНИ ПЕРЕЇЗДУ, ВИБІР МІСТА, КРАЇНИ

ПРИЧИНИ ВИБОРУ КРАЇНИ ТА МІСТА ТИМЧАСОВОГО ПРОЖИВАННЯ

- М. ПЛОВДИВ, БОЛГАРІЯ
- ЗНАННЯ МОВИ
- ПРОЖИВАЮТЬ РОДИЧІ ТА ДІТИ
- М. РУДИШКЕС, ЛИТВА
- ОСОБИСТІ ЗВ'ЯЗКИ
- ЕТНІЧНІ ОБЩИНИ
- ПОЛЬЩА
- МАГДЕБУРСЬКА ЗЕМЛЯ,
НІМЕЧЧИНА
- ЗАПРОШЕННЯ ДРУЗІВ
- СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

«Приїхала до Болгарії 22 березня з молодшим сином, зараз ми живемо в Пловдіві»

«Я болгарську мову знаю»

«Выехали из Мелитополя 17 и добирались ровно неделю. Мы выезжали через Крым, Москву, Латвию, Сейчас живем в поселке Рудожскис, маленький 3,5 тис. жителей. Выезжали я, мой сын со своей женой, двое их детей и племянник всего 6 человек».

«Виїхала з Мелітополя 9 квітня на останньому зеленому коридорі який був до міста Запоріжжя»

«Виїхала з міста з дитиною 5 річною, на початку квітня, також зеленим коридором у Варшаві жила два тижні, потім знайшли житло завдяки класній організації «Дом український».

«Друзі запросили. Вони зустріли нас допомогли з оформленням»

«Первое, очень большая караимская община, второе - нет языкового барьера, литовцы хорошо говорят на русском, большую роль сыграли личные святы. Знаю тракайских караимов лично, если вы помните, то тракайцы приезжали к нам на день города года 3 назад я знала куда я ехала, потому что здесь было подготовлено социальное жилье»

«Тут є родичі, тому вони нас на перший час приютили»

«Я знала куда я ехала, потому что здесь было подготовлено социальное жилье»

«Ми виїхали 22 березня коли вже не можна було терпіти, чекати на щось»

«Ми з єврейською общиною дуже щільно працювали і шукали як вивести наші сім'ї»

«Всі єврейські общини, фонди об'єдналися і нас супроводжують у Польщі, де я жила в готелі, який фінансував Фонд «Джой», який і підтримує Мелітополь»

ПРИЧИНИ ПЕРЕЇЗДУ, ВИБІР МІСТА, КРАЇНИ

ХТО/ЩО ВПЛИНУЛО НА
ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО
ПЕРЕЇЗД

- ВИКРАДЕННЯ ЛЮДЕЙ
- ОБШУКИ
- РЕПРЕСІЇ
- ЖИТТЯ ПІД ДУЛОМ АВТОМАТУ
- ВІДСУТНІСТЬ ЗВ'ЯЗКУ
- ГУМАНІТАРНА КАТАСТРОФА
- ПСИХОЛОГІЧНЕ НАПРУЖЕННЯ
- ВІДСУТНІСТЬ ЛІКІВ

” ДУМКА
УЧАСНИКІВ

«...почалися репресії в місті»

«Я дуже люблю Україну і мешкати під чимось натиском я і моя родина ніяк не можемо»

«Викрадення людей: Де ваш чоловік? Перевернули все до гори дригом, все переламали, налякали маму з дитиною»

«Небезпека, всі ці вибухи і постійні пересування техніки, солдатів, проблеми зі зв'язком, продуктами харчуванням. І коли діти перестали нормально спати...»

«Наш дом теперь стоит без окон. Были взрывы, повывлетали стекла, мы позабывали пленкой. Потом интернет, связь, продукты, техника вражеская по улицам города, люди с автоматами не всегда трезвые, ты не понимаешь, что у них в голове»

«Заболела моя внучка ей 5 лет, ей нужны были срочно антибиотики, и мы собирали по городу по 1-2 таблетки»

«Я ніколи не жила з Росією і не збиралась жити. Я в перші дні окупації активно брала участь у демонстраціях на підтримку України»

«Ми мешкали цілодобово в підвалах»

«Продукти харчування, всі дитячі продукти, памперси цього зовсім не було по місту»

ПРИЧИНИ ПЕРЕЇЗДУ, ВИБІР МІСТА, КРАЇНИ

ЗВ'ЯЗКИ/ КОМУНІКАЦІЯ/ ПІДТРИМКА З МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЮ ГРОМАДОЮ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

- РОДИЧІ, ДРУЗІ, ЗНАЙОМІ
- КОЛЕКТИВНИЙ ВНУТРІШНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕТНІЧНОЇ ГРУПИ
- БЛАГОДІЙНІ ФОНДИ
- ГРОМАДЯНСЬКІ ЗАХОДИ НА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ
- ГУМАНІТАРНІ ПОСИЛКИ
- ДОПОМОГА ЗСУ
- ДОПОМОГА РОДИНАМ, ЯКІ ХОЧУТЬ ПОКИНУТИ МІСТО
- КОМУНІКАЦІЯ З МЕЛІТОПОЛЬЦЯМИ В ІНШИХ КРАЇНАХ
- МІЖЕТНІЧНА КОМУНІКАЦІЯ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ
- ТЕЛЕГРАМ, ВАЙБЕР, WHATSAPP

«У Мелітополі у мене залишилася мати і якимось треба її підтримувати»

«Інколи фінансова підтримка йде від Благодійного фонду, інколи відправляються якісь невеликі гуманітарні посилки коли збирають на конкретні речі для Мелітополя»

«Підтримуємо ЗСУ, які захищають Мелітополь, підтримка через моно банк скарбничка»

«Телефонуємо і тим мелітопольцям, які залишилось зараз в Україні, тим хто в інших країнах, то також зв'язуємося підтримуємо хоча б морально»

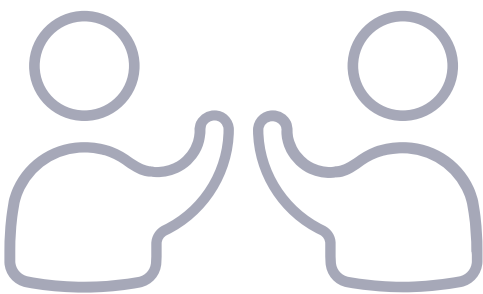
«Постійно на зв'язку з моїм чоловіком, він залишився в Мелітополі з моїми батьками і з батьками своїми. Вже поховав і свого батька і мого»

«Підтримую зв'язок зі своєю сестрою, яка жила в Києві, а зараз у Великій Британії»

«Нет ни одного человека, которые есть у меня в телефонной книге с кем бы я не связалась хоть один раз»

«Допомагали кільком родинам виїхати з Мелітополя, зараз під час окупації багато родин є тут у нашому місці, десь біля 12 сімей, і це тільки з Мелітополя, а такбільше 1000 людей - велика спільнота українська тут біля нас, і ми об'єднуємось на всякі заходи задля підтримки України»

«Багато моїх подруг, друзів зараз розкидані по всьому світу... Америка, Польща, у багатьох країнах. Зі всіма тримаю зв'язок, запитуємо, як справи, що потрібно? Хочеться, звісно, поїхати погостити, побачитись, але згодом зустрінемося вдома».

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

ПРОБЛЕМИ ТА ТРУДНОЩІ В СТАТУСІ ВИМУШЕНОГО МІГРАНТА

- МОВНІ БАР'ЄРИ
- СОЦІАЛЬНЕ ЖИТЛО
- ПОШУК РОБОТИ
- РОЗГУБЛЕНІСТЬ
- НЕ МОЖЛИВО ПЛАНУВАТИ ЖИТТЯ
- БЮРОКРАТІЯ В ОФОРМЛЕННІ ДОКУМЕНТІВ
- НЕВІДПОВІДНІСТЬ УКРАЇНСЬКИЙ ОСВІТНІХ СТАНДАРТИВ ЄВРОПЕЙСЬКИМ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

«...зараз треба і польською. Так ми розуміємо, але писати, читати це важко».

«Треба бігати по кабінетах, печатки, документи ксерокопії, фотографуватись, відправити. Все знаходиться по різних містах, ми від цього вже відвикли»

«Пошук роботи, тому що всі українці біженці, які зараз прибули до Польщі їх дуже багато, попит роботи дуже великий і щось знайти дуже важко»

«Мова це так, коли ти її не вивчав і не розумієш дивишся, як мавпа ото на всіх».

«Мова так, насамперед перші дні, перші пару тижнів»

«...папірцева історія дуже нудна і довга»

«Первая проблема в моей стране война, и вторая - мой город в оккупации»

«Поиск жилья и поиск работы. Это большие проблемы, если кто-то не нашёл социальное жилье»

«І наші діти не навчаються нормально, вони працюють для того щоб вижити тут»

«На початку була дуже велика проблема спланувати. Планів не було, не було зрозуміло що далі...»

«Які документи потрібно оформлювати, чи не потрібно, як дітей навчати у школах, чи не навчати»

«Коли я відкрила рахунок в банку, мені сказали, що ваш рахунок в банку буде діяти лише шість місяців, тому що у вас не має закордонного паспорту»

«Це звісно робота, тому що двадцять сім років працювала у сфері освіти, і мені дуже було важко піти посудомийкою, або прибирати щось...Але для іноземців нажаль можна працювати, як я вже сказала, у сфері послуг. Поки не підтвердиш свій диплом, свою кваліфікацію...а цей процес займає близько двох місяців. А друга проблема – те що наші діти, які навчаються в Болгарії»

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

ВІДНОШЕННЯ З МІСЦЕВИМИ МЕШКАНЦЯМИ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

- МОРАЛЬНА ПІДТРИМКА З БОКУ МІСЦЕВОГО НАСЕЛЕННЯ
- ПОТУЖНИЙ ГОЛОС МІЖНАРОДНОЇ ПІДТРИМКИ
- СПІЛЬНА УЧАСТЬ З МІСЦЕВИМ НАСЕЛЕННЯМ В СОЦІАЛЬНИХ АКЦІЯХ НА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ
- ДЕФІЦИТ СПІЛКУВАННЯ З РІДНИМИ, ОДНОДУМЦЯМИ, ДРУЗЬЯМИ
- ВИПАДКИ УПЕРЕДЖЕНОГО СТАВЛЕННЯ ДО МІГРАНТІВ
- ПРОРОСІЙСЬКО-НАЛАШТОВАНА ЧАСТИНА МІСЦЕВОГО НАСЕЛЕННЯ

«Навіть зараз через шість місяців коли ми тут знаходимося, то відношення дуже добре»

«Хлопчик 14 років йшов зі школи і три підлітки, не знаю хто вони там такі, десь років по 17 у масках, на ломаному російському йому казали: «Вали в свою Україну» і побили його, і зараз поліція займається цим»

«Натикалися на такі написи, біля цвинтаря там, буква зет»

«Болгарія дуже прихильна до Росії і на жаль, нас тут не люблять. Тут багато зеток, тут багато на українських прапорів намальоване зет. Вони можуть нас привітати, сказати: - слава росії».

«Місцеві різні люди, я дуже вдячна за те що я маю».

«Я в Тракає гуляла по набережній, відкрилось кафе и я увидела: висит украинский прапор. Я зашла, поздоровалась и сказала: я пришла вас поблагодарить, за то что вы вывесили украинский прапор! Он меня угостил кофе и сказал: - каждый день приходите ко мне, я буду делать вам кофе». «И украинских прапоров много в Литве, очень много. На государственных учреждениях это в обязательном порядке. Но у людей на окне может стоять украинский прапор»

«Едут машины, это литовские машины, и польские машины у них флажок висит. На общественном транспорте и везде написано: «Слава Украине!»

«Во всех магазинах, во всех ресторанах, во всех кафе – обязательно висит украинский прапор. Обязательно написано «Слава Украине!», то есть колоссальная поддержка просто»

«Мій старший навіть мав таку суперечку, він побився з хлопчиком з Болгарії, тому що той казав, що Зеленський поганий президент і так далі, а росія молодець»

«Їздила до Варшави. І мені було дуже приємно, що там досі багато українських прапорів»

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

ПІДТРИМКА/ДОПОМОГА

- ПІДТРИМКА З БОКУ МІСЦЕВИХ МЕШКАНЦІВ
- СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА
- ВОЛОНТЕРСЬКА ПІДТРИМКА
- РОБОТА ЦЕНТРІВ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ
- ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА
- МІГРАЦІЙНІ ЦЕНТРИ
- БЛАГОДІЙНІ ФОНДИ
- РОБОТА СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ
- ЗВ'ЯЗОК З УКРАЇНСЬКОЮ ДІАСПОРОЮ
- ВЗАЄМИНИ З МІСЦЕВИМИ ЕТНОСПІЛЬНОТАМИ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

«Болгарин надав нам можливість і ще одній сім'ї із Запоріжжя жити у трикімнатній квартирі. Ми платимо тільки за послуги, ми не платимо за оренду житла»

«Нам допомагали завжди волонтери з різних країн ..Ізраїлю, Польщі. Вони приїжджали саме через фонд «Джой» і підготували наших дітей до навчального року: це і рюкзаки, канцтовари, і форма, одяг для навчання, і взуття. Повністю по списках, які надали саме польські школи»

«І моральна підтримка була - фізіотерапевти, психологи і терапевти. При готелю де ми жили, в нас було три психолога, які працювали з дітьми, з дорослими, з сім'ями в цілому»

«Є колишня школа при якій жили українські сім'ї і поруч був не далеко центр гуманітарної допомоги з одягом. До травня або до літа гуманітарний центр з одягу так само працював»

«Здесь в Трокае караимская община. Они мне очень помогают конечно»

«Волонтеры привозили посуду, кастрюли, сковородки. Бытовые такие мелочи: утюги, лампочки, все что может понадобится тут».

«Волонтеры до сих пор к нам приходят, помогают, привозят, приносят: и продукты питания, и одежду, и всегда интересуются кому чем помочь»

«У нас социальный работник каждую среду приходит сюда и если у нас есть какие-то вопросы, то ей можно задать. Она поможет, расскажет, подскажет, объяснит»

«Мы поехали в Вильнус в миграционный центр, это был огромный спортзал и в этом спортзале были представители абсолютно всех служб, мы за один день сделали практически все документы»

«Люди помогали, приносили їжу, все для дитини. Тобто поляки, бо я тут знаходжусь, дуже допомагають»

«А потім болгарська організація теж видавали нам талони на харчування. Но а так тут є організація здається «Вторий дім, будинок...», точно не пам'ятаю, і організаторки цього фонду українки, які мешкають тут у Болгарії вже декілька років. Вони допомагають»

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

ВІДСТЕЖЕННЯ /ПОДІЙ / НОВИН

- ПОТРЕБА В ОПЕРАТИВНІЙ ІНФОРМАЦІЇ
- СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЧІЛЬНЕ ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ
- ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛИ
- ІНТЕРНЕТ-САЙТИ СПІЛКУВАННЯ
- НЕБАЙДУЖІСТЬ ДО ДОЛІ УКРАЇНИ
- ВІДСЛІДКОВУВАННЯ ПОДІЙ В МЕЛІТОПОЛІ

ДУМКА
УЧАСНИКІВ

«Так. Всі ми хочемо, як найшвидше повернутися до рідного міста»

«Постійно шукаємо в інтернеті»

«Ми підписані на багато телеграм-каналів українських»

«Ранок починається з новин, і спати лягаємо зновинами»

«По крихтам збираємо...радіємо...молимося...плачемо»

«І рідні передають новини з рідного міста»

ПСИХОЛОГІЧНА ВТОМА/ СТРЕСОСТІЙКІСТЬ НА НОВОМУ МІСЦІ

- ПОСТІЙНА ПСИХОЛОГІЧНА НАПРУГА
- ВТОМА
- СТРЕСИ
- НОСТАЛЬГІЯ ЗА БАТЬКІВЩИНОЮ
- ДЕФІЦИТ СПІЛКУВАННЯ З РІДНИМИ, ОДНОДУМЦЯМИ, ДРУЗЯМИ
- НЕЗАТРЕБУВАНІСТЬ
- ВІДНОСНА ГРОМАДСЬКА ПАСИВНІСТЬ

ДУМКА
УЧАСНИКІВ

«Було в перші пару дні такий ступор, ти цілий день хочеш плакати, хочеш їхати назад (вести сітки маскувальні) все хочеш робити, але не бути так далеко від рідної країни»

«Важко морально, важко фізично, іноді плачеш, іноді кричиш, іноді просто лягаєш спати без задніх ніг, але потім згадуєш, що комусь зараз набагато складніше, і тримаєш кулачки, допомагаєш і чекаєш»

«Дуже важко за кордоном, з дітьми, без дітей, пенсійного віку, коли все залишили там, то тут дуже важко, тому добре коли є психологи, але нажаль люди ще не всі готові до них звертатись: « О чому я піду до психолога, я що шизик та інше...»

«важко, важко, і коли зривався і збирався далі, тому що я розумію, що від мого стану залежить стан моїх дітей та дітей, з якими я працюю та допомагаю їх сім'ям»

«Важко морально, важко і фізично, але нам легше, чим тим хто залишився там»

«Мне конечно не хватает той моей общественной жизни, которую я вела в Мелитополе. Здесь знает каждый день похож на другой..»

«Но вот просто такая рутинка, Вообще стараюсь тоже общественной жизнью жить, посещать концерты, выставки..»

ПРОФІЛЬ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ, ТРУДНОЩІВ ТА ЗАПИТІВ ПРЕДСТАВНИКІВ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ, ЩО ВИМУШЕНО ПОКИНУЛИ СВОЇ ДОМІВКИ ТА ВИЇХАЛИ НА ПІДКОНТРОЛЬНУ УКРАЇНІ ТЕРИТОРІЮ (ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ)

ПРИЧИНИ ПЕРЕЇЗДУ, ВИБІР МІСТА, КРАЇНИ

ПРИЧИНИ ВИБОРУ РЕГІОНУ ТА МІСТА ТИМЧАСОВОГО ПРОЖИВАННЯ

- ЗАПОРІЖЖЯ
  - ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
  - ІВАНО-ФРАНКІВСЬК
  - ЖИТОМИР
  - ЛЬВІВ
  - ТЕРНОПІЛЬ
-
- ПРОЖИВАЮТЬ РОДИЧІ ТА ДІТИ
  - ЗАПРОСИЛИ ДРУЗІ
  - ОСОБИСТІ ЗВ'ЯЗКИ
  - ЕТНІЧНІ ДІАСПОРИ
  - МОЖЛИВІСТЬ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ
  - ПОРЯД З МЕЛІТОПОЛЕМ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

«Ну, по-перше, тут племінниця моя, вона зустріла нас, вона допомогла в перші дні адаптуватися, в перші дні вирішити якісь побутові проблеми. По-друге, це те, що тут у мене є робота».

«У нас теж рішальчим фактором було те, що чоловіку запропонували роботу у Запоріжжі. Чоловіку в Запоріжжі запропонували роботу, тому вибір припав саме сюди, бо тут є можливість заробляти гроші, плюс в Запоріжжі це близько до дому, в нас є можливість хоч трошки допомагати батькам в окупації, відправляти якісь ліки туди, і волонтерами, і перевізниками відправляємо. Запоріжжя це рідна область, це рідний дім»

«У нас ще одним фактором було, що ми приїхали до Хмельницького. Щодо роботи, оскільки я викладаю іноземну мову, то з роботою я буквально місяць десь була або півтора, потім вже влітку і зараз роботу маю, бо зараз всі дуже бажають вивчати іноземну, англійську

« роботу знайти по професії нереально. Плюс були проблеми з жильєм. А тут просто возникла сразу идея вернуться поближе к дому. Слава Богу нашли жильє здесь. А потом, как-то так получилось что и работа нашлась по професии.Сейчас всё нормально. На родной земле оно попроще .»

«Я родом з Тернопільщини,С тому виїхали в Тернопільську область. Звичайно ми приїхали сюди, нас радо прийняли» .

ПРИЧИНИ ПЕРЕЇЗДУ, ВИБІР МІСТА, КРАЇНИ

ХТО/ЩО ВПЛИНУЛО НА
РІШЕННЯ ПРО ПЕРЕЇЗД

” ДУМКА
УЧАСНИКІВ

- СТРАХ ЗА ДІТЕЙ
- ПСИХОЛОГІЧНА ВТОМА
- СОЦІАЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ
- НАЯВНІСТЬ ОКУПАЦІЙНИХ ВІЙСЬК
- ПОВТОРЕННЯ БУЧІ
- СТРАХ БУТИ ЗААРЕШТОВАНИМ
- МАРОДЕРСТВО
- НАПОЛЯГАЛИ РІДНІ, ДРУЗІ, ЗНАЙОМІ

"Це звичайно діти. Коли розумієш, це засилля триколорами, ці гуманітарні проблеми - це одне. Тому коли відкрилася вся правда погана правда Бучі і Ірпіня і інших місць Київщини, ми зрозуміли - це не просто війна між воєнними, що це війна, яка набагато страшніше і гірше, тому ми остаточно виїздити до того і родичі і всі благали їхати ...».

«Чесно, дуже важко було наважитись хоч ми і майже 5 місяців прожили в окупації, але останньою краплею було – це кількість військових, це постійна техніка, яка їздила попід вікнами. В мене маленька дитина - це постійні були питання про танки, про пушки, про автомати. Дуже - дуже страшно було за дитину».

«Останньою краплею в мене ще чоловік працює Мелітопольському виконкомі тому скоріш за все його будуть шукати, тому що вони пішли по списку всіх працівників і доводилося у місті переховуватись, жити не за своєю адресою і ось це вже стало останньою краплею, ну страху, тому що це вже стало не можливим - постійно виходиш на вулицю - оглядаєшся».

«Тобі страшно десь якась машина проїжджає повз вікна, ти вже трясешся, тому що думаєш, що ну ось сьогодні-завтра за тобою придуть і ми прийняли рішення з сім'єю виїхати з міста».

«Ми постійно бегали в подвал, ночі проводили в подвалі. Начали похищати людей. Надоело жити в страхе и за детей, и за внуков».

«Я побачила там колону військових і зрозуміла, що слова про 2-3 тижні не зовсім відповідають дійсності і відчуття, що ти ув'язнений».

«Не було газу і виникла загроза зупинки вже зупиненої Энергодарської атомної станції. А прожити зараз в селі без світла, без газу і без можливості навіть отримати зароблену пенсію, зарплату і так далі – це також неможливо».

«У нас проблема була зі школою, тобто дитина відмовилась відвідувати школу, а я також залишилась без роботи і просто почався процес деградації. Я не могла сидіти вдома без роботи. Ми за один день прийняли рішення виїхати».

ПРИЧИНИ ПЕРЕЇЗДУ, ВИБІР МІСТА, КРАЇНИ

ЗВ'ЯЗКИ/КОМУНІКАЦІЯ/ПІДТРИМКА З МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЮ ГРОМАДОЮ

- ВИЇХАЛИ ВЕЛИКОЮ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЮ СІМ'ЄЮ
- ПРОЖИВАЮТЬ РОДИЧІ ТА ДІТИ
- БАГАТО ЗНАЙОМИХ З ЯКИМИ ЗНАЙОМИЛИСЬ В ЦЕНТРАХ ДОПОМОГИ
- ЗНАЙОМІ З ЯКИМИ РАЗОМ ВИЇЗДЖАЛИ З МІСТА
- СТВОРИЛИ СВОЮ МЕЛІТОПОЛЬСЬКУ ТЕЛЕГРАМ ГРУПУ

«Так как мы выехали большой семьей , нас 8 человек , то у нас достаточно общения среди семьи. И поэтому все эти негарзды психологические , давление и трудности всё это преодолевалось у нас , благодаря семье и тому что все вместе».

«У нас теж дуже багато знайомих , які виїхали з Мелітополя і проживають наразі в Запоріжжі. Пройшли усі жахи Василівки. Наразі ми також тут спілкуємося і це буже великий плюс, тому що коли в тебе немає куди піти і з ким поспілкуватися, є твої знайомі, ми хоч трохи зустрічаємося».

«У нас тут в Хмельницьку була лише одна знайома. Взагалі багато знайомих і з Мелітополя, поки я не зустріла інших».

«У мене є рідна людина , моя сестричка, підтримує нас і морально і матеріально, і я їй дуже вдячна».

«Ну в основном и общаемся только с Мелитопольскими здесь, а новыми связями по прошедшему времени ещё не успели обзавестись».

«Извените, я хотела добавить. Вот у сына, у сына друзья семьями 4 семьи выехал, они здесь в Ивано-Франковске конечно общаемся».

«Багато своїх односельчан ті хто з Якимівки. Ми спілкуємося підтримуємо зв'язок постійно , крім того дуже багато з Мелітополя».

«В центрі «Саме тут» я , як то кажуть, бачу все більше і більше своїх знайомих з міста Мелітополя» .

«Ми зараз в Житомирі і ми сміємося але ми навіть у telegram створили групу «Мелітопольська діаспора» 6 родин ,ми зустрілися хто в ЦНАПі хто кого де, трьох ми знали з Мелітополя і три родини , які просто мелітопольці до нас долучилися . Так що ми ми з ними збираємося на вечірки, от у нас наразі День міста планується . І ми теж плануємо зустрічати не в місті Мелітополі , але разом з мелітопольцями».

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРУДНОЦІ

ПРОБЛЕМИ ТА ТРУДНОЦІ В СТАТУСІ ВИМУШЕНОГО МІГРАНТА

- ПРОБЛЕМА ВИЇЗДУ ВЗАГАЛІ
- ПОШУК ТА ВАРТІСТЬ ЖИТЛА
- ВІДСУТНІСТЬ КОШТІВ
- ВІДСУТНІСТЬ ЕЛЕМЕНТАРНИХ ПОБУТОВИХ РЕЧЕЙ
- ПОШУК РОБОТИ ЗА ФАХОМ
- ДОМАШНІ ТВАРИНИ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

«Проблема була взагалі виїхати».

«Знайти житло дуже дорого, і по-друге ми стикалися з тим що не хочуть переселенців. Нам постійно відмовляли».

«І друга проблема яка у нас наразі є це фінансові проблеми. Бо квартира коштує дуже багато».

«Фінансові проблеми. Треба так заробляти, щоб оплачувати квартиру і була можливість собі купувати їжу, плюс речі».

«П'ять діб не могла знайти квартиру, ми п'ять діб також жили у родичів і це дійсно важко було».

«Ні посуду, ні яких там... все, ну пуста квартира, ні ковдри, ні подушок, ну нічого. Фінансові проблеми».

«Не зіштовхувалися ні з якими труднощами».

«Це такий був дуже свідомий переїзд з роботою нам теж пощастило, ми її знайшли відразу. Нам дуже нормально, ну важко психологічно».

«У нас проблема возникла это жилье. С детьми если— отказы».

«У нас, как я говорил, трое собак, поэтому приходилось искать исключительно дом частный, в чем была проблема. Вторая проблема это найти работу по профессии».

«Не було проблем тому, що ми у родичів, окрім побутових проблем».

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРУДНОЦІ

ВІДНОШЕННЯ З МІСЦЕВИМИ МЕШКАНЦЯМИ

- З РОЗУМІННЯМ, ЛОЯЛЬНО
- ЧУДОВЕ МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ
- ПРОХАЛИ СПІЛКУВАТИСЬ УКРАЇНСЬКОЮ
- МОГЛИ ВІДМОВИТИ В ОРЕНДІ ЖИТЛА
- НЕРОЗУМІННЯ ЧОМУ ДОВГО НЕ ВИЇДЖАЛИ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

«Ми не стикалися з проблемою якогось негативного типу. І ми один одному допомагаємо. Дійсно де ми зустріли це ставлення, це коли знімали квартиру, що чомусь вирішили, що переселенцям здавати це якимсь, не знаю, страшно чи неправильно, чи я не знаю чому».

«Мені довелося звернутися в лікарню. Я оцінювала ставлення лікарів, медичного персоналу лікарні від одного до п'яти, де один — погано, а п'ять добре, то я б оцінила на п'ять з плюсом. Тільки позитив, тобто я вдячна місцевій лікарні».

«Отношение жителей лояльны, нормальные. Иногда делают замечание что мы не разговариваем на украинській мові. Ну мы говорили, что мы научимся».

«Коли дитина пішла гуляти на подвір'я з однолітками по місцю проживання. «А звідки ти?, А чому ти розмовляєш російською мовою?»».

«У нас якимось всі дружні, з російською мовою взагалі ні яких не було питань це ми вже тут навчились розмовляти українською».

«Нет ни каких проблем, ну в общение с местными нет, потому что Запорожье, Мелитополь один регион. Вот, абсолютно нетни каких проблем. Мене зустріли дуже тепло».

«Питання було одне «Чому ви не виїздили раніше?». Вони не розуміють, достеменно, що то дуже важко вирішити, залишитись або встати і виїхати».

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРУДНОЦІ

ПІДТРИМКА/ДОПОМОГА

- РІДНІ
- ДРУЗІ
- ЦЕНТР «САМЕ ТУТ»
- МЕЛІТОПОЛЬЦІ
- ВОЛОНТЕРИ
- МЕЛІТОПОЛЬСЬКА МІСЬКА ВЛАДА
- МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ООН,
- «ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ»
- МІСЦЕВІ МЕШКАНЦІ
- ОРГАНИ ВЛАДИ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ
- РІЗНОМАНІТНІ НЕ ДЕРЖАВНІ ФОНДИ
- РЕЛІГІЙНІ ГРОМАДИ

«Дуже швидко все оформили. Ніякої ні черги...».

«Друзі, вони нам допомогли. Нам дуже допоміг наш центр «Саме тут».

«Допомогла моя племінниця, перші дні мого перебування. А також мені допомогли в центрі «Саме тут» та наша місцева влада».

«Друзі, вони нам допомогли. ми проживали у них. Ми тут квартиру шукали всіма знайомими хто с цим стикнувся до нас і знають де, ділилися номерами ріелтор щоб хоча б можна було дзвонити ,щоб там напряду шукати. Тому нас підтримували саме ті мелітопольці, які також виїхали, також живуть у Запоріжжі».

«Нам дали гуманітарну допомогу. Нам там розказали про міжнародні фонди де зробили цю довідку для дитини, зареєстрували у лікарів тобто, ну дуже валика дяка що є такий центр «Саме тут». Тому що він вирішують ну дуже багато питань».

«Якщо оцінювати від 1 до 5 я би оцінила допомогу від влади на 5+ і допомогу від волонтерів на 5+» .

«Я хочу поділитися досвідом, коли я прибула до Запоріжжя, мені моя тітка порекомендувала звернутися до спільноти Хмельницької міської ради і там було багато цікавої інформації»

«Було організовані курси по проф. орієнтації. Наприклад «Органічний дизайн», «вивчення Української мови ». Тут є цент по допомозі ВПО Ось вони казали що допомога дуже суттєва волонтерів і підтримка».

«В усіх містах волонтери – це була перша допомога. Ми шукали ціленаправлено волонтерський центр, який нам допоможе знайти житло і прихисток»

«Волонтери нам стільки навезли і ми їх запевнили в тому, що коли ми будемо повертатися додому, ми обов'язково це роздамо тим – кому це буде потрібно тут».

«Працівників дитячого садочка теж можна назвати волонтерами, бо вони нам приносили майжев ліжку їжу. Це було так тепло і так душевно».

«Организация христианско-католическая церковь, которая благотворительностью занимается, и очень во многом нам помогла...»

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРУДНОЦІ

ВІДСТЕЖЕННЯ ПОДІЙ/НОВИН

- ЩОДЕННО СЛІДКУЮТЬ
- ЗМІ
- ТЕЛЕГРАМ КАНАЛИ;
- СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ
- РОДИЧІ. ДРУЗІ, ЗНАЙОМІ В МЕЛІТОПОЛІ
- ПО ТЕЛЕФОНУ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

«День починається з телеграм каналу, щоб почитати що сталося в Мелітополі. Дзвінки батькам одразу. І мені здається, що я менше дивлюся новини в Україні чим новини в Мелітополі. Особливо після того, як ми виїхали з міста і ти кожен день, кожен вечір «Що ж сталося?», «Як же так?», «Коли ж деокупація вже?», «Коли вже можна буде повертатися додому?»».

«Телефон не выпускаешь из рук и всё время следишь именно за последними новостями чтобы...»

«Постійно в телеграм канали всі. День починається з телеграм каналу «News» і «Мелітополь», а лягаємо спати, то в нас є такий родинний чат, і в родинному чаті «Доброї ночі», «Гарних новин з ранку», «Доброго ранку та гарних новин вдень» ну так. Дякую».

«Просыпаешься – сразу открываешь «РИА Мелитополь» новости».

«Я сліdkую за новинами Мелітополя тільки за каналом Івана Федорова і все».

«Ще й телефонний зв'язок з усіма рідними. Всі новини знаємо зранку і вечером знаєм хто що казав».

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРУДНОЦІ

ПСИХОЛОГІЧНА ВТОМА/ СТРЕСОСТІЙКІСТЬ НА НОВОМУ МІСЦІ

- ПОСТІЙНА ПСИХОЛОГІЧНА НАПРУГА
- ВТОМА
- СТРЕСИ
- НОСТАЛЬГІЯ
- ВИРІШУВАЛИ САМОСТІЙНО
- ЗВЕРТАЛИСЬ ЗА ПСИХОЛОГІЧНОЮ ПІДТРИМКОЮ
- ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЗАЛИШАЮТЬСЯ НА СЬОГОДНІ.

ДУМКА УЧАСНИКІВ

«Ні, стресів не було. Як-то боремся с психологическими такими проблемами, но психологическую помощь предлагают волонтеры везде и всегда».

«Мы в стрессе живём все, в большей или меньшей степени. Стресс то ладно – переживём, а вот депрессию допускать нельзя. Пока справляемся... та и некогда, наверное в депрессии. Встреча с друзьями тоже – антидепрессант».

«Я звернулась до спеціаліста, мені важко було самій все це пережити. І я отримую допомогу, психологічну допомогу від фахівців».

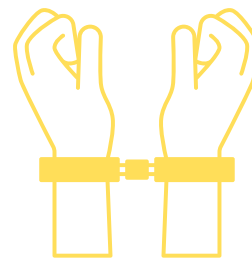
«Я теж зверталась до психологічної підтримки: є психологічна онлайн-підтримка, був створений в Телеграм-каналі чат. Поки що без психологів, самі справляємось».

«Дуже психологічно було важко покинути свою домівку, покинути батьків... “Хвилями воно якось накриває.” Я по собі відчуваю що мені працювати з психологом не потрібно, але все одно психологічно інколи буває важко, дуже велика дяка моєму чоловіку».

«На початку, так, був стрес. Зараз цього, Слава Богу, вже немає, ми заспокоїлися. До спеціалістів не зверталися. Родина це все наше самолікування, рідні стіни».

«Останні дні в мене є тривога. Трішечки стає страшно».

ПРОФІЛЬ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ, ТРУДНОЩІВ ТА ЗАПИТІВ ПРЕДСТАВНИКІВ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

ПРИЧИНИ/ОБСТАВИНИ ЖИТТЯ В ОКУПАЦІЇ

ХТО? ЩО? ВПЛИНУВ НА
ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ
ЗАЛИШАТИСЯ В
ОКУПАЦІЇ?

” ДУМКА
УЧАСНИКІВ

- НЕ МОЖЛИВІСТЬ ЗАЛИШИТИ БАТЬКІВ ПОХИЛОГО ВІКУ
- БУДУВАЛИ ДІМ САМІ
- НІКУДИ БУДЕ ВЕРТАТИСЯ
- В БУДИНОК ЗАСЕЛЯТЬСЯ ОКУПАНТИ
- ПРОБЛЕМИ З ТВАРИНАМИ
- НЕ ВІРА В СВОЇ СИЛИ
- СВЯЩЕНОСЛУЖИТЕЛІ НЕ ПОЛИШАЮТЬ ПРИХОЖАН

«Жалко залишити дім, сім'ю та домашніх тварин»

«А куди повертатися тоді? Де ми будемо жити?»

«Ми ж в часних домах живем, в усіх є собаки, в усіх є коти. Ну а як тварин бросити?»

«Не можу поїхати, живу зі старенькою мамою, вони нікуди не поїде»

«Не має за шо їхати, бо щоб поїхати треба гроші»

«Там ми ні кому не потрібні»

«... в мене тут будинок, в мене тут сім'я, син з невісткою, внуки. В мене ще є собака і кіт, ну жалко залишати. Приїдеш і жити буде ніде, і хочеться зберегти це все, щоб не розікрали ці орки...»

«Жалко власні будунки. Будували своїми руками з чоловіком, тому дуже жалко»

«... є люди, яким я служив, яким я Богу присягався бути вірними, які потребували допомоги...»

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

ПІДТРИМКА/ДОПОМОГА

- ПРОДОВОЛЬЧА ПРОБЛЕМА
- ВІДСУТНІСТЬ ЛІКІВ
- СТРАХ ЗА ВЛАСНЕ ЖИТТЯ
- ПРОБЛЕМА ВИЖИВАННЯ
- ВІДСУТНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПРОДУКТІВ
- УТИСК МИРНОГО НАСЕЛЕННЯ
- НЕСТАЧА ГРОШЕЙ
- НЕ МОЖЛИВІСТЬ ОТРИМАТИ ПЕНСІЮ
- ВІДСУТНІСТЬ БАНКІВСЬКОГО ЗВ'ЯЗКУ З УКРАЇНОЮ

«...всі продукти пограбували все рознесли... аптеки всі розграблені, а лікуватися треба ж було якось...»

«.. передавали, після продуктів і ліки тому, що аптеки розграблені, треба ж було якось лікуватися замовлення зробили потім..»

«Проблеми з миючими засобами та засобами гігієни. Бо люди шукали саме українські продукти і засоби українського виробництва.»

«...ремонтувати електроприлади..»

«Банки працювали, там величезні були черги, дуже страшенні. Одержати, наприклад, пенсію не можливо було»

«...а потім взагалі обналічити за великі проценти..»

«Сама не зіткнулась з цим, допомагали діти, але бачила як мучились сусіди по вулиці»

«...з деньгами були дуже серйозні проблеми...»

«треба було допомогти зі зв'язком, установити додаток на телефон...»

«...банки закрились, пенсії...»

«у людей у яких не було карток, були проблеми...»

«...а після ж була тема, коли приват зробив, візьми людини піди на пошту, увійди на пошту поштар бачить цю людину, і тоді цій людині на карту перераховує. Треба ж знайти таку людину...»

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

ПРОСТІР ВИЖИВАННЯ

- БАЗОВІ ПОТРЕБИ СЬОГОДЕННЯ
- СТРАХ ПЕРЕД ВІЙНОЮ
- ВІДСУТНІСТЬ БОМБОСХОВИЩ
- ЗАГРОЗА ЗАКРИТТЯ
- ДОПОМОГА ЧЛЕНАМ ЦЕРКВИ

-
- МАРОДЕРСТВО
- ФОРМИ НАСИЛЬСТВА
- ЕТИЧНІ ДЕВІАЦІЇ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

«В церкві ховалися і просто жили»
«...свадьби грали. Ще навіть в травні місяці можна було зареєструвати шлюб»
«...розважальні заходи для дітей..»
«Обіди робили»
«...уявіть собі людина, яка нічого не бачить людина ,яка нічого не чує куди вона прийде... (до церкви)..»
«...коли «Слово життя» (церква) забрали ми ж їх до себе пустили, ми табір робили разом, в нас було служіння на 9.00, у них на 14.00...»
«...взаємодія всіх людей міжетнічна, міжрелігійна – це точно і все це довіра.»
«...це Мелітополь в нас так завжди було і все, ми молилися коли страшно було ми молилися.....»
«...інтеркультурна незалежність: площа нейтральна... будь хто приходив ...грекокатолики ...бабтисти ...там приходив молоканин, Ну не дарма ми - інтеркультурні. «
«.. в підвалах люди пересиділи.В кого не має зручного підвалу, да старалися допомогати один-одному..., звали до себе...»
«...як передишка, всі виходили, прямо гуртом всі на вулицю.І всі радились, обговорювали, що робити..»

«...був момент, коли ходили мародерити,.. і люди приходили до мене сповідались...»
«...питали, що робити, а що робити кайтесь, а я не можу, поверни гроші, зроби комусь добру справу..»
«Люди не знали моралі в мирний час, і не знають воєнний час і повелись, десь поверніть і вибачитесь перед Богом»
«...під час війни не завжди ти не можеш встояти перед цією спокусою...»

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

МЕДІЯ ПРОСТІР ТА ЙОГО ВПЛИВ

- ЗМЕНШЕННЯ ВАЖЛИВОСТІ МЕДІА
- ЧИННИКИ ВПЛИВУ МАСМЕДІА ОКУПАНТІВ
- ПРИТИДІЯ ВПЛИВУ
- ПРОРИВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЛОКАДИ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

«...російським новинам я зовсім не вірю, зовсім не вірю...»

«...ми слідуємо за новинами по інтернету, коли, допустім, бувають дні що немає (новин), син шукає, вишукує, знаходить, щоб ми були обознані...»

«...люди у такий час вони не питають вірити чи не вірити, усі моляться. Я не чув якогось розпачу. Чого Бог це допустив? Послухайте, якщо наші сусіди приперлися, то до чого тут Бог? ..»

«Був трохи розпач , що робити. Тому що люди не зтикалися з такими ситуаціями»

«...інформація вже пішла інша, новини російські, люди почали мінятися... почалося як роздвоєння....»

ОСВІТА В ОКУПАЦІЇ

- ВІДСУТНІСТЬ НАВЧАННЯ
- СТРАХ ЗА ДІТЕЙ
- РИЗИКИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ
- ТЕХНІЧНО-ІНФОРМАЦІЙНА НЕЗАБЕСПЕЧЕННІСТЬ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

«Діти прогуляли 20 рік, 21 рік, 22 рік, тобто прогуляли 3 роки. Ми ж школу відкрили потім. Діти сидять вдома, мозг виносять батькам: було б добре, якщо зробили щоб повчились по наймі. Я англійський викладав... ми займалися - закрили шкільну програму (займалися)..за це ж нас і багнули потім. Саме за школу...»

«Невістка не знає, що роботи... до школи зрозуміло, дітей не ходять...Але дуже страшно, що здадуть, ті хто водить...»

«...Навіть бояться вчителі.. ті діти, які залишилися в місті, практично не мають доступу до дистанційної освіти, бо страх за життя дітей, батьків, вчителів...»

СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

ПСИХОЛОГІЧНА ВТОМА/ СТРЕСОСТІЙКІСТЬ

- РИЗИКИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТРАВМ
- ЖАХ НЕЗВОРОТНОСТІ
- ЕМОЦІЙНИЙ ІНСАЙТ
- ВИХІД З ПСИХОЛОГІЧНИХ КРИЗ

ДУМКА УЧАСНИКІВ

*«...саме сповідь, підтримка, для людей церкви це природньо, десь висловитися отримати підтримку»
«...я три місяці зовсім з дому не виходила... страшно було, дуже страшно ...сплошним потоком сплошні танки оті йдуть. Машини грузові, ці солдати з автоматами зверху сидять. Ну по-перше, я вообщє шарахалась. Як побачу ці машини не знала вообщє куди тікати...»*

*«Психологічно важко, це все витримати.. бо... ось наприклад...в мене, допустим, стоїмо на вулиці, нас троє. Якраз ця трагедія в Бучі була, і розмовляємо. І от вона каже, та це не правда, це спектакль, такого не може бути, це артисти, вони всі встали потім і пішли, я сама бачила цю виставу... як далі спілкуватися, або навіть дивитися на цих людей...»
«Боялась і зараз боюсь ходити вулицями, вихожу тільки на подвір'я, їж та усе необхідне привозять діти»*

СЬОГОДЕННІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ, ПІСЛЯВОЄННІСТЬ

ВИКЛИКИ/ЗАПИТИ – МІРКУВАННЯ/ПРОПОЗИЦІЇ

ЗАПИТИ МІСЬКІЙ ВЛАДІ

- ГУМАНІТАРНА ПІДТРИМКА ГРОМАДИ, ЩО ЗАЛИШИЛАСЬ В ОКУПАЦІЇ
- ІНФОРМАЦІЙНА ПРОСВІТНИЦЬКА ПІДТРИМКА
- ОРГАНІЗАЦІЯ «ЗЕЛЕНИХ КОРИДОРІВ»
- ПОЗИТИВИ/НЕДОЛІКИ ДІЯЛЬНОСТІ ВЛАДИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ
- ДЕТАЛЬНЕ ІНФОРМУВАННЯ СЬОГОДЕННЯ
- ПРОПОЗИЦІЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ
- ДЕЗІНФОРМАЦІЯ
- ВІДСУТНІСТЬ ЗВ'ЯЗКУ З ВЛАДНИМИ СТРУКТУРАМИ
- ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА
- ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЗРАДНИКІВ ТА КОЛАБОРАНТІВ
- ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ КОЛАБОРАНТІВ
- СПРАВЕДЛИВІСТЬ
- БЕЗПЕКА
- ПОКАРАННЯ МАРОДЕРІВ
- ДОВІРА ТА ВЗАЄМОПІДТРИМКА
- КОНСТРУКТИВНИЙ ДІАЛОГ ІЗ ВЛАДОЮ
- ВАЖЛИВІСТЬ НАБУТТЯ МІСЦЕВИМ НАСЕЛЕННЯМ РИС ГОСТИННОСТІ, ВІДКРИТОСТІ І СПІВЧУТТЯ

«Наша влада повинна в першу чергу подумати про тих, хто залишився в місті»

«Відновити зелені коридори, щоб люди мали змогу виїхати»

«Треба подумати про тих людей, які залишились в окупації»

«Нам потрібна інформаційна підтримка, щоб ми розуміли, що відбувається від перших вуст»

«Передавати якомога більше до Мелітополя ліків, яких потребують»

«...люди перестають цінувати всі заяви (мелітопольці)..»

«...щоб частіше говорили ми прийдемо ми не забули ми працюємо...»

«...ось тут на вільній території хочеться сказати людям: «Слухайте ми вас не забули я не знаю що я сьогодні можу зробити ви мені скажіть» але ми працюємо над тим»

«Психологічно легше, що хочь тоді не бросили нас зовсім, що нас підтримують. Нам кажуть тримайтесь, держіться)»

«Нужно разобраться со всеми негодьями».

“Завжди наші мери слухали народ, їх мешканців, тому ми надіємося на підтримку та взаєморозуміння між владою та мешканцями. В Мелітополі є дуже багато колаборантів. Потрібно розуміти хто був справнім колаборантам, а хто мусили працювати , щоб вижити”.

“Я надеюсь будут справедливо рассматривать кто колаборант, кто нет. Жизненно необходимо было работать на Россию. Вот я надеюсь, когда мы вернемся, когда будет победа, чтоб с этим вопросом разобрались честно и не брал всех под одну гребенку”.

СЬОГОДЕННІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ, ПІСЛЯВОЄННІСТЬ

ВИКЛИКИ/ЗАПИТИ – МІРКУВАННЯ/ПРОПОЗИЦІЇ

“Свято вишиванки, черешнево воно завжди в такому українському стилі, ну я не знаю , це я суджу за себе своїх знайомих та рідних. І саме тому це і почалося, тому , що ця страна стала більш змінніла, здружилась, і звичайно я зустрічаю дуже багато хейту з цього, але не зупиняюсь доказувати, доводити це. Я вважаю, що в нашому місті ці кроки почалися і вони будуть продовжуватися, але на це піде дуже багато часу”.

“Я повернуся додому, коли влада міста забезпечить безпеку, тобто коли повернуся зі своєю дитиною, родиною, щоб повернутися в безпечне місто, щоб Мелітополь був захищен із повітря, із суші, із моря щоб можна було повернутися в безпечне місто.

“Гуманітарне питання, продукт и харчування потрібно завозити продукти не такі дорогі як зараз. Влада повертається до міста і везе фури з гігієною, щоб люди могли спокійно вийти на базар в наш АТБ, щоб купити лиш не таке мило або памперси для дитини, а в нас був вибір, таке або таке, продукти харчування. Щоб я їхала і я могла бути упевнена , що будуть такі умови в Україні”.

“Ну не сохранены здания жилые чтобы они,власть,как-то оказало підтримку для встановлени,по возможности”.

“Я б хотіла, щоб ми були більш дружніми,більш привітними,щоб ми любили один одного і людей які тікають від когось і надавали їм прихисток і первинну там допомогу”

СЬОГОДЕННІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ, ПІСЛЯВОЄННІСТЬ

ВИКЛИКИ/ЗАПИТИ – МІРКУВАННЯ/ПРОПОЗИЦІЇ

КРОКИ МІСЬКОЇ ВЛАДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ДОВІРИ ТА ЗГУРТОВАНOSTІ ГРОМАДИ ПІСЛЯ ДЕОКУПАЦІЇ

- ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЗРАДНИКІВ ТА КОЛОБОРАНТІВ
- ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ КОЛОБОРАНТІВ
- ПІДТРИМКА
- СПРАВЕДЛИВІСТЬ
- БЕЗПЕКА
- ПОКАРАННЯ МОРОДЕРІВ
- ПАТРІОТИЗМ І ГРОМАДСЬКА ПОЗИЦІЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
- ВІДДАНІСТЬ БАТЬКІВЩИНІ З БОКУ СБУ
- ДОВІРА ТА ВЗАЄМОПІДТРИМКА
- КОНСТРУКТИВНИЙ ДІАЛОГ З ГРОМАДОЮ
- СПРАВЕДЛИВИЙ СУД КОЛАБОРАНТІВ
- ІСЬКА ПРОГРАМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРШОЧЕРГОВИХ ПОТРЕБ ГРОМАДЯН
- ВІДШКОДУВАННЯ ЗБУТКІВ
- ВІДНОВЛЕННЯ РОБОТИ СОЦІОЛЬНОЇ/КУЛЬТУРНО/МЕДИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ
- БЕЗПЕКА МЕШКАНЦІВ ГРОМАДИ В ПОВОЄНИЙ ЧАС
- ПІДТРИМКА ПЕНСІОНЕРІВ
- ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ КОЛАБОРАНТІВ

«В первую очередь надо разобраться со всеми негодяями, я хотела другое слово сказать, колаборантами».

«Довіра буде коли будуть покарані люди які є предателями»

«Моя знакомая которая очень даже хорошо жила при украинской власти, она получила российский паспорт и гордилась этим в фейсбуке. И вот с такими негодяями в первую очередь нужно разобраться».

«Хотілось щоб люди, які знали наше місто раніше, які цінують його знову отримали ту підтримку від влади, що вони їх захищають, що вони з ними, вони їх розуміють та підтримують»

«... Я не хочу сказать их надо депортировать из страны, но просто они должны почувствовать что из-за них произошла вот такая ситуация».

«Мы вернемся, когда будет победа что мы действительно с этим вопросом разобрались честно, а не брали огульно всех под одну гребенку»

«Хочется справедливости потом по возвращению»

«... я вважаю що в на нашому місці вже давно в цьому напрямку кроки почалися і сподіваюсь що просто вони будуть продовжуватись як ми повернемось додому»

«Щоб повернутись з дітьми своєю родиною потрібно знати що ти повертаєшся у безпечне місце, що Мелітополь буде захищений і з повітря, і з суші, і з моря щоб можна було повернутись у безпечне місце»

«Влада повинна організувати процес, що місто буде з поліцейськими, нашими ЗСУ, ... щоб була безпека, тоді можна буде повертатися»

«Навчитись слухати людей, які не здалися «за три копійки», а не бути «закритим клубом» для «обраних»

«... потрібно наказати мародерів, бо нам не треба ворогів окупантів»

СЬОГОДЕННІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ, ПІСЛЯВОЄННІСТЬ

ВИКЛИКИ/ЗАПИТИ – МІРКУВАННЯ/ПРОПОЗИЦІЇ

КРОКИ МІСЬКОЇ ВЛАДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ДОВІРИ ТА ЗГУРТОВАНOSTІ ГРОМАДИ ПІСЛЯ ДЕОКУПАЦІЇ

ДУМКА
УЧАСНИКІВ

- РОБОЧІ МІСЦЯ
- РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА
- ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ
- БЕЗПОСЕРЕДНЯ КОМУНІКАЦІЯ ІЗ ВЛАДОЮ ТА ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

«..спецслужбам буде багато роботи хто буде судити колаборантів? Судді. Які пройшли окупацію чи які в Польщі отсиділися? Це велике питання»

«...повинно бути (покарання), щоб люди теж бачили, бо оце « і вашим і нашим», уже не те время, щоб оце за все всім прощать. Ні!...»

«...згуртованість громади буде тількитоді, коли усіх, хто заважав нашій громаді – покарають...»

«Найбільше піддаються впливу пенсіонери і вони найбільше потребують підтримки, на мою думку ,я вважаю, так що по-перше, ну, місцевій владі потрібно підтримати пенсіонерів на тимчасово окупованій території”.

“Дякую, я також хотіла б додати, звісно я погоджуюсь з усіма,щодо очищення влади,так відповідно і до колаборантів, бо деякі відмінники освіти з ординами співпрацюють,при тому, що отримали ордери від України,і ось тобі на!

“Розвиток малого підприємства. Дайте людям змогу десь трішки заробити,якість робочі місця,і вони зароблять”.

“Боротьба із дезінформацією,боротьба із потоком оцієї брехні,що л’ється зараз з раша тв і із інших ресурсів,має бути припинена”.

“Тому що ми українці, нам аби не заважали, ми самі все відбудуємо, будемо робити як слід”.

“До влади так ми, як я бачу, маємо всі велику віру до неї,але ми повинні їм допомогати. Тобто не замикатися кожен, оце я і все! Мо маємо бути дійсно командою,разом з владою,бо ми їх вибирали і вона нам допомагає”.

“Коли влада виходить, влада на живу спілкується з тобою, на живу доносить тобі інформацію і інформація з перших вуст,не хтось там десь колись через когось передав”

СЬОГОДЕННІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ, ПІСЛЯВОЄННІСТЬ

ВИКЛИКИ/ЗАПИТИ – МІРКУВАННЯ/ПРОПОЗИЦІЇ

ОСОБИСТА АКТИВНІСТЬ ТА УЧАСТЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ДОВІРИ ТА МІЖЕТНІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ДЕОКУПОВАНОМУ МЕЛІТОПОЛІ

” ДУМКА
УЧАСНИКІВ

- ГРОМАДСЬКА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА АКТИВНІСТЬ
- НАЦІОНАЛЬНА ТА ЕТНІЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ
- НЕБАЙДУЖІСТЬ ДО ЖИТТЯ МІСТА
- МОЖЛИВІСТЬ ВПЛИВАТИ НА ЗМІНИ У МІСТІ
- ЗАЛУЧЕННЯ ДО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ
- ДІАЛОГ З ВЛАДОЮ
- ВІДЧУТТЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА МАЙБУТНЄ ТА ДОБРОБУТ
- ПОВЕРНЕННЯ ДО МИРНИХ УМОВ І ПОВНОЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
- МОЖЛИВІСТЬ ОСОБИСТОГО РОЗВИТКУ
- РОЗБУДОВА ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ В МІСТІ
- ВІДНОВЛЕННЯ ЗРУЙНОВАНОГО ТА ВТРАЧЕНОГО
- АКТИВНІСТЬ НА БЛАГО ГРОМАДИ
- ГРОМАДСЬКА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА АКТИВНІСТЬ
- ІДЕЯ “СРОДНОЇ ПРАЦІ”
- НЕБАЙДУЖІСТЬ ДО ЖИТТЯ МІСТА
- МОЖЛИВІСТЬ ВПЛИВАТИ НА ЗМІНИ У МІСТІ
- ЗАЛУЧЕННЯ ДО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ
- ДІАЛОГ З ВЛАДОЮ
- ВІДЧУТТЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА МАЙБУТНЄ ТА ДОБРОБУТ

«Стали більш трохи об'єднаннями, в мене серед знайомих більше людей свідомо самі захотіли і перейшли на українську мову, ми більш святково святкували українські»

«І саме тому це і почалось з війною, тому що сусіда вже не влаштовувала така країна яка почала так міцніти, більш дружити ну і звичайно я зустрічаю дуже багато хейту з цього приводу, але все одно не зупиняюся починаю по-тихеньку так доказувати доводити»

«Буду допомагати по всіх фронтах, тобто якщо там потрібно щось підмітати та чистити вулиці від тих орків й в прямому й переносному сенсах»

«Підемо робити, потрібно організувати свята, так я повернувся з дикрету та піду організувати те Черешньово, день Міста і так далі, ну все що потрібно, те й будемо робити мені здається так само і всі, хто любить Україну»

«Будемо робити те що робили, я була волонтером у єврейській громаді, то я і буду на цьому ж місці допомагати, якщо треба для громади, але ми ж не зачинені, ми громада нашого міста»

«Ми будемо робити все, що від нас залежить і все що не залежить від нас ми теж будемо робити, щоб ми змогли на це вплинути, і наше місто стало квітучим, і люди стали веселі щасливі і в безпеці»

«.. дуже хотілося б щоб в нас була робота, щоб ми жили ще краще, набагато краще ніж було до війни»

«Не так страшні чужие воши, как свои гниды и я буду с ними бороться, а не прощать и типа, примиряться»

« я і зараз збираю інформацію про всі церкви які відібрані, про всі які зруйновані»

«...мати правову базу, мати інформаційну базу, психологіна допомога пастеров реабілітувати людей»

СЬОГОДЕННІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ, ПІСЛЯВОЄННІСТЬ

ВИКЛИКИ/ЗАПИТИ – МІРКУВАННЯ/ПРОПОЗИЦІЇ

ОСОБИСТА АКТИВНІСТЬ ТА УЧАСТЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ДОВІРИ ТА МІЖЕТНІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ДЕОКУПОВАНОМУ МЕЛІТОПОЛІ

"Внести зміни до Статуту Спільноти НКТ для досягнення однієї спільної цілі, а саме: розширення меж прийому до Спільноти від громадських організацій міста, до громадських етно-культурних організацій Мелітопольського району; формування і розвиток кожного члена спільноти з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, шанобливого ставлення до Держави Україна, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мов, національних цінностей українського народу та інших народів і націй".

"У плануванні заходів місцевою владою, більше додавати інтеркультурного контенту (обговорення програми бажано з представниками НКТ)".

"Для популяризації принципів інтеркультурності продовжити роботу дитячого табору "Інтеркультурна мозаїка" Фінансування бажано включити з бюджету міста"

"Ініціювати роботу по збору Наукових доказів феномену міжкультурного міста, з випуском друкованої наукової роботи".

"Об'єднання арт-ринку, музеї, дизайн, ремесла та створення сувенірної індустрії пов'язаної з брендуванням міста (інтеркультура та черешня)"

«...людей які уїхали які залишились як помирити їх, як відбудувати церкви, як відновити документи, а може ще й відшкодувати щось, слухайте в мене роботи буде просто завались.

«...і це тільки релігійний напрям, я не беру там вода, газ, культура або там якийсь пам'ятник там будемо працювати»

«...буде роботи для соціологів, для людей науки щоб просто оцінити вплив того чи іншого явища. Лідерів як там тренінгів взагалі тому що, якщо будувати нову Україну, якщо продовжувати будувати Україну»

Треба ж не словом, а ділом.

«Організовано і гуртом хоч по кирпичику, по два, но ми приберемо, ми якесь дерево посадимо, щоб ще краще було»

"Я планую далі активізувати роботу, щоб якомога більше було подано заявок, для того щоб згуртувати якомога більше нашу громаду і нашу територію та зробити її більш безпечною".

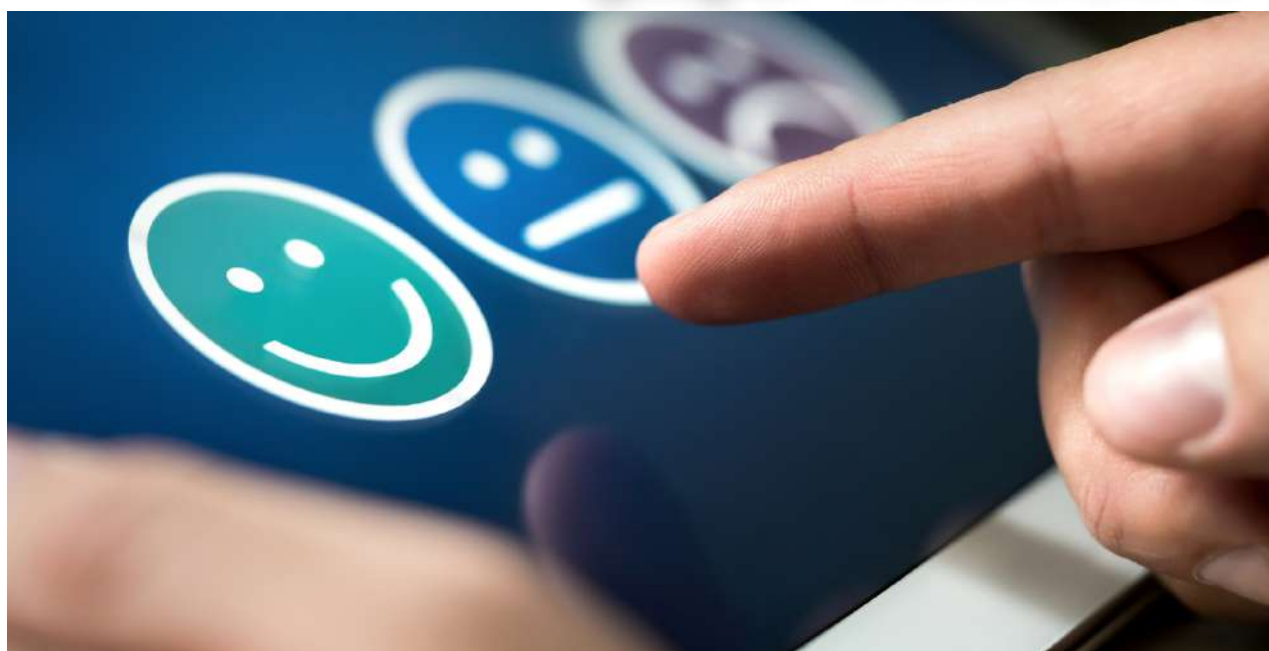
"Ми робимо спільну працю, не забуваємо їх, допомагаємо їм та спілкуємося з ними усіма".

"Після повернення, я буду більше приймати участі у місцевих програмах а також влади. Також є задумки на написання грантових програм, а саме для підтримки міста, для наповнення нашого бюджету, тому, що ми розуміємо потрібно буде піднімати економіку міста і взагалі відбудувати наше місто".

"Власть контролювати перед тем как выбирать, я думаю более активно нужно принимать участие в жизни города. Наверное нужно делать то, что бы такого больше не повторилось".

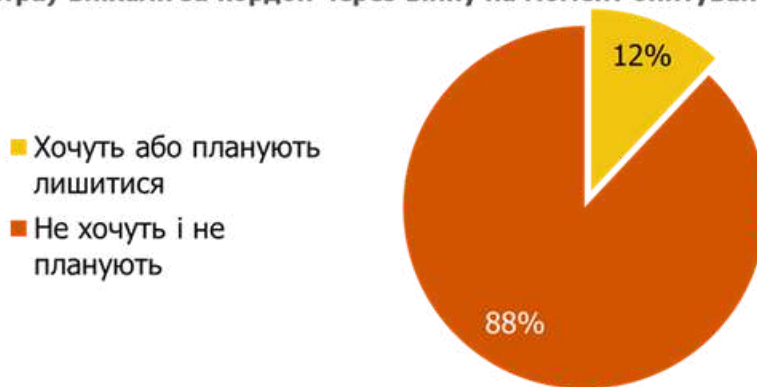
РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАНЬ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАНЬ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

ХТО СЕРЕД ВАШИХ РОДИЧІВ, ЩО ВИЇХАЛИ ЗА КОРДОН ЧЕРЕЗ ВІЙНУ, ХОТІЛИ Б АБО ПЛАНУЮТЬ ЛИШИТИСЬ ЖИТИ ЗА КОРДОНОМ НАЗАВЖДИ?

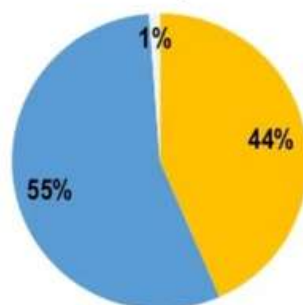
Серед 226 респондентів, чий близькі родичі (батьки, діти, чоловік/дружина, брат/сестра) виїхали за кордон через війну на момент опитування

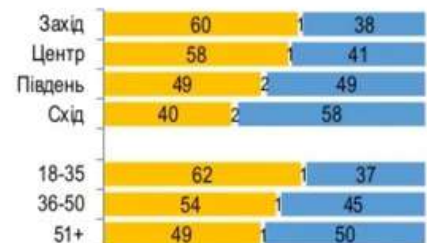
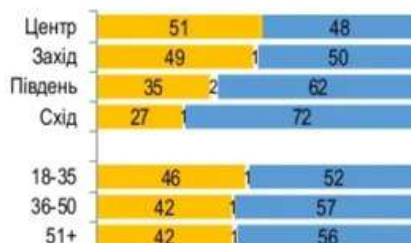
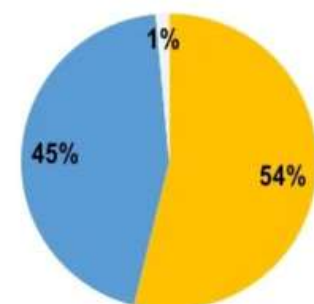
Березень 2022: національно репрезентативне опитування Омнібус Info Sapiens 1000 респондентів методом особистого інтерв'ю вдома у респондента

Чи є серед Ваших близьких, рідних ті, хто:

Брав участь у воєнних діях на Сході України у 2014-2021 роках

Воював чи воює на фронті зараз

Опитування проведено з ініціативи «Українського ветеранського фонду»

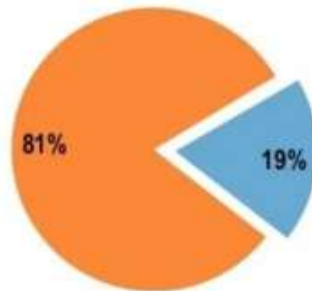

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАНЬ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

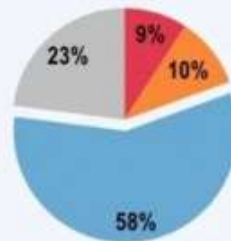
Чи довелось Вам покинути своє місто/село на час війни?

Серед тих, кому довелось покинути своє місто на час війни, N=189

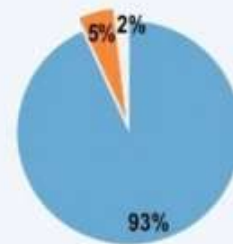
- Так
- Ні
- Важко відповісти

В якому стані зараз Ваше житло, де Ви жили до цього?

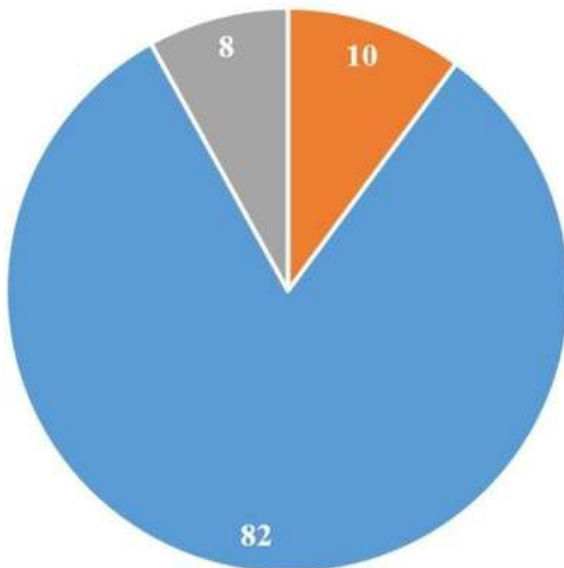

- Зруйноване, непридатне для життя
- Частково пошкоджене
- Все без змін
- Я не знаю, не маю інформації

Ви плануєте повертись у своє місто/село після закінчення війни?

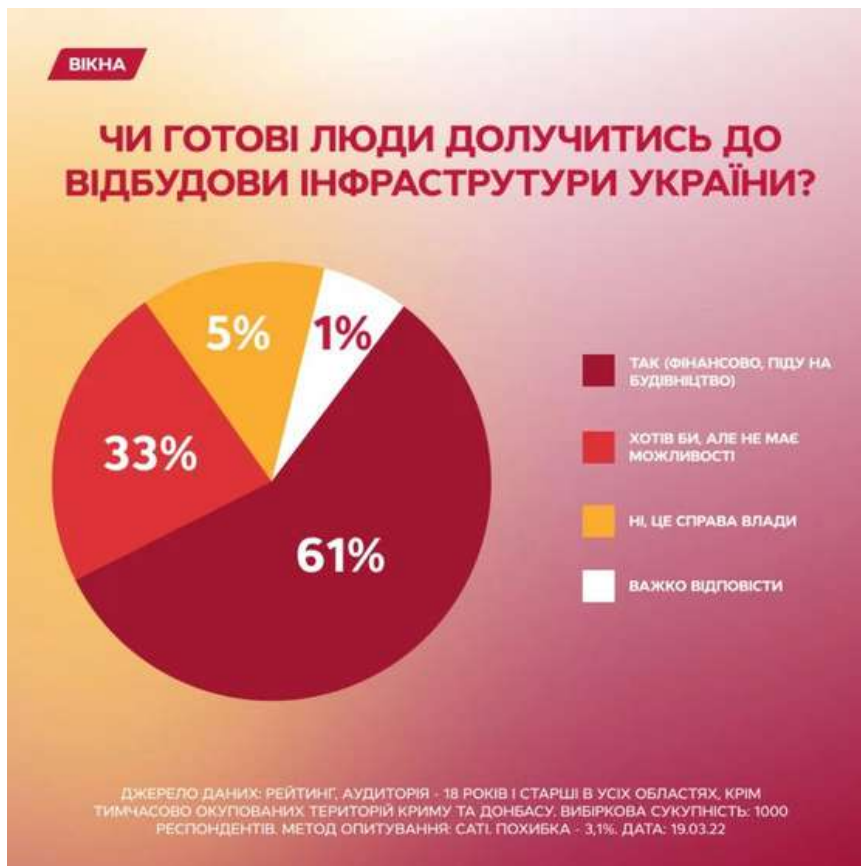

- Так
- Ні
- Важко відповісти

- Для якнайшвидшого досягнення миру і збереження незалежності України може відмовитися від деяких своїх територій
- За жодних обставин Україна не має відмовлятися від жодних своїх територій, навіть якщо через це війна триватиме довше і будуть загрози збереженню незалежності
- Важко сказати

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАНЬ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАНЬ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

ВІКНА

З ЯКИХ ДЖЕРЕЛ ЛЮДИ ОТРИМУЮТЬ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ПОДІЇ В УКРАЇНІ?

ДЖЕРЕЛО ДАНИХ: РЕЙТИНГ, АУДИТОРІЯ - 18 РОКІВ І СТАРШІ В УСІХ ОБЛАСТЯХ, КРИМ, ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ КРИМУ ТА ДОНБАСУ. ВИБІРКОВА СУКУПНІСТЬ: 1000 РЕСПОНДЕНТІВ. МЕТОД ОПИТУВАННЯ: САМІ ПОШИВКА. ±3%. ДАТА: 19.03.22

РЕЗЮМЕ-РЕКОМЕНДАЦІЇ: ОСОБЛИВА ДУМКА

ОПЕРАТИВНЕ ІНФОРМУВАННЯ МЕШКАНЦІВ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ПРО ЗУСИЛЛЯ НАРОДУ, ДЕРЖАВИ, НАШИХ ДРУЗІВ І ПАРТНЕРІВ В БОРОТЬБІ З РОСІЙСЬКОЮ ОРДОЮ І НЕВІДВОРОТНІСТЬ ПЕРЕМОГИ НАД АГРЕСОРОМ ТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ.

МОНІТОРИНГ ГУМАНІТАРНОЇ СИТУАЦІЇ, ПОТРЕБ МЕШКАНЦІВ, МОЖЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ НОВИХ КАНАЛІВ НЕВІДКЛАДНОЇ ДОПОМОГИ.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТІЧНОГО МОНІТОРИНГУ І ЗАДОКУМЕНТУВАННЯ АКТИВ ЕТНОЦИДУ, КУЛЬТУРНОГО І РЕЛІГІЙНОГО ШОВІНІЗМУ З БОКУ ОКУПАНТІВ І КОЛАБОРАНТІВ НА ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ.

ТЕХНОЛОГІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ КАНАЛУ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ, ДОКУМЕНТУВАННЯ, ІНФОРМУВАННЯ СВІТОВОЇ СПІЛЬНОТИ ТА ПОСТІЙНОГО ДЕТАЛІЗОВАНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РОЗГОЛОСУ ВОЄННИХ І ГУМАНІТАРНИХ ЗЛОЧИНІВ ОКУПАНТІВ І КОЛАБОРАНТІВ НА ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ.

ФОТО-КОНТЕНТ

**УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКО-КАРАЇМСЬКОЇ РОДИНИ В МІТИНГІ НА ПІДТРИМКУ «АЗОВА»
(ДРЕЗДЕН, СЕРПЕНЬ 2022Р)**

**УЧАСТЬ МЕЛІТОПОЛЬСЬКИХ КАРАЇМІВ В МІТИНЗІ НА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ
(ДРЕЗДЕН. НІМЕЧЧИНА)**

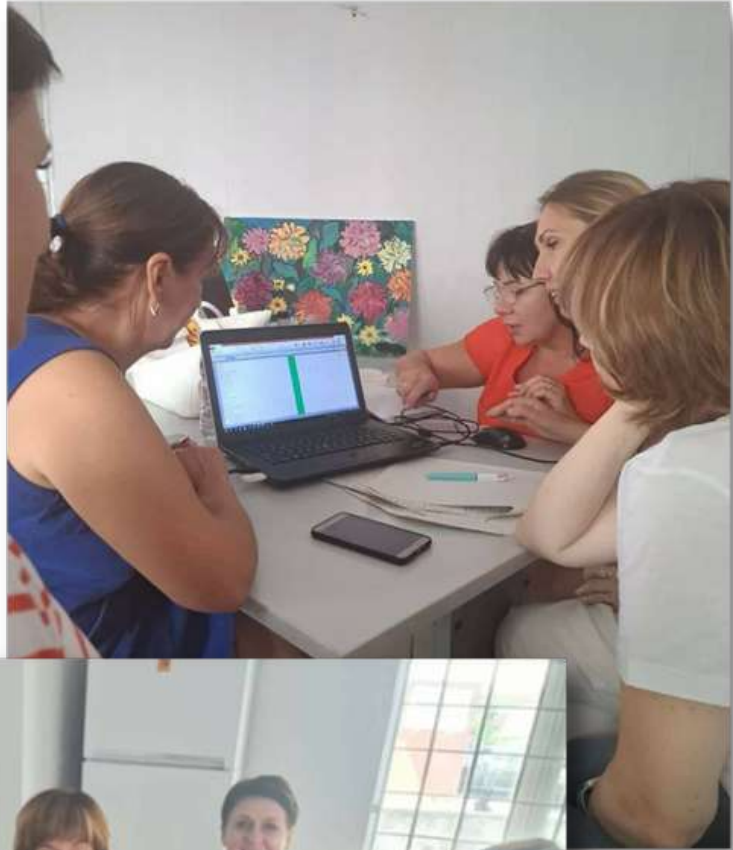
**УЧАСТЬ МЕЛІТОПОЛЬСЬКИХ КАРАЇМІВ В МІЖНАРОДНОМУ КАРАЇМСЬКОМУ З'ЇЗДІ
(ТРАКАЙ. ЛИТВА, СЕРПЕНЬ 2022)**

**ВОЛОНТЕРКА ВІКТОРІЯ З ЄВРЕЙСЬКОЇ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ В ВАРШАВІ,
ПРОВОДИТЬ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ З УКРАЇНИ
(ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)**

**ВОЛОНТЕРКА ГАЛИНА, РОБОТА З ПІДЛІТКАМИ - ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ З УКРАЇНИ
(ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)**

**УЧАСТЬ МЕЛІТОПОЛЬСЬКИХ ПЕДАГОГІНЬ-БОЛГАРОК ТА УКРАЇНСЬКИХ ВОЛОНТЕРОК
В РОБОТІ ІНІЦІАТИВНОЇ ГРУПИ З ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ
(СОФІЯ, БОЛГАРІЯ)**

**УЧАСТЬ ПІДЛІТКІВ-ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ІЗ МЕЛІТОПОЛЯ
У БЛАГОДІЙНОМУ КОНЦЕРТІ НА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ
(ФРІДБЕРГ, НІМЕЧИННА)**

**АКЦІЇ І ЯРМАРКИ НА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ
(ФРІДБЕРГ, НІМЕЧИННА)**

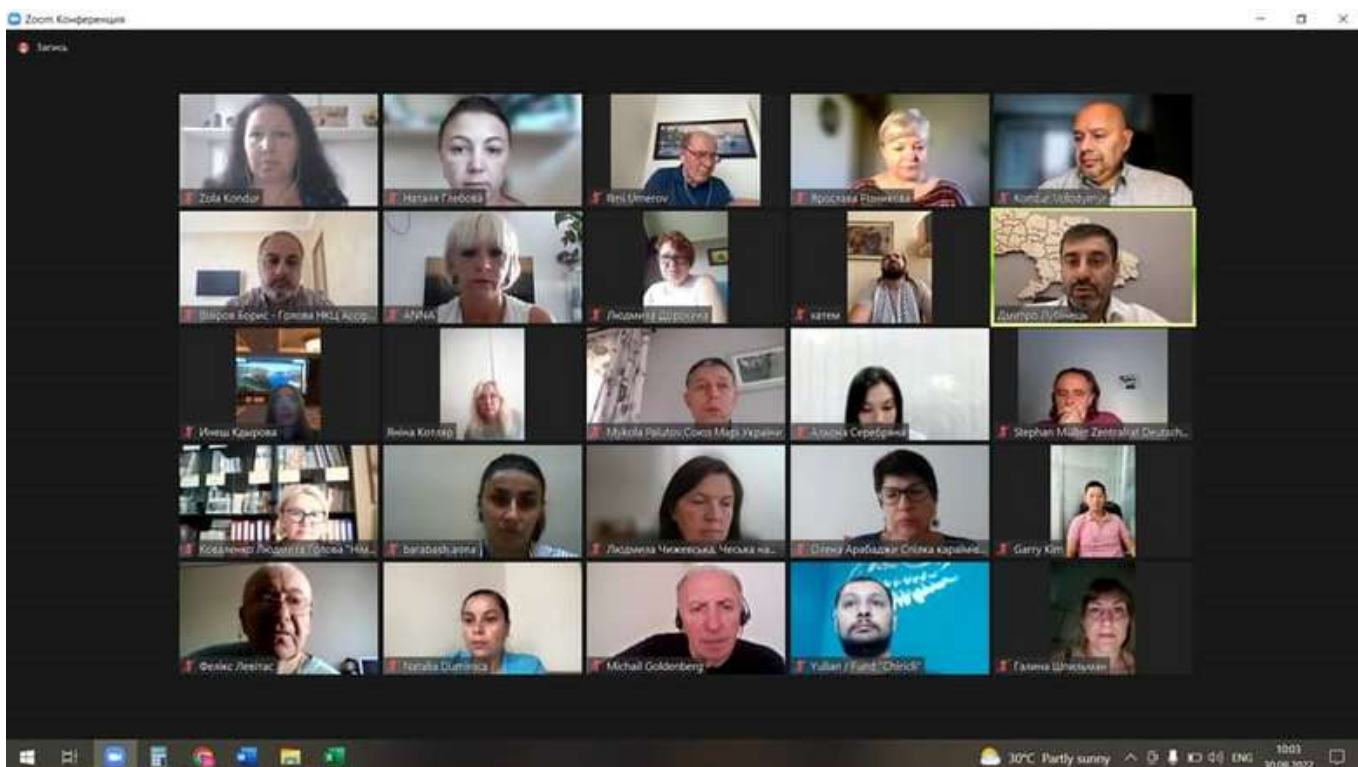

ІЗРАЇЛЬ. ТЕЛЬ-АВІВ. 24.08.22

**УЧАСТЬ ПРЕДСТАВНИЦЬ КАРАЇМСЬКОЇ ТА КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ ТА
КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ СПІЛЬНОТ МЕЛІПОЛЯ В РОБОТІ 21-Ї СЕСІЇ ПОСТІЙНОГО
ФОРУМУ ООН З ПИТАНЬ КОРИННИХ НАРОДІВ**

УЧАСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ І ПРЕДСТАВНИЦЬ ІНТЕРКУЛЬТУРНОГО МЕЛІТОПОЛЯ В ОБГОВОРЕННІ ПЛАНУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ («ПРАВА ЛЮДИНИ»)

Саме тут: Спілка громадських організацій «...»

ФОТО СТОРІНКИ САМЕ ТУТ: СПІЛКА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ «РАДА НАЦІОНАЛЬНИХ ТОВАРИСТВ»

Інтеркультурні Міста України (ICC-UA) >

ФОТО СТОРІНКИ: ІНТЕРКУЛЬТУРНІ МІСТА УКРАЇНИ (ICC-UA)

← Беженцы Украины в Германии 🔍

Беженцы Украины в Германии >

🔒 Закрытая группа · 139 261 участник

ФОТО СТОРІНКИ: БІЖЕНЦІ УКРАЇНИ У НІМЕЧЧИНІ

ЗАЯВА

АСОЦІАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН ЗАПОРІЗЬКОЇ

**ОБЛАСТІ У ЗВ'ЯЗКУ З ПОЯВОЮ
КОЛАБОРАНТІВ СЕРЕД КЕРІВНИКІВ
НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ТОВАРИСТВ
НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ
ТЕРИТОРІЯХ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ**

**Дорогі мої земляки! Запоріжці!
Багатонаціональні Українці!**

У той час, коли на славній і багатостраждальній українській землі точаться запеклі бої, рашисти вбивають не тільки солдат, але й жінок, стареньких людей і дітей, "мілітаризують" школи, лікарні, дитсадки, ми стараємося об'єднатися, стати ще міцнішою родиною, яка здатна здолати і вигнати ворога з нашого дому! І ми це обов'язково зробимо!!!

Однак, на превеликий жаль, між нас ходять вороги, які разом з нами "іли з однієї української тарілки", ходили українськими стежками, брали щастя в Україні... А сьогодні вони легко перекинулися на бік ворога - на бік убивці, гвалтівника й окупанта! Чесно кажучи, важко підібрати слова для таких (не)людей! Що у вас в головах, зрадники? Що у ваших серцях? Що відчуваєте ви, "цілуєчи руки", по лікоть у крові українців???

На жаль, зрадники є... На щастя, їх одиниці... Я хочу запевнити, і всі ми в це віримо: добро перемаже над злом, світло перемаже над темрявою, Україна перемаже! Ми знову зберемося великою запорізькою родиною, коли наші славні герої ЗСУ звільнять ВСІ окуповані зараз території! Там замайоріють українські прапори, і гордо здійметься Герб України! Та сподіваюся, що зрадники України навіки залишать нашу землю, підуть вслід за своїми друзями-окупантами, яким продалися за "руський мнр".

Ми ж сьогодні єдині і сильні! Тільки відкрилися очі на тих, кого вважали своїми, людяними, порядними і чесними, і в тому помилялися.

На жаль... Не звертаємо на них ніякої уваги. Але й бачити їх з нами не бажаємо!

Зрадників хай Бог осудить і народ вирішить, що з ними робити після Перемоги. А Перемога вже близько, шановні!!!

Слава багатонаціональній Україні і нашим Збройним Силам!

ЗАЯВА

АСОЦІАЦІЇ

**НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ З ПРИВОДУ
ТАК ЗВАНОВО РЕФЕРЕНДУМУ**

Колоборанти у Запорізькій області налякани українським контрнаступом і тому просять Росію анексувати окуповані українські території.

Гауляйтер Запорізької області Євген Балицький підтвердив проведення псевдореферендуму з 23 по 27 вересня. Він звернувся до путіна з проханням визнання Запорізької області окремою незалежною державою і про входження Запорізької області до складу росії на правах суб'єкта рф.

Представники національно-культурних товариств Запорізької області підтримують єдину, неподільну Україну та впевнені у якнайшвидшому відновленні територіальної цілісності України. Наголошуємо, що псевдореферендуми не дадуть можливості легалізувати захоплення українських земель, деокупація цих територій військами ЗСУ наближається.

Не приймайте участь у фейковому референдумі, результати якого визначені заздалегідь, не підтримуйте дії окупаційної адміністрації.

Все буде Україна.

Слава Україні!

Слава ЗСУ!!!

Науфаль Хамдани

Голова АНМЗО та керівники національних спільнот Запорізької області.

ГАЙД

(ФОКУС-ГРУПОВЕ ІНТЕРВ'Ю)

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ І СПІЛЬНІСТЬ: ЗАПОРУКА ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ ТА ДОВІРИ

ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ТА ТРУДНОЩІВ, З ЯКИМИ
ДОВОДИТЬСЯ СТИКАТИСЯ ПРЕДСТАВНИКАМ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ
МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ, ЩО ВИМУШЕНО ПОКИНУЛИ СВОЇ ДОМІВКИ ТА
ВІЙХАЛИ ЗА КОРДОН

ЦЕНТР СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ГАЙД (ФОКУС-ГРУПОВЕ ІНТЕРВ'Ю)
ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ І СПІЛЬНОСТЬ: ЗАПОРУКА
ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ ТА ДОВІРИ

ВСТУП (КОНТАКТ) (до 15 хв.)

Доброго дня. Давайте познайомимось! Мене звати (модератор представляє себе). Я представник (ця) Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького. Зараз я Вам трішки розповім про мету нашої зустрічі, а потім Ви також представитесь.

Не дивлячись на ці складні для України часи, я дуже вдячний (а) Вам за нашу сьогоднішню зустріч. У мене гарна новина для Вас і для нашого міста. У рамках грантової підтримки діяльності зі сприяння захисту національних меншин у різних регіонах України Проектом Ради Європи «Посилення захисту національних меншин, у тому числі ромів, та мов меншин в Україні», було підтримано Проєкт під назвою «Етнічні спільноти і спільність: запорука громадської активності та довіри», розроблений громадською організацією «Мелітопольська міська єврейська община» у партнерстві з науковцями МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Одним з завдань цього Проєкту є визначення основних проблем та труднощів з якими доводиться стикатися представникам етнічних спільнот м. Мелітополя, що мешкають в окупації або вимушено покинули свої домівки, та пошуку найбільш затребуваних форм і форматів допомоги. Впевнений (а), що ми разом зможемо визначити хоча б частину з цих проблем, та подумаємо яка підтримка наразі потрібна особисто Вам, та які форми підтримки щодо формування почуття єдності мелітопольських етнічних спільнот є найбільш дієвими для пошуку спільних рішень в умовах війни, де б Ви не жили зараз.

Наша розмова не займатиме багато часу.

Зазначимо, що дослідження, в якому Ви берете участь, є дуже важливим. Ми високо цінуємо Ваш досвід, думки і ідеї. В ході обговорення просимо Вас бути гранично відкритим(тою) і говорити дійсно те, що думаєте.

Кілька слів про наше спілкування. Давайте введемо деякі додаткові правила, які допоможуть нам більш позитивно і успішно налагодити наше спілкування: 1. У дискусії беруть участь всі учасники, у кожного є право на його особисту думку, точку зору і її потрібно висловити, озвучити тут. 2. Ми говоримо по черзі, даємо можливість висловитися один одному. 3. Максимально намагаємося доносити свою точку зору точно, лаконічно і коротко, щоб берегти час один одного. 4. Ми з повагою ставимося один до одного і до висловленої точки зору. 5. Ми не будемо «перешіптуватися» і не обговорюємо будь-які теми, що не стосуються теми нашої зустрічі. 6. І прохання, бути гранично відкритими і говорити дійсно те, що думаєте. Як правило, перша думка, відповідь і будуть найвірнішими. 7. Саме дослідження є анонімним, ваші відповіді будуть використані в узагальненому вигляді.

Можливо у Вас є питання, уточнення або побажання?

Дякую! Почнемо наше обговорення.

Давайте тепер Ви представитесь: Ваше ім'я, вік, як давно переїхали і в якому місті/країні зараз й з ким проживаєте (модератор по черзі надає слово кожному учаснику, фіксує у бланку номери учасників і характеристики).

Ø БЛОК А. ПРИЧИНИ ПЕРЕЇЗДУ, ВИБІР МІСТА, КРАЇНИ

1.Розкажіть, будь ласка, які саме обставини змусили Вас покинути Мелітополь?

2.Що вплинуло на Ваше рішення обрати саме це місто (регіон) та цю країну для проживання?

3.Скажіть, будь-ласка, чи знаєте Ви ще представників своєї спільноти або взагалі мелітопольців, які проживають у місті, де Ви зараз знаходитесь? Чи підтримуєте Ви і як саме зв'язок з ними?

4.Чи підтримуєте Ви зв'язок з українською діаспорою? І як саме?

Ø БЛОК Б. СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

5.Прошу Вас, коротенько розповісти про основні проблеми та труднощі перебування в іншій країні у статусі біженця? Назвіть три головні.

6.Пригадайте, будь-ласка, у перші дні (тижні) коли Ви переїхали чи знаходити Ви порозуміння з місцевими мешканцями? І чи змінилося воно на разі?

7.При реєстрації чи зустрілися Ви з упередженням ставленням до себе з боку відповідальних осіб? Чи були у Вас правові проблеми з легалізацією Вашого статусу?

8.Пригадайте, будь ласка, хто Вам допомагав у перші дні? Розкажіть, хто Вам допомагає зараз.

9.Чи допомагали і допомагають Вам волонтери? Які це організації і яким чином?

10.Є іноземні медіа, які поширюють дезінформацію щодо українських біженців. На Вашу думку, чи впливає така пропаганда на ставлення до Вас з боку місцевих мешканців? Може поширюються різні чутки і Ви не знаєте як їм протидіяти?

11.У Вас зараз складний період у житті, багато часу забирає вирішення побутових, соціальних питань. Чи встигаєте Ви слідкувати за новинами та подіями в Україні та у Мелітополі?

12.У багатьох інтерв'ю на телебаченні, в інтернет мережах багато людей скаржаться на психологічну втому, порушення стресостійкості під час перебування за кордоном. А чи були у Вас такі проблеми? І з чим вони пов'язані?

Цим Проєктом передбачені індивідуальні психологічні консультації та групові тренінги. За необхідності Ви можете до них приєднатися. Посилання на ЗУМ кожен з вас отримає.

Ø БЛОК В. ФОРМИ І ФОРМАТИ ПІДТРИМКИ: МІРКУВАННЯ, ІНІЦІАТИВИ, ПРОПОЗИЦІЇ

1.Міський голова Мелітополя Іван Федоров час від часу проводить прямі ефіри, відповідаючи на питання мешканців міста, висвітлює інформацію у соціальних мережах. Яку підтримку Ви очікуєте від міської влади Мелітополя?

2. Які першочергові кроки, на Вашу думку, потрібно зробити міській владі після повернення до Мелітополя для підвищення рівня довіри та згуртованості громади?

3. А після повернення в місто, що Ви особисто плануєте зробити для підвищення рівня довіри та міжетнічної взаємодії у повоєнному Мелітополі?

ВИХІД З РОЗМОВИ (до 5 хв.)

Чи хотіли б Ви ще щось додати й побажати?

Завершення розмови. Подяка учасникам!

ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ТА ТРУДНОЩІВ, З ЯКИМИ ДОВОДИТЬСЯ СТИКАТИСЯ ПРЕДСТАВНИКАМ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ, ЩО ВИМУШЕНО ПОКИНУЛИ СВОЇ ДОМІВКИ ТА ВІЙХАЛИ ЗА КОРДОН

ЦЕНТР СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ГАЙД (ФОКУС-ГРУПОВЕ ІНТЕРВ'Ю)
ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ І СПІЛЬНОСТЬ: ЗАПОРУКА
ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ ТА ДОВІРИ

ВСТУП (КОНТАКТ) (до 15 хв.)

Доброго дня. Давайте познайомимось! Мене звати (модератор представляє себе). Я представник (ця) Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького. Зараз я Вам трішки розповім про мету нашої зустрічі, а потім Ви також представитесь.

Не дивлячись на ці складні для України часи, я дуже вдячний (а) Вам за нашу сьогоднішню зустріч. У мене гарна новина для Вас і для нашого міста. У рамках грантової підтримки діяльності зі сприяння захисту національних меншин у різних регіонах України Проєктом Ради Європи «Посилення захисту національних меншин, у тому числі ромів, та мов меншин в Україні», було підтримано Проєкт під назвою «Етнічні спільноти і спільність: запорука громадської активності та довіри», розроблений громадською організацією «Мелітопольська міська єврейська община» у партнерстві з науковцями МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Одним із завдань цього Проєкту є визначення основних проблем та труднощів, з якими доводиться стикатися представникам етнічних спільнот м. Мелітополя, що мешкають в окупації або вимушено покинули свої домівки, та пошуку найбільш затребуваних форм і форматів допомоги. Впевнений (а), що ми разом зможемо визначити хоча б частину з цих проблем, та подумаємо яка підтримка наразі потрібна особисто Вам, та які форми підтримки щодо формування почуття єдності мелітопольських етнічних спільнот є найбільш дієвими для пошуку спільних рішень в умовах війни, де б Ви не жили зараз.

Наша розмова не займатиме багато часу.

Зазначимо, що дослідження, в якому Ви берете участь, є дуже важливим. Ми високо цінуємо Ваш досвід, думки і ідеї. У ході обговорення просимо Вас бути гранично відкритим(тою) і говорити дійсно те, що думаєте.

Кілька слів про наше спілкування. Давайте введемо деякі додаткові правила, які допоможуть нам більш позитивно і успішно налагодити наше спілкування: 1. У дискусії беруть участь всі учасники, у кожного є право на його особисту думку, точку зору і її потрібно висловити, озвучити тут. 2. Ми говоримо по черзі, даємо можливість висловитися один одному. 3. Максимально намагаємось доносити свою точку зору точно, лаконічно і коротко, щоб берегти час один одного. 4. Ми з повагою ставимось один до одного і до висловленої точки зору. 5. Ми не будемо «перешіптуватися» і не обговорюємо будь-які теми, що не стосуються теми нашої зустрічі. 6. І прохання, бути гранично відкритими і говорити дійсно те, що думаєте. Як правило, перша думка, відповідь, що прийшли і будуть найвірнішими. 7. Саме дослідження залишається анонімним, ваші відповіді будуть використані тільки в узагальненому вигляді. Можливо у Вас є питання, уточнення або побажання? Дякую! Почнемо наше обговорення.

Давайте тепер Ви представитесь: Ваше ім'я, вік, як давно переїхали і в якому місті/решіоні зараз і з ким проживаєте (модератор по черзі надає слово кожному учаснику, фіксуючи у бланку номери учасників і характеристики).

БЛОК А. ПРИЧИНИ ПЕРЕЇЗДУ, ВИБІР МІСТА

1. Розкажіть, будь ласка, які саме обставини змусили Вас покинути Мелітополь?
2. Що вплинуло на Ваше рішення обрати саме це місто (решіон) для проживання?
3. Скажіть, будь ласка, чи знаєте Ви ще представників своєї спільноти або взагалі мелітопольців, які проживають у місті, де Ви зараз знаходитеся? Чи підтримуєте Ви і як саме зв'язок з ними?

БЛОК Б. СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

4. Прошу Вас, коротенько розповісти про основні проблеми та труднощі перебування в іншому місті у статусі вимушеного переселенця? Назвіть три головні.
5. Пригадайте, будь ласка, у перші дні (тижні) коли Ви переїхали чи знаходите Ви порозуміння з місцевими мешканцями? І чи змінилося воно наразі?
6. При реєстрації чи зустрілися Ви з випадками упередженого ставлення до себе з боку відповідальних осіб? Чи були у Вас правові проблеми з легалізацією Вашого статусу?
7. Пригадайте, будь ласка, хто Вам допомагав у перші дні? Розкажіть, хто Вам допомагає зараз.
8. Чи допомагали і допомагають Вам волонтери? Як це організації і яким чином?
9. Є різні місцеві або регіональні медіа, які висвітлюють події місцевого значення. Чи зустрічалися Ви зі статтями або повідомленнями, які несуть упереджене ставлення до вимушено переселених осіб? Якщо так, то на Вашу думку, чи впливає така інформація на ставлення до Вас з боку місцевих мешканців? Може поширюються різні чутки і Ви не знаєте як їм протидіяти?
10. У Вас зараз складний період у житті, багато часу забирає вирішення побутових, соціальних питань. Чи встигаєте Ви слідкувати за новинами та подіями в Україні та у Мелітополі?
11. Ми Вам вдячні за Ваші розповіді про проблеми і труднощі з якими ви зіштовхнулися. У багатьох інтерв'ю на телебаченні, в інтернет мережах багато людей скаржаться на психологічну втому, порушення стресостійкості під час перебування за на новому місці. А чи були у Вас такі проблеми? І з чим вони пов'язані?

Цим Проєктом передбачені індивідуальні психологічні консультації та групові тренінги. За необхідності Ви можете до них приєднатися. Посилання на ЗУМ кожен з вас отримає.

БЛОК В. ФОРМИ І ФОРМАТИ ПІДТРИМКИ: МІРКУВАННЯ, ІНІЦІАТИВИ, ПРОПОЗИЦІЇ

12. Міський голова Мелітополя Іван Федоров час від часу проводить прямі ефіри, відповідаючи на питання мешканців міста, висвітлює інформацію у соціальних мережах. Скажіть, яку підтримку Ви очікуєте від міської влади Мелітополя?
13. Які першочергові кроки, на Вашу думку, потрібно зробити міській владі після повернення до Мелітополя для підвищення рівня довіри та згуртованості громади?
14. А після повернення у місто, що Ви особисто плануєте зробити для підвищення рівня довіри та міжетнічної взаємодії у повоєнному Мелітополі?

ВИХІД З РОЗМОВИ (до 5 хв.)

Чи хотіли б Ви ще щось додати й побажати?

Завершення розмови. Подяка учасникам!

ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ТА ТРУДНОЩІВ, З ЯКИМИ
ДОВОДИТЬСЯ СТИКАТИСЯ ПРЕДСТАВНИКАМ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ
МІСТА МЕЛІТОПОЛЯ, ЩО ВИМУШЕНО ПОКИНУЛИ СВОЇ ДОМІВКИ ТА
ВІЙХАЛИ ЗА КОРДОН

ЦЕНТР СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ГАЙД (ФОКУС-ГРУПОВЕ ІНТЕРВ'Ю)
ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ І СПІЛЬНОСТІ: ЗАПОРУКА
ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ ТА ДОВІРИ

ВСТУП (КОНТАКТ) (до 15 хв.)

Доброго дня. Давайте познайомимось! Мене звати (модератор представляє себе). Я представник (ця) Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького. Зараз я Вам трішки розповім про мету нашої зустрічі, а потім Ви також представитесь.

Не дивлячись на ці складні для України часи, я дуже вдячний (а) Вам за нашу сьогоднішню зустріч. У мене гарна новина для Вас і для нашого міста. У рамках грантової підтримки діяльності зі сприяння захисту національних меншин у різних регіонах України Проектом Ради Європи «Посилення захисту національних меншин, у тому числі ромів, та мов меншин в Україні», було підтримано Проект під назвою «Етнічні спільноти і спільність: запорука громадської активності та довіри», розроблений громадською організацією «Мелітопольська міська єврейська община» у партнерстві з науковцями МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Одним із завдань цього Проекту є визначення основних проблем та труднощів, з якими доводиться стикатися представникам етнічних спільнот м. Мелітополя, що мешкають в окупації або вимушено покинули свої домівки, та пошуку найбільш затребуваних форм і форматів допомоги. Впевнений (а), що ми разом зможемо визначити хоча б частину з цих проблем, та подумавмо яка підтримка наразі потрібна особисто Вам, та які форми підтримки щодо формування почуття єдності мелітопольських етнічних спільнот є найбільш дієвими для пошуку спільних рішень в умовах війни, де б Ви не жили зараз.

Наша розмова не займатиме багато часу.

Зазначимо, що дослідження, в якому Ви берете участь, є дуже важливим. Ми високо цінуємо Ваш досвід, думки і ідеї. У ході обговорення просимо Вас бути гранично відкритим(тою) і говорити дійсно те, що думаєте.

Кілька слів про наше спілкування. Прохання, бути гранично відкритими і говорити дійсно те, що думаєте. Як правило, перша думка, відповідь, що прийшли і будуть найвірнішими. Саме дослідження залишається анонімним, ваша відповідь буде використана тільки в узагальненому вигляді.

Можливо у Вас є питання, уточнення або побажання? Дякую! Почнемо наше обговорення. Давайте тепер Ви представитесь: Ваше ім'я, вік.

БЛОК А. ПРИЧИНИ/ОБСТАВИНИ ЖИТТЯ В ОКУПАЦІЇ

1. Розкажіть, будь ласка, які саме обставини змусили Вас залишитися в Мелітополі?

2. Що вплинуло на Ваше рішення?

БЛОК Б. СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ, ПОБУТОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

3. Прошу Вас, коротенько розповісти про основні проблеми та труднощі перебування в окупації?

4. Пригадайте, будь-ласка, у перші дні (тижні) коли окупували чи знаходили Ви порозуміння з сусідами, містянами? І чи змінилося воно на разі?

5. Пригадайте, будь ласка, хто Вам допомагав у перші дні? Розкажіть, хто Вам допомагає зараз.

6. Чи допомагали і допомагають Вам волонтери? Які це організації і яким чином?

7. У Вас зараз складний період у житті, багато часу забирає вирішення побутових, соціальних питань. Чи встигаєте Ви слідкувати за новинами та подіями в Україні та у Мелітополі, з яких джерел?

8. Ми Вам вдячні за Ваші розповіді про проблеми і труднощі з якими ви зіштовхнулися. У багатьох інтерв'ю на телебаченні, в інтернет мережах багато людей скаржаться на психологічну втому, порушення стресостійкості під час перебування в окупації. А чи були у Вас такі проблеми? І з чим вони пов'язані?

Цим Проектом передбачені індивідуальні психологічні консультації та групові тренінги. За необхідності Ви можете до них приєднатися. Посилання на ЗУМ кожен з вас отримає.

БЛОК В. ФОРМИ І ФОРМАТИ ПІДТРИМКИ: МІРКУВАННЯ, ІНІЦІАТИВИ, ПРОПОЗИЦІЇ

9. Міський голова Мелітополя Іван Федоров час від часу проводить прямі ефіри, відповідаючи на питання мешканців міста, висвітлює інформацію у соціальних мережах. Скажіть, яку підтримку Ви очікуєте від міської влади Мелітополя?

10. Які першочергові кроки, на Вашу думку, потрібно зробити міській владі після повернення до Мелітополя для підвищення рівня довіри та згуртованості громади?

11. А після повернення у місто української влади, що Ви особисто плануєте зробити для підвищення рівня довіри та міжетнічної взаємодії у повоєнному Мелітополі?

ВИХІД З РОЗМОВИ (до 5 хв.)

Чи хотіли б Ви ще щось додати й побажати?

Завершення розмови. Подяка учасникам!

СТЕНОГРАМИ (ФОКУС-ГРУПОВЕ ІНТЕРВ'Ю)

ЕТНІЧНІ СПІЛЬНОТИ І СПІЛЬНІСТЬ: ЗАПОРУКА ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ ТА ДОВІРИ

ДАТА ПРОВЕДЕННЯ: 24.09.

ЧАС ПРОВЕДЕННЯ: 17.00 -18.52

КІЛЬКІСТЬ УЧАСНИКІВ: 7

HTTPS://US04WEB.ZOOM.US/J/9364243502?PWD=RNP GODDTZXFSLHJRKWYBVZVVBG9ZDZ09

ИДЕНТИФИКАТОР КОНФЕРЕНЦИИ: 936 424 3502

КОД ДОСТУПА: 12345

Модераторка: Доброго дня. Давайте познайомимось! Мене звати Ірина. Я представниця Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького. Зараз я Вам трішки розповім про мету нашої зустрічі, а потім Ви також представитесь. Не дивлячись на ці складні для України часи, я дуже вдячний (а) Вам за нашу сьогоднішню зустріч. У мене гарна новина для Вас і для нашого міста. У рамках грантової підтримки діяльності зі сприяння захисту національних меншин у різних регіонах України Проектом Ради Європи («Посилення захисту національних меншин, у тому числі ромів, та мов меншин в Україні»), було підтримано Проєкт під назвою «Етнічні спільноти і спільність: запорука громадської активності та довіри», розроблений громадською організацією «Мелітопольська міська єврейська община» у партнерстві з науковцями МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Одним з завдань цього Проєкту є визначення основних проблем та труднощів з якими доводиться стикатися представникам етнічних спільнот м. Мелітополя, що мешкають в окупації або вимушено покинули свої домівки, та пошуку найбільш затребуваних форм і форматів допомоги. Впевнений (а), що ми разом зможемо визначити хоча б частину з цих проблем, та подумаємо яка підтримка наразі потрібна особисто Вам, та які форми підтримки щодо формування почуття єдності мелітопольських етнічних спільнот є найбільш дієвими для пошуку спільних рішень в умовах війни, де б Ви не жили зараз.

Наша розмова не займатиме багато часу.

Зазначимо, що дослідження, в якому Ви берете участь, є дуже важливим. Ми високо цінуємо Ваш досвід, думки і ідеї. В ході обговорення просимо Вас бути гранично відкритим(тою) і говорити дійсно те, що думаєте.

Кілька слів про наше спілкування. Давайте введемо деякі додаткові правила, які допоможуть нам більш позитивно і успішно налагодити наше спілкування: 1. У дискусії беруть участь всі учасники, у кожного є право на його особисту думку, точку зору і її потрібно висловити, озвучити тут. 2. Ми говоримо по черзі, даємо можливість висловитися один одному. 3. Максимально намагаємось доносити свою точку зору точно, лаконічно і коротко, щоб берегти час один одного. 4. Ми з повагою ставимося один до одного і до висловлюваної точки зору. 5. Ми не будемо «перешіптуватися» і не обговорюємо будь-які теми, що не стосуються теми нашої зустрічі. 6. І прохання, бути гранично відкритими і говорити дійсно те, що думаєте. Як правило, перша думка, відповідь і будуть найвірнішими. 7. Саме дослідження є анонімним, ваші відповіді будуть використані в узагальненому вигляді.

Можливо у Вас є питання, уточнення або побажання?

Дякую! Почнемо наше обговорення.

Модераторка: Давайте тепер Ви представитесь: Ваше ім'я, вік, як давно переїхали і в якому місті/країні зараз і з ким проживаєте? Хто бажає представитись першим? Давайте мабуть почнемо з пані Світлани, не проти ?

Світлана: Ну добре, мене звати Світлана, мені 49 років. Приїхала до Болгарії 22 березня з молодшим сином, перші два місяці проживали за програмою в готелі з безплатним проживанням і харчуванням. Наприкінці травня програма закінчилась. Мене чутно?

Модераторка: Так, так чутно.

Світлана: Ну і я вирішила шукати роботу, ну я і так трішки заробляла, викладала англійську мову для наших українських дітей, перебуваючи в готелі, а потім я переїхала до Пловдива. У Пловдиві, мій старший син перейшов на третій курс університету, і зараз ми живемо в Пловдиві. Перші три місяці я працювала в готелі, я дуже вдячна всім болгарам яких тут зустріла, познайомилась. Завдяки їм я маю все необхідне зараз, і житло, і посуд, і роботу теж вони допомогли знайти. Якщо ми не підтверджуємо свій диплом, то ми не можемо працювати за фахом, тому я перші три місяці працювала в готелі. Потім я вирішила підтвердити свій диплом за спеціальністю. Зараз мої документи знаходяться в Софії на підтвердженні, я сподіваюсь, що буде все добре і я буду працювати за своїм фахом. Які труднощі?

Модераторка: Вибачте, зараз ми не обговорюємо труднощі, трішки пізніше. Зараз представляється пані Наталя

Наталя: Мене зовут Наталя, я из Мелитополя из караимской общины, выехали из Мелитополя 17 и добирались ровно неделю. Мы выезжали через Крым, Москву, Латвию, долгий путь был очень. Доехали до Литвы, сейчас живем в поселке Рудожскис, маленький 3,5 тис. жителей. Выезжали я, мой сын со своей женой, двое их детей и племянник всего 6 человек.

Модераторка: А чому ви вибрали саме цю країну і це місто в Литві?

Наталя: Потому что, первое, очень большая караимская община, второе - нет языкового барьера, литовцы хорошо говорят на русском, но еще большую роль сыграли личные связи. Знаю тракайских караимов лично, если вы помните, то тракайцы приезжали к нам на день города года 3 назад. Мы познакомились лично, поддерживали. Когда эта ситуация возникла нужно было решать, я написала, и мне сказали с радостью приезжай. Я когда ехала, я знала куда я ехала, потому что здесь было подготовлено социальное жилье, мы ехали сразу сюда.

Модераторка: Так, добре трішки зі звуком погано. Надія, будь ласка!

Надія: Вітаю, мене звать Надія, зараз закінчую магістратуру спеціальність соціологія в МДПУ. Переїхала до Польщі, тимчасово сподіваюсь, виїхала з Мелітополя 9 квітня на останньому зеленому коридорі який був до міста Запоріжжя. Приїхали до Польщі, нам пощастило, що тут є родичі, тому вони нас на перший час прийняли ми в них мешкали, а зараз яюсь самостійно. Я, моя мама, моя донька, моя тітка, моя двоюрідна сестра її діти, тобто в нас тут велика родина - 10 чоловік проживає, але всі яюсь справляємось. Усі працюємо, діти ходять до школи, я не можу працювати, бо моїй дитині 1 рік. Тут з дитячими садочками не так як в Україні, нажаль дуже дорого коштує, поки що не можемо собі дозволити, але сподіваємось, що дуже скоро повернемося додому і підемо в дитячий садок, повернемося на роботу і все буде добре.

Модераторка: Добре, дякую, пані Тетяно, давайте з Вами познайомимось

Модераторка: Так, всі хочуть

Тетяна: Надіємось, що вже скоро повернемося

Модераторка: Пані Світлано, скажіть будь ласка Ви переїхали аргументовано обрали Болгарію, місто чи як вийшло?

Світлана: по перше, тому що мій старший син навчається і живе тут 3 рік. Тому я іншої країни не знаю куди б я поїхала, тому що на справді мова відіграє дуже велику роль, в будь-якій країні якщо ти не володієш мовою, хоч якось то буде дуже дуже важко. Я болгарську мову знаю.

Модераторка: Згодна, нарешті зробив звук, пан Андрій, ви нас чуєте. Включіть будь ласка звук

Андрій: Доброго дня.

Модераторка: Ой нарешті, раді вітати Вас пане Андрію. Розкажіть нам про себе.

Андрій: Мене звуть Андрій, 47 років, виїхали ми в березні під час війни, з окупованого Мелітополя зараз мешкаємо в Німеччині я, жінка двоє дітей і мама .

Модераторка: Добре, дякую а чому саме в Німеччину?

Андрій: Друзі запросили. Вони зустріли нас допомогли з оформленням

Модераторка: а яке місто в Німеччині?

Андрій: Зафтенберг, це Багдебурські землі. Чому переїхав? По перше це небезпека, всі ці вибухи і постійні пересування техніки, солдатів, проблеми зі зв'язком, продуктами харчуванням. І коли діти перестали нормально спати, і ми зрозуміли, що потрібно їхати все залишили і поїхали.

Модераторка: добре, а що скаже пані Наталія?

Наталія: все вище перелічене підтримую. Безопасность, это было одна основных причин переезда. В первые дни с 24 февраля, перешла к сыну в дом, чтоб вместе быть, и наш дом теперь стоит без окон, ну потому, что вы понимаете, были взрывы повывлетали стекла, мы позабывали пленкой. Потом интернет, связь, продукты, техника вражеская по улицам города, люди с автоматами не всегда трезвые, ты не понимаешь, что у них в голове. А самой последней точкой было знаете, заболела моя внучка ей 5 лет, ей нужны были срочно антибиотики, и мы собирали по городу по две таблетки. Просили помочь в фейсбуке, у кого, что осталось у кого две таблетки у кого три и мы бегали по городу собирали на курс лечения. Но было понятно. Что лучше не будет и понятное дело с оккупантами мы мирится точно не собирались.

Модераторка: Зрозуміло, пані Світлано, що Ви додасте?

Світлана: Я ніколи не жила з Росією і не збиралась жити. Я в перші дні окупації активно приймала участь у демонстраціях на підтримку країни, я працювала до війни в Таврійському агротехнологічному університеті, займала посаду начальника міжнародного відділу. Два іноземця, які навчалися в нашому університеті, не встигли виїхати і вони жили в мене вдома, тоді ніяких зелених коридорів не було, щоб вивезти їх звідти. І коли знайшлося два місця, і мені подзвонив водій, і сказав, що ще є два місця вільних. І мій чоловік настояв, щоб я з молодшим сином їхала разом з пакистанцями, і так ми виїхали.

Модераторка: Добре дякую.

Надія: я повністю підтримую все що сказали і до мене ...це небезпека, це перший такий пункт тому що в мене маленька дитина. Коли вона почала вночі так само від вибухів прокидатись плакати 1-й тиждень ми мешкали цілодобово в підвалах дуже було страшно. Наш будинок так само знаходиться в небезпечному територіальному розміщенні міста, збоку Семенівки, тому дуже небезпечно все звідти летіло прилітало. Так само продукти харчування, всі дитячі продукти, памперси цього зовсімне було по місту Потім це коштувало дуже шалених грошей, за дарма тобі нічого нічого не давав та я дуже люблю Україну і мешкати під чимось натиском я і моя родина ніяк не можемо. Тому ми запригнули в останній вогон та по їхали.

Модераторка: добре дякую.

Тетяна: всі наші вже практично все сказали, я реально зі всім згодна і не знаю зараз вже коли так думаєш, зараз коли ти вже в спокійному місці, в безпеці, наче вже і не страшно було: літати в подвал в перші 4 - 5 днів... але чесно найбільше я почала боятись тоді, коли почались облоги по всіх хто колись десь працював. Взламвання дверей в свіамістечку. Знайома розповідала, що прийшли до мами з дитиною коли мама з дитиною спала вдома, вломилась в двері, шукали чоловіка. Викрадення людей: Де ваш чоловік? Перевернули до гори дригом цю квартиру все переламали, налякали маму з дитиною... я до терпіла до четвертої такої реальної історії. Мені цього вистачило я збрала дитину і 2 дні стояла на виїзді в черзі в зелений коридор. і дякую моїм колегам які мене просто посадили в цю машину і вивезли, тому що реально я б так не сіла в цей автобус, бо черга десь там 700 -800 чоловік на один автобус, це було не реально.

Модераторка: добре дякую. Ми вітаємо пані Галину, яка до нас шойно приєдналася, в неїбули технічні проблеми. Пані Галино, ще раз вітаємо давайте з вами познайомимось. Розкажіть нам трішки про себе.

Галина: Всіх вітаю, мене звати Галина, а я з Мелітополя, мені 37, а щечерез місяць вже буде інша дата. З Мелітополя ми виїхали 22 березня коли вже не можна було терпіти, чекати на щось, зелений коридор ми не дочекались і треба було їхати. Ми з єврейською общиною дуже щільно працювали і шукали як вивести наші сім'ї, бо виїжджати це гарно, але нас всі відповідальні за інших. Ми збирали пакети харчування для інших сімей, які не змогли з нами виїхати і 22-го числа ми виїхали в найманих автомобілях і їхали без зеленого коридору. З початку ми зупинились у Трускавці на деякий час видихнути і потім ми поїхали до Польщі, і майже півроку з 4 квітня по 21 вересня була в Польщі і вчора вже переїхала до Сполучених Штатів Америки.

Модераторка : а чому вибрали Польщу, у вас були друзі родичі чи це так вийшло само собою?

Галина: ... нас супроводжує і по сьогодні Єврейська громада. Всі Єврейські общини, фонди вони об'єдналися і нас супроводжують з Польщі, а я жила в готелі, який фінансував Фонд «Джой», який і підтримує Мелітополь і завдяки їм ми змогли виїхати з Мелітополя і жити в Польщі. Я працювала і Мелітополі, в цьому Фонді в Польщі, вони також надали мені можливість працювати з дітьми які тікали від війни. Працювала з дітьми усіх регіонів України, як західної України, так і східної, центральної у нас були діти з Києва, з Бердянська, з Мелітополя, з Маріуполя, Харкова, Хмельницького з Рівного тощо

Модераторка: Добре, всім дякую. Наступне питання нашої зустрічі: чи підтримуйте зв'язок з мелітопольцями, які можуть залишилися в окупації, які знаходяться на підконтрольній частині України або представниками своєї спільноти?

Галина: так, підтримуємо. Коли ми були в Польщі, то були і сім'ї з Мелітополя. У Мелітополі в мене залишилася мати яка там зараз і якимось треба її підтримувати, підтримувати тих родичів. Інколи це фінансова підтримка йде, інколи відправляються якісь невеликі гуманітарні посилки коли збирають на конкретні речі для Мелітополя. Підтримуємо ЗСУ, які знаходяться також в Мелітополі, підтримка моно банку скарбничка, телефонуємо і тим мелітопольцям, які залишилось зараз в Україні, ті хто не в Україні, в інших країнах, то також зв'язуємося підтримуємо хоча б морально

Модераторка: добре дуже дякую

Світлана: я постійно на зв'язку з моїм чоловіком, він залишився в Мелітополі з моїми батьками і з батьками своїми. Як люди похилого віку сказали, що ми не куди не поїдемо тому він залишився там, за цей час коли ми знаходимося тут в Болгарії він на жаль поховав свого батька за півроку, ось така печальна історія, а також підтримує зв'язок зі своєю сестрою, яка жила в Києві, а зараз у Великій Британії

Модераторка: а скажіть будь ласка в Болгарії є українська діаспора, тобто є наприклад наші співвітчизники в Болгарії?

Світлана: звісно є Благодійний фонд, який нас зустрічає і зустрічає, і допомагає. Наших дітей намагається організувати, щоб їм не було так сумно, щоб могли спілкуватись

Модераторка: добре дякую

Наталія: я теж, звичайно, підтримую відносини, хто поїхав хто залишився сім'ями, виїхали... є багато можливостей щоб зв'язатися, ми все время на зв'язку – телефони, інтернет, ватсап, вайбер, телеграм. Нет не одного человека, которые есть у меня в телефонной книге с кем бы я не связалась хоть один раз

Модераторка: Пані Наталіє, скажіть, будь ласка, в Литві є ще Мелітопольці?

Наталія: я не думаю, що во всей Литве только ми в 2 м з Мелітополя

Андрій: так підтримую зв'язок з Мелітополем, і також у мене є друзі, допомагали кільком родинам виїхати з Мелітополя, зараз під час окупації багато родин є тут в нашому місці, деє біля 12 сімей, і це тільки з Мелітополя, а так більше 1000 людей - велика спільнота українська тут біля нас, і ми об'єднуємося на всякі заходи задля підтримки України.

Модераторка: добре, дякую. Пані Надіє, Ви щось додасте?

Надія: Так звичайно, ми підтримуємо зв'язок з рідними, в мене не так багато зараз друзів, тато, дідусь лишилися там, підтримуємо їх зараз трохи, щоб не здавалися. Багато моїх подруг, друзів зараз розкидані по всьому світу: Америці, Польщі, багатьох країнах. Зі всіма тримаю зв'язок, запитуємо, як справи, що потрібно? Хочеться, звісно, поїхати погостити, побачитись, але згодом зустрінемося вдома.

Модераторка: Прошу Вас, коротенько розповісти про основні проблеми та труднощі перебування в іншому місті у статусі вимушеного переселенця? Назвіть три головні.

Модераторка: будь ласка Надія

Надія: це мова, тому що ми вивчали українську і англійську? а зараз треба і польською. Так ми розуміємо, але писати, читати це важко. По друге, це мабуть я б сказала так: Україна більш розвинута по технології, тому що в нас як телефон - відкрив і в дії все що потрібно, а в Польщі так не відбувається. Треба бігати по кабінетах, печатки, документи ксерокопії, фотографуватись, відправити. Все знаходиться по різних містах, мивід цього вже відвикли. Ще це мабуть пошук роботи, тому що всі українці біженці, які зараз прибули до Польщі їх дуже багато, попит роботи дуже великий і щось знайти дуже важко, але хто шукає той завжди знайде, але для мене це такий основний пункт

Модераторка: Добре дякую, пані Тетяно!

Тетяна: Мова так, насамперед перші дні, перші пару тижнів. Друге, - вчасно заряджати телефон. Бо перші два тижні ми були у Варшаві і гугл карти виручали мене добре, до того часу поки у мене в центрі міста не сів телефон і дуже добре, що я трішки розмовляю англійською, і я відшукала таку молоду пару, яка розмовляє англійською, і вони допомогли добратися, пересісти, бо дуже багато трамваїв. І після того я приїхала до своїх кумовів і вивчила назви всіх зупинок, де мені потрібно їхати. Це таке найважливіше, а перші дні в плані соціалізації я б не сказала, що там були якісь дуже проблеми, може того що приїхали до знайомих і вони завжди допомагали.

Модераторка: Добре, пане Андрію!

Андрій: Ну я згоден з тим, що мова це так, коли ти її не вивчав і не розумієш дивишся, як мавпа ото на всіх. А так, ну муніципалітети дуже відкриті до допомоги і звертаєшся, допомагають. Але так, я з Надією дуже згоден, тут вся папірцева історія дуже нудна і довга, а так більш таких не було.

Модераторка: пані Наталія!

Наталія: Хочу сказать у меня на данный момент две проблемы. Первая проблема в моей стране война, и вторая - мой город в оккупации. И это две самых больших проблемы. То что касается лично меня здесь, ну проблем больших глобальных я не вижу. То что касается других по разговору, да действительно, это поиск жилья и поиск работы. Это большие проблемы, если кто-то не нашёл социального жилья. Здесь было организовано все, когда мы приехали, миграционный центр в Вильнусе. Были в трёх местах эти миграционные центры организованы Кальнус, Вильнус и Алитус, вот мы живем не далеко от Вильнуса, 30 км, и мы поехали в Вильнус в миграционный центр, это был огромный спортзал и в этом спортзале были представители абсолютно всех служб. Мне никуда не пришлось ходить, ни искать ничего, мне нужно было только добратсья до этого миграционного центра. Там были все службы, мы за один день сделали практически все, все документы нам заполнили, все фотографии, ну абсолютно все. И причем организовано было все так, что там была детская зона, то есть были с детьми аниматоры и мы их вообще целый день не видели. Была организована зона, такая ну обеденная скажем. Там стояли волонтеры, тебе можно было подойти, чай, кофе, бутерброды, печенье какие-то и детей кормили и ты мог 20 раз подойти, тебе никто ничего не скажет. Было можно что-то перекусить, поэтому я вот с этим как раз не столкнулась. И мы получили социальное жилье, это общежитие, тут проживает около 60 человек, все с Украины, все с разных мест. Вот я не столкнулась с проблемой поиска жилья, поэтому и говорю ,на сегодняшний день у меня две проблемы: война и оккупация. Все.

Модераторка: Добре, дякую! Пані Галина!

Галина: Проблем не було, тому що постійно була зі мною єврейська спільнота, помешкання нам надали, готель. Харчування нам дали в готелі. І зрозуміло, що далі ми навіть думати не могли, скільки часу це займе, що далі. Шукати житло, оформлювати всі документи, чи не потрібно, чи їдемо ми десь далі, чи повертаємось. Тому на початку була дуже велика проблема спланувати. Планів не було, не було зрозуміло що далі. І тому ми не на подальше наше перебування, або переміщення, тому не було оцієї організованості. Що які документи потрібно оформлювати, чи не потрібно, як дітей навчати у школах, чи не навчати. Ну вони відвідували українську школу в травні місяці. Все.

Модераторка: Так добре дякую! Скажіть, будь ласка, чи були у когось із вас проблеми із легалізацією вашого статусу? Може там не вистачало якихсь папірців, документів?

Надія: Ні в мене діти і я з за кордонними паспортами, і це великий плюс взагалі в перебуванні, або переміщенні іншими країнами. Так щоб оформити статус не біженця, якщо біженець то вже зовсім інше. А тимчасового захисту, то це дуже просто, прийшли, там є фото, зробили вам фото, зробили вам все. Я не знала мову польську і я вивчала останній місяць, проблем в спілкуванні не було, знаєш українську мову, то 70 процентів і польську. Тому спілкуватися ми там могли майже на рівних.

Тетяна: Так у мене була така проблема, тому що я виїхала без закордонного паспорту. Дитина з за кордонним, а я ні. Тому коли я відкрила рахунок в банку, мені сказали, що ваш рахунок в банку буде діяти лише шість місяців, тому що у вас не має закордонного паспорту. Якщо ви за цей час не зробите закордонний паспорт прийдеться закрити. І нарешті я подала документи, через місяць вже буде готовий він. Тут в консульстві нашому в українському в Варшаві. Але було таке. І ще не моя особиста історія, а родини з якою ми дуже товаришуємо тут в місті. Дівчина також хотіла піти здати на польські права і їй також сказали, поки у вас не має закордонного паспорту, ні. З українським, ні.

Модераторка: Так хто ще хоче додати, чи у всіх був порядок повний, будь ласка Наталю!

Наталія: Ми тоже виїхали, у нас у всіх були биометрические паспорта, поэтому никаких проблемм нигде не было. Была единственная проблемма, сейчас расскажу. У нас были и внутренние и закордонные, и когда мы пересекали пункт пропуска Чонгар, мы показывали внутренний паспорт, а когда мы проехали уже через всю Россию и были на Латвийской границе я сказала что у меня только внутренний паспорт, а моя семья они как-то не с оерентировались и их спросили? И они подали свои заграничные паспорта. И когда мы уже российской таможеню прошли и пришли в Латвию, то есть у меня стоял штамп только российской таможеню, латвийской нет. И когда мы уже получали документы здесь, вид на жительство. то ко мне не было никаких вопросов, а вот к моему сыну и моему племяннику, они получили немножко позже вид на жительство. Ну потому что там там наверное проверяли что-то. Они им не могли доказать, что они Россию проехали транзитом, как беженцы, что мы не из России приехали.

Модераторка: Зрозуміло, ну потім ця вирішилася проблема?

Наталія: Да, да, да. В миграционном центре когда мы были, мы подали все документы все сразу наши. Мои и невестки и детей документы, буквально через две недели уже были готовы, нам пришли есемески и мы пошли в миграционную службу и уже не надо было ехать в Вильнус, получили. А они вдвоем, мой сын и племянник, они еще раз ездили в Вильнюс в какой-то депортмент и ситуацию уже объясняли просто. Тоже получили, ну через неделю наверное.

Світлана: По перше я згодна з пані Наталею, що наші проблеми у порівнянні із тими хто залишився на території України і особливо в тих місцях де іде бомбардування і окуповані території ніщо - да! Я по болгарські уже говорю, але перша проблема з якою я стикнулась, це звісно робота, тому що двадцять сім років працювала у сфері освіти, і мені дуже було важко піти посудомийкою, або прибирати щось...Але для іноземців нажаль можна працювати, як я вже сказала, у сфері послуг. Поки не підтвердиш свій диплом, свою кваліфікацію...а цей процес займає близько двох місяців. А друга проблема – те що наші діти, які навчаються в Болгарії.

Модераторка: Так добре! Всі ви проходили оформлення документів, скажіть будь ласка, з боку відповідальних осіб, за кордоном, які вам оформляли документи, ви відчули якесь упереджене ставлення до себе? Чи було все гаразд?

Надія: Все було гаразд!

Андрій: все добре

Галина: так, оформили

Тетяна: не було проблем

Світлана: все було організовано

Модераторка: Все гаразд, добре! Тепер пригадайте будь ласка, коли ви тільки приїхали, в перші дні, тижні, яке було ставлення до вас з боку місцевих мешканців? Може теж були якісь випадки упередженого ставлення до вас як до воєнних біженців. Чи було таке?

Надія: Ні, навпаки, люди допомагали, приносили їжу, все для дитини. Тобто поляки, бо я тут знаходжусь, дуже допомагають і навіть зараз через шість місяців коли ми тут знаходимся, то відношення дуже добре. Поганого я сказати не можу.

Модераторка: Хтось може хоче ще висказатись? У всіх добре ставлення?

Андрій: Так дуже добре! Все що треба все надавали.

Модераторка: Так, Андрій, розкажіть будь ласка!

Андрій: Два тижні тому хлопчик 14 років йшов зі школи і три підлітка, не знаю хто вони там такі, десь років по 17 у масках, на ломаному російському йому казали: «Вали в свою Україну!» і побили його, і зараз поліція вивчає і, займається цим. От, натикалися на такі записи, біля цвинтаря там, буквою зет. Ну то я думаю, що завжди є десь, хтось такий, але щоб так відкрито, то ні.

Модераторка: Яким чином цьому протидіяли, чи так просто забули?

Андрій: Ні, ні, поліція займається цим. Я не знаю як родичі того хлопця, чи ще кудись робилась заява, я не знаю. Але ми читали в чаті, як вони писали, як це ідеться. І як все закінчиться я розповім.

Світлана: По перше були. Ви знаєте що Болгарія дуже прихильна до росії і нажаль, нас тут не люблять. Тут багато зеток, тут багато українських прапорів на намальоване зет. Тобто тут є російські прапори, українських я бачу менше, ніж російських. Біля готелів, біля виставок якихось я бачила російський прапор, а немає українського. І російський прапор поруч з прапорами країн ЄС. Нажаль вони дивляться російські новини, і вони нас не люблять. Вони можуть нас привітати, сказати: - слава росії. Тому я постійно сперечаюсь. Вони кажуть: - коли виженете своїх фашистів, тоді буде все добре у вас. Я сперечаюсь постійно. Постійно намагаюсь переконати їх що це не так, особливо з молоддю. Питаюсь розмовляти, намагаюсь. Проблема, що наші діти, які поїхали навчатись етнічні болгарини сюди, вони теж мають проблему через війну.... Ну по перше, коли ми працювали, ми могли підтримувати батьків фінансово, зараз ми не маємо такої можливості. І наші діти не навчаються нормально, вони працюють для того щоб вижити тут. Мій старший навіть мав таку суперечку, він подрався чи як там українською мовою побився з хлопчиком з Болгарії, тому що той казав, що Зеленський поганий президент і так далі, а росія молодець. Тому проблеми тут дійсно є.

Модераторка: а місцеві мешканці так до вас ставляться?

Світлана: Місцеві різні люди, я дуже вдячна за те що я маю. Я вже казала це, за те що я живу в квартирі. Болгарин надав нам можливість, мені, і ще одна сім'я із Запоріжжя ми живемо у трикімнатній квартирі. Ми платимо тільки за услуги, ми не платимо за оренду житла, нам дуже пощастило. Таких болгар не мало, вони допомагають, но і багато тих, які бажать, щоб ми по скоріше повернулися до дому, і щоб росія виграла.

Модераторка: Все зрозуміло, така країна, така політика. Дякую. Скажіть, будь-ласка, чи допомагали, допомагають вам волонтери? Які організації?

Галина: Нам допомагали завжди волонтери. З того часу, як ми приїхали, це волонтери з різних країн. З Ізраїлю, з Америки. Вони приїжджали саме через фонд «Джоснд» і вони допомагали усім. Вони підготували наших дітей до навчального року зараз. Це і рюкзаки, і форма, ну одяг для навчання, і взуття. Рюкзаки і канцтовари, повністю по списках які надали саме польські школи. У літку також всі приїхали у весняному одязі, або в зимовому, тому з квітня місяця вони повністю вдягли наших людей у літне взуття, одяг. І моральну підтримку. Вони надали квитки на «Океан Ельзи» коли вони приїжджали до Варшави і в нас йшли люди саме на ці заходи. Вони також зробили фонд, який будуть в Америці фінансувати з історії українців, які переїхали до Польщі і Польща їх захистила, то також є конкурс по історії. Вони також можуть допомогти ще і фінансово. І моральна підтримка була - фізіотерапевти, психологи і терапевти, то підтримка була завжди. При готелю де ми жили, в нас було три психолога, які працювали з дітьми, з дорослими, з сім'ями в цілому, тому підтримка волонтерів була завжди. Я зараз у Сполучених Штатах, то в мене є спонсори, це єврейська громада і вони і є волонтери, перекладачі, які нам допомагають, нам тут з документами і навчанням.

Модераторка: Добре, Тетяна!

Тетяна: Можна додати? До речі три тижні тому останній раз була в Варшаві. Їздила і мені було дуже приємно, що там досі багато українських прапорів. В переписках в Штатах українських заходів дуже багато. Нажаль я живу в маленькому містечку і у нас був єдиний пункт допомоги. Є колишня школа при якій жили українські сім'ї і поруч був не далеко центр гуманітарної допомоги з одягом. За гуманітарною не раз не ходила. Жодного разу. Але я знаю що, до травня або до літа гуманітарний центр з одягу так само працював. І все, зараз там ще живуть українські сім'ї, але їх стало на багато менше. Я їздила їх привітати, робила з сином такі класні сердечка, жовто-блакитні. Цукерки возила на День Незалежності. І сімей набагато менше. І допомоги там немає вже. Тобто всі вже займаються своїми побутовими справами, а всі сім'ї дають собі ради самі. І ми так само самі знімаємо житло, самі шукаємо заробіток, самі все оплачуємо.

Модераторка: Добре, дякую. Наталя?

Наталя: Мне повезло, в том плане что здесь в Тракае караимская община. Они мне очень помогают конечно. С самого первого дня. Но кроме них еще есть волонтеры, которые до сих пор помогают. Общежитие это был детский интернат, потом спальный корпус закрыли. Осталась только школа и детский сад. А когда такая ситуация возникла, его разконсервировали и сюда холодильники, машинки стиральные, машинки сушильные, кровати, постельное белье, все завезли. Я правда не могу сказать, это наверное было на государственном уровне. А волонтеры дальше помогали. Привозили посуду, кастрюли, сковородки. Бытовые такие мелочи: утюги, лампочки, ну все, все что может понадобиться тут. Конечно дело в том что это общежитие. Здесь как- бы централизованно живут именно семьи из Украины. Поэтому до сих пор к нам приходят, поэтому до сих пор нам помогают, до сих пор волонтеры приходят, привозят, приносят: и продукты питания, и одежду, и всегда интересуются кому чем помочь надо, ну и социальные службы государственные. У нас социальный работник каждую среду приходит сюда и если у нас есть какие-то вопросы, то ей можно задать. Она поможет, расскажет, подскажет, объяснит. И люди конечно, люди помогают очень. Я вот только сегодня в Тракае гуляла по набережной, открылось кафе и я увидела: висит украинский прапор. Я не здержалась, я зашла просто сказать спасибо, не могу буду плакать. Я зашла, поздоровалась и сказала: - я пришла вас поблагодарить, за то что вы вывесили украинский прапор! Мы с ним познакомились. Он меня угостил кофе и сказал: - каждый день приходите ко мне, я буду делать вам кофе. И украинских прапоров много по Литве, очень много. На государственных учреждениях это в обязательном порядке. Но у людей на окне может стоять украинский прапор. Едут машины, это литовские машины, и польские машины у них прапорок висит. На общественном транспорте и везде написано: «Слава Украине!» Во всех магазинах, во всех ресторанах, во всех кафе – обязательно висит украинский прапор. Обязательно написано «Слава Украине!», то есть ну колоссальная поддержка просто. И моральная поддержка это колоссальная я считаю.

Модераторка: - Добре, дякую. А хто небудь з вас стикався, може пані Світлана в Болгарії з російськими волонтерами?

Світлана: - Так, звісно тут є магазини «Березка» в яких ми отримували талони на харчування, продукти харчування. Да, таке було, но таке було перший місяць, коли ми сюди приїхали і все. А потім болгарська організація теж видавали нам талони на харчування. Но а так тут є організація здається «Вторий дім, будинок, дім» і організаторки цього фонду українки, які мешкають тут у Болгарії вже декілька років. Вони допомагають, багато допомагають. Болгари теж допомагають.

Наталія: За російських волонтерів я тежє вспомнила. К стати тежє хотела бы это отметить. Мы приехали на пункт пропуска российский, это было часа четыре утра, была ужасная холодина, была минусовая температура. Голод и холод взял в верх, и все люди пошли брать, и я в том числе, и хочу сказать что я была приятно удивлена, что все-таки и у них есть люди ... Но я хочу сказать, что когда мы ехали, мне попадались очень много таких людей, которые с пониманием относились, потому что, мы сразу доехали до Симферополя, потом в Симферополе нам пришлось три дня сидеть ждать когда мы возьмем билет на поезд, потому что поезда были забиты и билета взять было не возможно. Когда мы уже взяли билет на поезд, нас было 6 человек, мы на такси с вещами ехали на вокзал, то в одной машине и водитель не взял деньги за проезд, сказал: Я понимаю откуда вы едите, мне ничего платить не надо. В поезде у нас тоже никаких проблем не было, в Москве нам пришлось снимать тежє посуточно квартиру, все понимали, что мы с Украины, нам пошли на уступки... Не было никаких выражений «Ах вы там с Украины, мы вас не пустим...» Вот этот перевозчик которого мы нашли, который нас довёз до границы, сказал: -тут есть блок пост, нам его нужно объехать, потому что вы украинцы, у вас украинские паспорта .....Чтобы у нас не было никаких неприятностей, мы сделали крюк наверное километров 50 лишних, потому что, надо было этот блок пост объехать, то есть люди, ну как бы, мне встретились которые помогли.

Модераторка: Є різні місцеві або регіональні медіа, які висвітлюють події місцевого значення. Чи зустрічалися Ви зі статтями або повідомленнями, які несуть упереджене ставлення до вимушено переселених осіб? Якщо так, то на Вашу думку, чи впливає така інформація на ставлення до Вас з боку місцевих мешканців? Може поширюються різні чуток і Ви не знаєте як їм протидіяти?

Андрій: Я з таким не зустрічався, може коли хлопця побили це й було на фоні чуток, не знаю...

Галина: Я не зустрічала

Тетяно: Не пам'ятаю такого

Надія: Ні, нічого не можу сказати

Наталія: Ні, не знаю

Модераторка: У Вас зараз складний період у житті, багато часу забирає вирішення побутових, соціальних питань. Чи встигаєте Ви слідкуєте за новинами та подіями в Україні та у Мелітополі?

Всі: Так. Всі ми хочемо, як найшвидше повернутися до рідного міста.

Модераторка: Зараз дуже багато людей і на підконтрольній Україні території і за кордоном, вони відчувають психічну втому, порушення стресостійкості. Скажіть будь ласка, чи були у вас такі проблеми, чи звертались ви за допомогою?

Татяна: Виникали, але не зверталася, я думала як у всіх вони виникали. Коли ти, наче вийшов спочатку, це було в перші пару дні такий ступор, ти цілий день хочеш плакати, хочеш їхати назад, (вести сітки маскувальні) все що хочеш робити, але не бути так далеко від рідної країни, через час тебе попускає і ти думаєш, добре, зараз воно трохи уладиться, і комусь вже до голови булькне вже, що вже потрібно чи робити перемовини, чи що...і десь після 3-го місяця мене знову так накривало пару днів... Ну все одно, де б ти не був, хочеться до дому, як і всім.

Надія: Так само, я стикнулася з тим, що я залишилася одна з маленькою дитиною, мені важко, немає підтримки поряд, немає чоловіка поруч, моя мати залишила мені мого брата молодшого, то я його є опікуном, мати поїхала далі на заробітки в іншу країну, і тобто в мене 2 дітей, їх потрібно накормити, їх потрібно зібрати в школу, ну тобто, важко морально, важко фізично, іноді плачеш, іноді кричиш, іноді просто лягаєш спати без задніх ніг, але потім згадуєш, те що комусь зараз набагато складніше, і тримаєш кулачки, допомагаєш і чекаєш.

Галина: Ну я за освітою психолог, тому я справлялась сама, але іншим допомагала, тому що, людям дуже важко, дуже важко за кордоном, з дітьми, без дітей, пенсійного віку, коли все залишили там, то тут дуже важко, тому, це добре коли є психологи, але на жаль люди ще не всі готові до них звертатись: «О чому я піду до психолога, я що шизик та інше...». Тому, важко, важко, і коли зривався і збирався далі, тому що я розумію, що від мого стану – залежить стан моїх дітей та дітей, з якими я працюю та допомагаю їх сім'ям.

Світлана: Так, звісно важко, морально, важко і фізично, але, як я вже сказала, нам легше, чим тим хто залишився там, і тому я весь час думаю, що в мене є дитина, неповнолітня дитина, якій потрібно харчуватись, якій потрібно одягатись і навчатися, тому, немає часу думати про те, щоб плакати, чи щось таке, і впадати в депресію, ні не маю часу.

Наталія: Вот мой самый лучший антидепрессант (подходит дитина)....

Модераторка: Як зовуть цього антидеприсанта?

Дитина представляється своїм ім'ям, та наспівує пісню «Ой у лузі, червона калина»....

Наталія: Это во-первых, во-вторых мне повезло, в том смысле что я живу, не просто отдельно снимаю жилье, а я живу в общежитии. Сюда приходит психолог, несколько раз на неделю приходит, то есть не надо думать «А куда я пойду, а где искать?» Человек приходит сюда, здесь у нас есть чат в общежитии, и в чат нам пишут, что вот в какое время будет психолог. Приходит преподаватель литовского языка, кто хочет –сидит і учит литовский язык.

Дети ходят в литовскую школу, с детским садиком проблем нет, как я услышала, вообще наших детей сразу взяли в детский садик, буквально с первого дня, вот. Школы конечно, на литовском языке, по-этому, определенные сложности есть, но есть в Вильнюсе русские школы, и кто-то своих детей возит в Вильнюс на занятия. Но, мне конечно не хватает той моей общественной жизни которую я вела в Мелитополе. Здесь знаете каждый день похож на другой, ты утром просыпаешься, идешь на работу, работаешь, возвращаешься домой, что-то нужно приготовить покушать, покушали, поужинали и т.д.... Но вот просто такая рутина, но тем не менее, по-возможности, я стараюсь и какие-то концерты посещать, какие-то музеи посещать, тем более для украинцев в Литве все это бесплатно (концерты, музеи, выставки, кинотеатры...). Если ты имеешь время и имеешь желание, то можно ходить, можно смотреть, можно интересоваться.

22 год в Литве объявлен годом Каровином, посвящен 625-ти летию переселения Коровинов из Крыма в Литву, поэтому для коровинов было очень много мероприятий, это было на государственном уровне, и концерты,и Тракай - место где большая Крымская община, поэтому я не совсем оторвалась, у меня не только работа, у меня ещё кроме работы есть ещё немножко развлечений. И на концерты в Вильнюс мы ездим, меня брали, хотя машины у меня нет. Вообще стараюсь тежє общественной жизнью жить.

Модераторка: Наш мер, Іван Федоров, який зараз теж перебуває в Запоріжжі, він постійно, кожного тижня намагається проводити ефіри з мешканцями міста, які знаходяться і за кордоном і на підконтрольній території, і хто може з окупованого Мелітополя теж його слухає. Скажіть будь ласка, яку підтримку ви очікуєте від нашої міської влади?

Тетяна: Я вважаю, що ми знаходимося, саме ті, хто виїхав, Слава Богу, у безпеці. Зараз у нас не свистить над головами, зараз ми знаходимося в найбезпечнішій ситуації, тому, я вважаю, що наша влада повинна в першу чергу подумати про тих, хто залишився в місті.

По перше, потрібно зробити так, щоб знову возобновились зелені коридори, щоб люди мали змогу виїхати тому, що багато хто з нас виїжджав перевізниками, платними у когось є зв'язки зі своєю общиною, але в місті ще залишилося дуже багато людей, дуже, в яких немає такої можливості, тому я вважаю що їм потрібно усі свої сили кинути на це.

Модераторка: Пані Світлано, тепер Ви, будь ласка

Світлана: зараз немає такої потреби, й вважаю що це не можливо нам допомогти, тому що ми дуже далеко, може це добре, тому що в Україні і так важко в економічному плані, і зараз ви знаєте які ціни на харчування в Мелітополі, вважаю що добре що ми не в Мелітополі, тому що мій чоловік зараз працює на трьох роботах в Мелітополі, бо ціни там на харчування дуже високі, тому зараз вважаю що ні, нам ніяк неможливо допомогти, а вважаю що треба подумати про тих людей, які залишились там.

Модераторка: так Галино

Галина: так, я повністю підтримую, що допомога нам, це інформаційно потрібна, щоб ми розуміли, що відбувається від перших уст, а більше матеріальна підтримка, моральна, духом потрібна тим людям, які залишились в окупованому Мелітополі, тому що дійсно, ціни там дуже великі і не всі можуть отримати, придбати товари першої необхідності.

Модераторка: дякую, Надіє, Ви щось додасте?

Надія: згодна з усім що сказали, я не знаю як зараз, але проблеми з ліками в Мелітополі... тому передавати якомога більше до Мелітополя ліків, яких потребують, ну першочергово, тому що я знаю багато людей, які не можуть зараз знайти, от так само як Наталя вже казала що вони так само шукали простий антибіотик, а є люди від ліків яких залежить їх життя, і вони не мають цієї можливості їх отримати, тому треба якось налагодити цей процес знову з гуманітарним вантажем, щоб передавати до міста багато і багато саме медичних препаратів.

Модераторка: Добре, останні два питання дуже важливі для нашого проекту. Які першочергові кроки, може 2-3 кроки на вашу думку потрібно зробити міській владі міста, після повернення до Мелітополя, для того, щоб підняти рівень довіри та згуртованості нашої Мелітопольської громади так.

Наталія: в первую очередь надо разобраться со всеми негодьями, я хотела другое слово сказать, колаборантами.

Я думаю что когда мы разберёмся с ними, когда власть разберётся с ними, с тем что сейчас происходит я думаю этого будет уже достаточно, потому что всех остальных згуртовать не надо, мы и так згуртованы.

Модераторка: тобто так, довіра буде коли буде покарані люди які є предателями

Надія: причетні до всього, що відбувається зараз у місті Мелітополі

Наталія: знаете ситуации конечно разные, я не могу всех людей как бы осуждать, я всегда стараюсь найти какие-то оправдания поступкам, даже если это поступки, ну может, не совсем порядочные, я пытаюсь найти оправдание тем людям, которых вынудили взять российские паспорта, потому что они не могли там получать пенсию или ещё что-то, ну ситуации всякие бывают... одна моя знакомая сидит реально на хлебе и на воде, но сказала я никогда не пойду получать российский паспорт, а вторая моя знакомая которая очень даже хорошо жила при украинской власти, она получила российский паспорт и гордилась этим в фейсбуке. И вот с такими негодьями в первую очередь нужно разобраться, я не хочу сказать их надо депортировать из страны, но просто они должны почувствовать что из-за них произошла вот такая ситуация, из-за тех кто ждал русский мир, кто побежал получать паспорта, и кто кричит на всех углах что Россия здесь навсегда.

Модераторка: Добре, дякую, Галино

Галина: по перше наше квітуче місто стало вже не таким квітучим і хотілось щоб люди, які знали наше місто раніше, які цінують його знову отримали ту підтримку від влади, що вони їх захищають, що вони з ними, вони їх розуміють та підтримують тому, що в нас завжди було, наші мери вони слухали свій народ, їх мешканців тому дуже хочеться, щоб знову була та підтримка та взаєморозуміння між владою та мешканцями. Так у Мелітополі дуже багато колаборантів, але є люди, які не можуть працювати, якщо не працюють то в них немає за що жити, тому це дорівнює вмерти, тому і деякі пішли працювати звичайними робітниками, щоб вижити та нагодувати своїх дітей і ми думаю повинні зрозуміти хто був справжнім колаборантом, а кого це змусили робити щоб вижити.

Модераторка: Добре, дякую, Світлано.

Світлана: да я згодна з попередніми висловлюваннями і можу сказати, що мій чоловік пішов працювати у парк у зеленстрой і вчора він сказав, що їх примушують принести трудові книжки, принести паспорти якщо ні тоді звільняють, і як бути якщо не принести, тоді вони будуть без грошей і немає можливості купити що поїсти, а мій чоловік інсулінщик він кожного дня три рази на день колется інсуліном поэтому, не кушать и не колотья он не может, поэтому в данной ситуации я надеюсь, что будет справедливо рассматриваться вопросы кто действительно колаборант, а кому просто жизненно необходимо было работать на Россию.

Модераторка: дійсно так

Світлана: вот поэтому я очень надеюсь, что наши когда мы вернемся, когда будет победа что мы действительно с этим вопросом разобрались честно, а не брали огульно всех под одну гребенку

Модераторка: так

Наталія: вот я тоже об этом и говорю, что кто-то вынужден был взять, потому что выхода другого не было, а кто-то побежал с радостью.

Світлана: хочеться справедливости потом по возвращению

Модераторка: так добре, пані Тетяно, які у вас доповнення

Тетяна: думаю для того, щоб ми всі об'єднувалися вже були давним давно зроблені нормальні кроки, тому що я тут нещодавно, почала займатися тим що людям у коментарях, десь там комусь щось почала доказувати, доводити що не ми винуваті, південь і схід, що ми розмовляли українською мовою, а саме через те, що за останні роки ми стали більш трохи об'єднаннями, ну в мене реально серед знайомих більше людей свідомо самі захотіли і перейшли на українську мову, ми більш святково святкували українські свята тому, що у нас свято вишиванки це щось, свято черешні воно завжди в такому українському стилі так наше Черешнєво... і саме тому це і почалось, тому що сусіда вже не влаштувала така країна яка почала так міцніти, більш дружити ну і звичайно я зустрічаю дуже багато хейту з цього приводу, але все одно не зупиняюся починаю по тихеньку так доказувати доводити, і я вважаю що на нашому місці вже давно в цьому напрямку кроки почалися і сподіваюсь що просто вони будуть продовжуватись як ми повернемося додому, але на це піде дуже багато часу, дуже, не рік і не п'ять .

Надія: Так я б хотіла сказати що першочергово ось, нам кажуть що можна повертатись додому, я повернусь тільки коли влада міста забезпечить безпеку, тобто щоб повернутись з дітьми своєю родиною потрібно знати що ти повертаєшся у безпечне місце, що Мелітополь буде захищений і з повітря, і з суші, і з моря щоб можна було повернутись у безпечне місце, тобто якщо влада організує процес що місто буде поліцейськими, нашими ЗСУ я не знаю як то правильно казати, але щоб була безпека тоді можна буде повертатися, друге це гуманітарне питання, тобто продукти харчування, потрібно завозити продукти не так дорого як зараз є тобто, влада повертається до міста та везе з собою фури з їжею, фури з гігієною щоб люди могли спокійно вийти в магазин в тож наше атб та на базар, і купити не тільки таке мило або тільки такі памперси для дитини так а в нас був вибір, такі, такі, такі так само продукти харчування, щоб я знала що я їду і я можу собі забезпечити стабільне нормальне життя в тих умовах які будуть на той час в Україні, тому що зараз повертатись до міста ніхто з нас не буде, якщо навіть зараз закінчатся бойові дії тому що нам потрібні якісь гарантії що ми повернемося і там щось буде, праця буде робота, медичне обслуговування

Модераторка: А після повернення у місто, що Ви особисто плануєте зробити для підвищення рівня довіри та міжнетічної взаємодії у повоєнному Мелітополі?

Тетяна: я почну відповідати, допомагати по всім фронтам, тобто якщо там потрібно щось підмітати та чистити вулиці від тих орків від їхніх там

Модераторка: волонтерство

Надія: да позалишали, то підемо робити, потрібно організовувати свята, так я повернусь з дикрету та піду організувати те Черешнєво, день міста і так далі ну все що потрібно, те будемо робити мені здається так само і всі ну.

Модератор: пані, Галино.

Галина: так я згодна що повернемося будемо робити те що робили, я була волонтером в єврейській громаді то я і буду на цьому ж місті буду допомагати, якщо треба для громади, но ми ж не зачинені лише у громадах ми громада в місті, ми завжди допомагали місцем ми разом планували різні заходи і якщо буде потрібно десь, то ми будемо там ми будемо робити все що від нас залежить і все що не залежить від нас ми теж будемо робити щоб ми змогли на це вплинути, і наше місто стало квітучим, і люди стали веселі щасливі і в безпеці.

Модераторка: Добре, Світлано

Світлана: дзвінок, з дому дзвінок з Мелітополя тому я переживаю тому що він постійно мені намагається дозвонитись а я не можу йому відповісти ну якщо коли все це відбудеться коли ми повернемося додому звичайно будемо робити все щоб налагодити наше життя і звісно я була вимушена звільнитись з університету, тому що немає технічно працювати онлайн, я коли виїжджала то нічого не брала, не ноутбук, ні комп'ютер, а придбати я не можу, тому прийшлося звільнитись тому дуже чекаю на повернення до Мелітополя, все будемо робити щоб налагодити як я сказала наше життя, і дуже хотілося б щоб в нас була робота, щоб ми жили ще краще набагато краще ніж було до війни.

Наталія: не так страшні чужие воши, как свои гниды

Модераторка: Так, пані Наталя, що ви зробите, чи ви згодні?

Наталя: я згодна з усіма я не могу сказати я ещє не знаю где я больше буду нужна, где буду нужна там буду нужна.

Модераторка: Так, добре, я дуже дякую за нашу розмову що ви знайшли час, в такий тяжкий вибачте, час для нашої країни для нашого міста і все ж таки вийшли поспілкуватись дуже рада була вас всіх бачити дуже приємно з вами було спілкуватись тому наш центр соціологічних досліджень і я особисто дуже дякую вам за цю розмову, може хтось хоче щось побажати висловити чи якісь коментарі додати.

Тетяна: можна я, дуже тепло побачити мелітопольців тому що, ну чесно кажучи, Олександр Миколайович не дасть мені соврать так кажучи, мені дуже не вистачає у нас, у нашому робочому шкільному чаті ,якийсь там таких просто теплих привітань, як справи, хто де і так далі все лише по справі і дуже приємно бачити рідних мелітопольців у теплому колі спілкування дякую.

Модераторка: Добре дякую вам.

Наталія: так само дуже приємно було почути всі новини, хто що буде робити тепло на душі всім бажаю тільки скорішої перемоги повернення додому побачити близьких рідних та зустрінемося всі за одним столом

Модераторка: Добре, так і буде, так і буде

Світлана: дякуємо дуже за зустріч мелітопольців завжди приємні.

Модераторка: Всіх рада була бачити ще раз всім вдячна.

ДАТА ПРОВЕДЕННЯ: 23.09.

ЧАС ПРОВЕДЕННЯ: 15.00 - 17.30

КІЛЬКІСТЬ УЧАСНИКІВ: 8

HTTPS://US04WEB.ZOOM.US/J/9364243502?PWD=RNP GODDTZXFSULHJRKWYBVZVBG9ZDZ09

ИДЕНТИФИКАТОР КОНФЕРЕНЦИИ: 936 424 3502

КОД ДОСТУПА: 12345

Доброго дня. Давайте познайомимось! Мене звати Ігор. Я представник Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького. Зараз я Вам трішки розповім про мету нашої зустрічі, а потім Ви також представитесь.

Не дивлячись на ці складні для України часи, я дуже вдячний Вам за нашу сьогоднішню зустріч. У мене гарна новина для Вас і для нашого міста. У рамках грантової підтримки діяльності зі сприяння захисту національних меншин у різних регіонах України Проєктом Ради Європи «Посилення захисту національних меншин, у тому числі ромів, та мов меншин в Україні», було підтримано Проєкт під назвою «Етнічні спільноти і спільність: запорука громадської активності та довіри», розроблений громадською організацією «Мелітопольська міська єврейська община» у партнерстві з науковцями МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Одним із завдань цього Проєкту є визначення основних проблем та труднощів, з якими доводиться стикатися представникам етнічних спільнот м. Мелітополя, що мешкають в окупації або вимушено покинули свої домівки, та пошуку найбільш затребуваних форм і форматів допомоги. Впевнений (а), що ми разом зможемо визначити хоча б частину з цих проблем, та подумаємо яка підтримка наразі потрібна особисто Вам, та які форми підтримки щодо формування почуття єдності мелітопольських етнічних спільнот є найбільш дієвими для пошуку спільних рішень в умовах війни, де б Ви не жили зараз.

Наша розмова не займатиме багато часу.

Зазначимо, що дослідження, в якому Ви берете участь, є дуже важливим. Ми високо цінуємо Ваш досвід, думки і ідеї. У ході обговорення просимо Вас бути гранично відкритим(тою) і говорити дійсно те, що думаєте.

Кілька слів про наше спілкування. Давайте введемо деякі додаткові правила, які допоможуть нам більш позитивно і успішно налагодити наше спілкування: 1. У дискусії беруть участь всі учасники, у кожного є право на його особисту думку, точку зору і її потрібно висловити, озвучити тут. 2. Ми говоримо по черзі, даємо можливість висловитися один одному. 3. Максимально намагаємось доносити свою точку зору точно, лаконічно і коротко, щоб берегти час один одного. 4. Ми з повагою ставимось один до одного і до висловлюваної точки зору. 5. Ми не будемо «перешіптуватися» і не обговорюємо будь-які теми, що не стосуються теми нашої зустрічі. 6. І прохання, бути гранично відкритими і говорити дійсно те, що думаєте. Як правило, перша думка, відповідь, що прийшли і будуть найвірнішими. 7. Саме дослідження залишається анонімним, ваші відповіді будуть використані тільки в узагальненому вигляді.

Можливо у Вас є питання, уточнення або побажання?

Дякую! Почнемо наше обговорення.

Інна: Я Інна, керівник патронажної служби при єврейській благодійній фонде Heysel Michael, працюю більше 20 років, мені 66 років. 23 березня ми всією сім'єю виїхали з Мелітополя. До 11 травня були в Дрогобратях – це в Закарпатті. Потім переїхали в Трускавець 11 травня. І з 1 серпня ми проживаємо в Івано-Франківську, проживаємо всією сім'єю: я, мама, котій 90 років, син, невістка, двоє внуки і невісткині батьки.

Ольга: Добрий день! Ольга мені 33 роки, виїхали з окупації 7 червня з чоловіком і в мене є синочок йому 6 років. Наразі проживаємо в місті Запоріжжя і поки з відси нікуди не плануємо, Я сподіваюся, виїхала недалеко від дому, бо в окупації залишилися батьки і сестра з племінником.

Галина: Доброго дня! Мене звати Галина, мені 43. 9 квітня ми поїхали останнім евакуаційним автобусом з Мелітополя всією сім'єю: я, чоловік, син і донька. Донька закордон працювати. Навчатися, бо вона там є студенткою, а ми поїхали до родини в Тернопільську область, наразі проживаємо тут, все добре. Рада цієї зустрічі!

Світлана: Добрий день! Дуже приємно познайомитись, я- Світлана, мені 50 років. Я представник освіти Мелітопольського району. Виїхала я із міста Мелітополя 30 березня, тож доволі довго перебуваю зараз у місті Хмельницькому і проживаю з родиною - це моя мама Любов Василівна

Любов Василівна: Любов Василівна, 80 років. Також випускниця Мелітопольського педагогічного інституту - перший випуск географічного факультету - 1966 рік. Приїхала в Хмельницький 21 серпня, до дітей - до дочки. Живемо у квартирі, яка залишилася від моєї тітки і зараз сестричка... і ми тут почуваємось дуже добре.

Ольга: Доброго дня! Мене звати Ольга, я з Мелітопольського району, з смт. Якимівка, ну я послухала всіх учасників - мабуть, я найпізніше покинула окуповану територію - 31 серпня ми виїхали. Чому так пізно? Все ж таки не наважувалася покинути це через те, що там мати залишилась, сестра, в мене дитина я виїхала разом з дитиною, дитині 15 років він відмовився відвідувати школу я також проти були того, щоб він відвідував цю школу не могла йому нав'язувати нову батьківщину. Нові умови, нові правила життя – я повністю його підтримувала, також він сам не хотів і ми вирішили поїхати. Чому саме місто Запоріжжя? Ну по-перше, недалеко від дому, скажемо так. Все ж таки вдома, все ж таки Запорізька область. По-друге, в мене тут племінниця, вона навчається тут і яюсь, так би мовити. Ну яюсь, такий містечок був сюди, так як вона перша нам допомогла, перші кроки тут зробити в місті Запоріжжя, коли ми приїхали, за що я їй дуже вдячна, за те, що вона нас зустріла і допомогла адаптуватися перший тиждень життя тут в Запоріжжя. Щодо майбутнього ...

Модератор: Все зрозуміло, дякую. Хто в нас ще залишився?

Олена: Ще залишилась я, доброго дня. Я буду поки що, на жаль, без відео, бо в мене дуже погане інтернет - з'єднання і я трошечки запізнилась на зустріч. Можна повторити питання, яке було першим?

Модератор: Так, зараз ми тут просимо, щоб Ви назвали своє ім'я і як давно Ви переїхали і де Ви зараз проживаєте.

Олена: Мене звати Олена. Мені 35 років. Ми переїхали 25 березня з Мелітополя першим створеним гуманітарним коридором офіційним державним на своєму авто с чоловіком. Мамою чоловіка. Товариш з нами був з Харкова, ми його вивозили з Мелітополя і 2 котички. Зараз ми знаходимось в місті Житомир, маму відправили до родичів закордон. Ну поки що плануємо перебувати тут, але дуже хочеться додому

Модератор: Дякую, Олено, дякую. Всі, здається, представились, ми всіх знаємо. Я хочу сказати, що я теж переїхав з Мелітополя, але не 31 серпня. Переїхав з Мелітополя 13 липня і знаходжусь в місті Запоріжжя. Добре. Давайте тоді наступне питання, хотів би я поставити це питання наступне: скажіть, будь ласка, а 2)що саме змусило Вас покинути Мелітополь. Ось та остання крапля - чому ви зібралися і покинули рідне місто?

Галина: Можна я почну? Що саме для мене було найважливішим? Це звичайно діти. Коли розумієш це засилля триколорами, ці гуманітарні проблеми - це одне. Але коли діти, які це бачать і приходять кожної хвилини тебе обіймають - це інше. Тому коли відкрилася вся правда погана правда Бучі і Ірпіня і інших місць Київщини, ми зрозуміли - це не просто війна між війсьними, що це війна, яка набагато страшніше і гірше, тому ми остаточно виїздити до того і родичі і всі благали їхати. Страшно було наважитися їхати в дорогу під кулями. Які ну саме вагомніше ...

Ольга: Давайте я розповім. Ми виїхали нещодавно, трішки більше місяця в Запоріжжі. Чесно, дуже важко було наважитись хоч ми і майже 5 місяців прожили в окупації, але останньою краплею було – це кількість військових, це постійна техніка, яка їздила попід вікнами. В мене маленька дитина - це постійні були питання про танки, про пушки, про автомати. Дуже - дуже страшно було за дитину, тому що розумієш, що ми.. ну я дуже раділа коли в Мелітополі прилітали снаряди, Ми раділи тому що близько десь деокупація міста, але це дуже страшно. Хоча ми зараз і у місті Запоріжжя тут теж страшно, але ти на підконтрольній території . Останньою краплею в мене ще чоловік працює Мелітопольському виконкомі тому скоріш за все його будуть шукати, тому що вони пішли по списку всіх працівників і доводилося у місті переховуватись, жити не за своєю адресою і ось це вже стало останньою краплею, ну страху, тому що це вже стало не можливим - постійно виходиш на вулицю - оглядаєшся. Тобі страшно десь якась машина проїжджає повз вікна, ти вже трясешся, тому що думаєш, що ну ось сьогодні-завтра за тобою прийдуть і ми прийняли рішення з сім'єю виїхати з міста

Інна: Взривы, были видны во всех частях города, это недалеко от аэродрома, вот эти взрывы, мы постоянно бегали в подвал, ночи проводили в подвале. И сын у меня предприниматель и когда начали похищать людей, неизвестно, вернутся или не вернутся. В город выехал и не знаешь, вернётся он или нет, просто надоело жить в страхе и за детей, и за внуков. И сын настоял, чтобы мы всей семьёй выехали. Мы вынуждены были выехать ради будущего детей и внуков. Потому что на тот момент перспективы жить дальше в городе в этом никакой не было.

Ольга: Щодо мене, я виїхала ще в березні. Ми з мамою жили у передмісті, у селі Костянтинівка. Коли я виїхала у Мелітополь у справах я побачила там колону військових і зрозуміла, що слова про 2-3 тижні не зовсім відповідають дійсності і відчуття, що ти ув'язнений і не зрозуміло за який злочин, що ти знаходишся в якомусь концентраційному таборі виникло. Тому я відразу вирішила виїхати. Я запропонувала відразу ж мамі, а на той час вона казала, що поки що не хоче і крім того я поїхала з, чесно, перевізниками. А вона казала, якщо ти тиск і їй стане погано, то це буде важко. Вона виїжджала пізніше, на той час уже не було газу і виникла загроза зупинки вже зупиненої Енергодарської атомної станції. А проживати зараз в селі без світла, без газу і без можливості навіть отримати зароблену пенсію, зарплату і так далі – це також неможливо. Тому ми її переконали все ж таки покинути окуповану територію.

Любов Василівна: Я буквально за три дні вирішила, що я маю виїхати до людей. Пережила і без пенсії, прожила і коли літаки літали буквально над твоєю головою. З таким ревом пролетіло два винищувачі, що я горді стояла, пережила. А тоді, коли почалося вже і Запорізьку атомну стали відключати, тоді почали вистоювати в чергах: «Мама, ти не переживеш це!». Я послухалася дітей.

Модератор: Дякую. Хто в нас, Ільяс, будь ласка.

Ільяс: Давай, если можно, я трофейною мовою, как говорит журналист один, крымский татарин Айдер Муджабаев, трафейною мовою. Первых три дня после начала активной фазы войны сначала не мог в себя прийти от того, что не верил в случившуюся ситуации, абсурдности, да никто этого не ожидал, что так далеко зайдёт с Мелитополем. А первый звоночек был, если вы помните, 27 февраля, когда начали выносить все магазины, аптеки, все абсолютно магазины. Первое ощущение беспомощности, да и шока, если честно. Потому что я шёл на дежурство 27-го числа, я в роддоме работаю, и в 7 утра уже началось мародёрство буквальное. Вот тогда было первое ощущение шока. Ну потом в течении месяца ещё как-то ходили на работу, но там уже обстановка была очень напряженной. Хотя вроде аполитическая организация должна быть, медучреждение. Вот это всё накапливалось, а последним толчком принятия решения, наверное, всё-таки это было освобождение Киевской области, Бучи, Ирпень, Гостомель и всё такое, и потом после этого видя состояние жены, она в большей степени подвергалась, наверное, так этому воздействию, я поменьше, но всё-таки это послужило вот таким толчком, чтобы принять решение выехать. Ну вот собрали животных и на машине выехали. В принципе вот так.»

Модератор: Дякую, Ільяс. Ми всіх почули, чи ні, ще хтось не встиг відповісти на запитання, що його в першу чергу змусило покинути місто? Якщо не всі, то слухаємо вас.

Олена: Я, мабуть, ще відповіла б на це питання, що дійсно у нас проблема була зі школою, тобто дитина відмовилась відвідувати школу, а я також залишилась без роботи і просто почався процес деградації. Я не могла сидіти вдома без роботи, тобто мала прийняти рішення, йти на роботу, хоч кимось, але я зрозуміла, що я не зможу працювати. Там я не зможу отримувати ті гроші і тому я таки вирішила з дитиною, ми за один день прийняли рішення виїхати. Тобто це воно так, їхати – не їхати, і вже 30-го серпня о четвертій годині днями вирішили, що ми завтра виїжджаємо, вранці їдемо. За одну ніч, так би мовити, вирішили покинути дім, рідних і приїхати сюди.

Модератор: Зрозуміло, Ольга, давайте ви не відключайтеся, будь ласка, зразу тоді наступне питання. Те місто, де ви зараз проживаєте, цей вибір, хтось вплинув на цей вибір, ви самостійно приймали рішення? (1)Тобто де ви зараз проживаєте в Україні, і чому саме там ви зараз проживаєте? А далі після Ольги будуть відповідати всі.

Ольга: Я проживаю у місті Запоріжжі. Чому саме Запоріжжя? Ну, по-перше, тут племінниця моя, вона зустріла нас, вона допомогла в перші дні адаптуватися, в перші дні вирішити якісь побутові проблеми, тобто там показала, куди, що, де і як. По-друге, це те, що тут у мене є робота. Тобто не просто так я приїхала, а є можливість працювати і займатися тим, що мені до вподоби, тим, що я люблю. Ну от ці два найголовніші фактори, які вплинули. Так, я розумію, що не дуже безпечно зараз тут, але ці два фактори найбільше впливають на моє рішення. Що є робота і є людина, рідна людина поряд мене. Дякую.

Ольга: У нас теж рішучим фактором було те, що чоловіку запропонували роботу у Запоріжжі. До цього ми декілька разів намагалися виїхати з міста і були навіть думки спершу поїхати до Харкова, тому що я там колись навчалася, в мене там є рідні, там є житло. Але всі ми знаємо, що відбувається наразі з Харковом, це дуже небезпечно. Були думки поїхати до міста Хмельницького, бо я там народилася, в мене там є рідня, але ми розуміли, що без роботи, без грошей знімати квартиру і жити в людей це неправильно. Чоловіку в Запоріжжі запропонували роботу, тому вибір припав саме сюди, бо тут є можливість заробляти гроші, плюс в Запоріжжі це близько до дому, в нас є можливість хоч трошки допомагати батькам в окупації, відправляти якісь ліки туди, і волонтерами, і перевізниками відправляємо. У мене також сестра залишилася з племінником, деякі речі, харчі. Ну до того, як це було можливо, ми намагалися і намагаємось допомагати і розуміємо, що як тільки буде деокупація міста, то одразу можна буде дуже швидко повернутися додому. Звісно, тут небезпечно, але все одно Запоріжжя це рідна область, це рідний дім і ти хоч трохи почуваш себе, як вдома, ну хоч і живеш не в своєму домі. Але тут якимось по-домашньому.

Модератор: Добре, дякую, Ольга. Я теж родом з Хмельниччини. Виявляється, нас, хмельничан, багато у місті Мелітополі проживає.

Ольга: Ось, бачите, як складається життя.

Модератор: Добре. Далі.

Світлана: У нас ще одним фактором було, що ми приїхали до Хмельницького. Відповідно, це головний фактор. Щодо роботи, оскільки я викладаю іноземну мову, то з роботою я буквально місяць десь була або півтора, потім вже влітку і зараз роботу маю, бо зараз всі дуже бажають вивчати іноземну, англійську.

Модератор: Дякую.

Ільяс: Как я говорил, мы сначала поехали в Хмельницкий, нас позвала подруга нашей семьи. Мы там месяц прожили, но как оказалось в Хмельницком найти работу по профессии нереально, потому что из врачей вообще никто не выезжал из Хмельницка. Плюс были проблемы с жильём, найти его было очень проблематично, ну и естественно по деньгам это стоило достаточно дорого. А тут просто возникла сразу идея вернуться поближе к дому. У меня жена очень боевая, она через интернет, через собачников, потому что мы выезжали с тремя собаками, два лабрадора больших и один пудель карликовый. И вот она по своим каналам собачников. Слава Богу, нашли жилье здесь.

Ільяс: Слава Богу нашли жилье здесь. А потом, как-то так получилось что и работа нашлась по профессии, и да у жены по профессии получилось и все слава Богу нормально. Хотя и на пол ставочке в роддоме но тем не менее. А тут ещё наши организации учебные выехали из Мелітополя, и меня по старой памяти предложили преподавать ещё в Мелітопольском медицинском колледже. И поэтому ещё там, поэтому сейчас всё нормально. На родной земле оно попроще.

Модератор: зрозумів, будь ласка

Галина: Я родом з Тернопільщини, тому виїхали в Тернопільську область, звичайно куди ще, до батьків тим більше кожного дня дзвінки, їдьте. Звичайно ми приїхали сюди, нас радо прийняли. І це дуже допомогло бо відсутність надлишкових грошей, тих речей які ми не змогли з собою взяти просто в автобус, харчування і комунальні послуги, і та родина нас врятувала, да слава Богу все добре.

Модератор: Дякую. Всіх ми почули? Якщо всіх ми почули то давайте скажіть будь-ласка, можливо ви проживаючи на новому місці проживання, я так розумію і Франківські й Хмельницькі присутні і Запоріжжя, і Житомир там де ви зараз проживаєте, 3) ви спілкуєтеся безпосередньо в тому місті де ви проживаєте, з кимось хто є з Мелітополя, знаєте хто там ще є з Мелітополя, підтримуєте ви саме з ними зв'язки. Мелітопольська громада, ті хто виїхали з міста Мелітополя і проживає в тому ж самому місті де

Ольга: Так, в мене багато знайомих виїхало.

Інна: Давайте я скажу. Так как мы выехали большой семьей, нас 8 человек, то у нас достаточно общения среди семьи. И поэтому все эти негаразды психологические, давление и трудности всё это преодолевалось у нас, благодаря семье и тому что все вместе. Работа сохранилась, так как дистанционно работаем, и сын... мы очутились в этом городе только благодаря тому что сын связан с работой, что мог найти работу себе, невестке. Дети в школу тут пошли. Ну и мы естественно вместе с ними. Я работу не потеряла, поэтому мы здесь все вместе и так и проживаем.

Модератор: Зрозуміло. Дякую вам.

Ольга: У нас теж дуже багато знайомих, які виїхали з Мелітополя і проживають наразі в Запоріжжі. А я знаю дуже багатьох з Мелітопольського центру саме тут і ті хто працюють і так працівники центру. І в мене друзі і подруги з сім'ями також виїхали з Мелітополя до Запоріжжя. З деякими ми разом виїжджали, пройшли усі жахи Василівки, знаємо що це таке і це було дуже добре, що ти не один там стояв 4 дні, а з тобою ще були люди, які могли підтримати тебе хоч трішки, щоб якимось це було спокійніше. Наразі ми також тут спілкуємося і це буває великий плюс, тому що коли в тебе немає куди піти і з ким поспілкуватися, є твої знайомі, ми хоч трохи зустрічаємося. В мене син ходить погуляти з дітками, це для нього дуже великий плюс, тому що дитина не ходить до садочку, і йому бракує спілкування, бо в дома у нього все це було і це хоча б дуже допомагає, що є знайомі з якими можна зустрічатися.

Ольга: І ось у нас тут в Хмельницьку була лише одна знайома, відповідно дівчина виїхала і мала її контакт зателефонувала і ми зустрічаємося, спілкуємося. Взагалі багато знайомих і з Мелітополя, поки я не зустріла інших.

Ольга: Я проживаю у місті Запоріжжі. Чому саме Запоріжжя? Ну, по-перше, тут племінниця моя, вона зустріла нас, вона допомогла в перші дні адаптуватися, в перші дні вирішити якісь побутові проблеми, тобто там показала, куди, що, де і як. По-друге, це те, що тут у мене є робота. Тобто не просто так я приїхала, а є можливість працювати і займатися тим, що мені до вподоби, тим, що я люблю. Ну от ці два найголовніші фактори, які вплинули. Так, я розумію, що не дуже безпечно зараз тут, але ці два фактори найбільше впливають на моє рішення. Що є робота і є людина, рідна людина поряд мене. Дякую.

Ольга: У нас теж рішучим фактором було те, що чоловіку запропонували роботу у Запоріжжі. До цього ми декілька разів намагалися виїхати з міста і були навіть думки спершу поїхати до Харкова, тому що я там колись навчалася, в мене там є рідні, там є житло. Але всі ми знаємо, що відбувається наразі з Харковом, це дуже небезпечно. Були думки поїхати до міста Хмельницького, бо я там народилася, в мене там є рідня, але ми розуміли, що без роботи, без грошей знімати квартиру і жити в людей це неправильно. Чоловіку в Запоріжжі запропонували роботу, тому вибір припав саме сюди, бо тут є можливість заробляти гроші, плюс в Запоріжжі це близько до дому, в нас є можливість хоч трошки допомагати батькам в окупації, відправляти якісь ліки туди, і волонтерами, і перевізниками відправляємо. У мене також сестра залишилася з племінником, деякі речі, харчі. Ну до того, як це було можливо, ми намагалися і намагаємось допомагати і розуміємо, що як тільки буде деокупація міста, то одразу можна буде дуже швидко повернутися додому. Звісно, тут небезпечно, але все одно Запоріжжя це рідна область, це рідний дім і ти хоч трохи почуваш себе, як вдома, ну хоч і живеш не в своєму домі. Але тут якимось по-домашньому.

Модератор: Добре, дякую, Ольга. Я теж родом з Хмельниччини. Виявляється, нас, хмельничан, багато у місті Мелітополі проживає.

Ольга: Ось, бачите, як складається життя.

Модератор: Добре. Далі.

Світлана: У нас ще одним фактором було, що ми приїхали до Хмельницького. Відповідно, це головний фактор. Щодо роботи, оскільки я викладаю іноземну мову, то з роботою я буквально місяць десь була або півтора, потім вже влітку і зараз роботу маю, бо зараз всі дуже бажають вивчати іноземну, англійську.

Модератор: Дякую.

Ільяс: Как я говорил, мы сначала поехали в Хмельницкий, нас позвала подруга нашей семьи. Мы там месяц прожили, но как оказалось в Хмельницком найти работу по профессии нереально, потому что из врачей вообще никто не выезжал из Хмельницка. Плюс были проблемы с жильём, найти его было очень проблематично, ну и естественно по деньгам это стоило достаточно дорого. А тут просто возникла сразу идея вернуться поближе к дому. У меня жена очень боевая, она через интернет, через собачников, потому что мы выезжали с тремя собаками, два лабрадора больших и один пудель карликовый. И вот она по своим каналам собачников. Слава Богу, нашли жилье здесь.

Ільяс: Слава Богу нашли жилье здесь. А потом, как-то так получилось что и работа нашлась по профессии, и да у жены по профессии получилось и все слава Богу нормально. Хоть и на пол ставочке в роддоме но тем не менее. А тут ещё наши организации учебные выехали из Мелітополя, и меня по старой памяти предложили преподавать ещё в Мелітопольском медицинском колледже. И поэтому ещё там, поэтому сейчас всё нормально. На родной земле оно попроще.

Модератор: зрозумів, будь ласка

Галина: Я родом з Тернопільщини, тому виїхали в Тернопільську область, звичайно куди ще, до батьків тим більше кожного дня дзвінки, їдьте. Звичайно ми приїхали сюди, нас радо прийняли. І це дуже допомогло бо відсутність надлишкових грошей, тих речей які ми не змогли з собою взяти просто в автобус, харчування і комунальні послуги, і та родина нас врятувала, да слава Богу все добре.

Модератор: Дякую. Всі ми почули? Якщо всіх ми почули то давайте скажіть будь-ласка, можливо ви проживаючи на новому місці проживання, я так розумію і Франківські й Хмельницькі присутні і Запоріжжя, і Житомир там де ви зараз проживаєте, 3) ви спілкуєтеся безпосередньо в тому місті де ви проживаєте, з кимось хто є з Мелітополя, знаєте хто там ще є з Мелітополя, підтримуєте ви саме з ними зв'язки. Мелітопольська громада, ті хто виїхали з міста Мелітополя і проживає в тому ж самому місті де

Ольга: Так, в мене багато знайомих виїхало.

Інна: Давайте я скажу. Так как мы выехали большой семьей, нас 8 человек, то у нас достаточно общения среди семьи. И поэтому все эти негаразды психологические, давление и трудности всё это преодолевалось у нас, благодаря семье и тому что все вместе. Работа сохранилась, так как дистанционно работаем, и сын... мы очутились в этом городе только благодаря тому что сын связан с работой, что мог найти работу себе, невестке. Дети в школу тут пошли. Ну и мы естественно вместе с ними. Я работу не потеряла, поэтому мы здесь все вместе и так и проживаем.

Модератор: Зрозуміло. Дякую вам.

Ольга: У нас теж дуже багато знайомих, які виїхали з Мелітополя і проживають наразі в Запоріжжі. А я знаю дуже багатьох з Мелітопольського центру саме тут і ті хто працюють і так працівники центру. І в мене друзі і подруги з сім'ями також виїхали з Мелітополя до Запоріжжя. З деякими ми разом виїжджали, пройшли усі жахи Василівки, знаємо що це таке і це було дуже добре, що ти не один там стояв 4 дні, а з тобою ще були люди, які могли підтримати тебе хоч трішки, щоб якимось це було спокійніше. Наразі ми також тут спілкуємося і це буває великий плюс, тому що коли в тебе немає куди піти і з ким поспілкуватися, є твої знайомі, ми хоч трохи зустрічаємося. В мене син ходить погуляти з дітками, це для нього дуже великий плюс, тому що дитина не ходить до садочку, і йому бракує спілкування, бо в дома у нього все це було і це хоча б дуже допомагає, що є знайомі з якими можна зустрічатися.

Ольга: І ось у нас тут в Хмельницьку була лише одна знайома, відповідно дівчина виїхала і мала її контакт зателефонувала і ми зустрічаємося, спілкуємося. Взагалі багато знайомих і з Мелітополя, поки я не зустріла інших.

Любов Василівна: У мене є рідна людина, моя сестричка, підтримує нас і морально і матеріально, і я їй дуже вдячна.

Ільяс: Я напевно ще не сказав, да? Ну в основном и общаемся только с Мелитопольскими здесь, потому что друзья выехали которые служат, преподаватели мед училища нашего, с роддома наши сотрудники выехали. Общение только между своими получается, а новыми связями по прошедшему времени еще не успели обзавестись. Как то так.

Модератор: Зрозуміло.

Інна: Извините, я хотела добавить. Вот у сына, у сына друзья семьями 4 семьи выехали, они здесь в Ивано-Франковске конечно общаемся.

Ольга: Я хочу сказати що я зустріла дуже багато своїх односельчан ті хто з Якимівки. Ми спілкуємося підтримуємо зв'язок постійно, крім того дуже багато з Мелітополя нових знайомств, я працюю зараз в центрі «Саме тут» і дуже, скажемо так, широка аудиторія, всі з Мелітополя, Приазов'я, нові знайомства і я дуже рада цим знайомствам новим з міста Мелітополя. І є такі дівчата яких я і раніше знала, але є і нові. Дуже приємно було ну мабуть дівчата мене зрозуміють коли тут у Запоріжжі зустріла свого мастера з манікюру. Така каже приходить до мене. Дуже пощастило. А потім через тиждень, я зустріла сімейного лікаря, і вона каже приходить, укладай декларацію. І я така ура! Ось так мені пощастило. Дякую.

Ольга: Дякую, я хочу сказати що в центрі «Саме тут» я, як то кажуть, бачу все більше і більше своїх знайомих з міста Мелітополя.

Ольга: Тобто це напевно для мелітопольців це місто де можна зустріти навіть просто знайомих, які виїхали з окупації. І ти зустрічаєшся з ними просто приходиш до центру, запитуєш як справи.

Модератор: Зрозуміло, зрозуміло

Олена: Можна я скажу теж.

Модератор: так, будь-ласка Олено.

Олена: я ще перші два запитання пропустила, але то таке. З приводу що мелітопольці всюди. Ми зараз в Житомирі і ми сміємося але ми навіть у telegram створили групу «Мелітопольська діаспора» 6 родин, ми зустрілися хто в ЦНАПі хто кого де, трьох ми знали з Мелітополя і три родини, які просто мелітопольці до нас долучилися. Так що ми ми з ними збираємося на вечірки, от у нас наразі День міста планується. І ми теж плануємо зустрічати не в місті Мелітополі, але разом з мелітопольцями.

Ольга: це дуже круто

Модератор: давайте тоді перейдемо до наступного питання. До наступного блоку питань. Я просив вас коротенько розказати перше, друге, третє. 1) При переїзді на нове місце проживання з якими проблемами ви зіштовхнулися? В першу чергу. Головні проблеми. Ольга будь-ласка, ви є, давайте.

Ольга: ну, перша наша проблема була взагалі виїхати. І навіть проблеми почалися з самої Василівки, бо дуже важко було особливо з дитиною прожити це все. Дуже добре, що в Запоріжжі є знайомі, вони нас зустріли дуже добре і хоча б на декілька днів дали житло. Була можливість шукати зйомну квартиру, і тут почалися проблеми і саме на цьому етапі знайти житло дуже дорого, і по-друге ми стикалися з тим що не хочуть переселенців. Я віддзвонила, ну напевно більше 50-ти різних оголошень де здавалися квартири і саме часто що я чула: «Ні переселенцям не здаємо» і друга проблема не хотіли здавати квартиру, якщо у тебе є дитина. Тобто якщо чують, що переселенець та ще й з дитиною то ні ні, ми не здаємо переселенцям, якщо дитина, то має бути мінімум 10 років. А моїх дитині 6 років, то ж мені сказали ні, дуже маленька дитина, ми з такою дитиною не беремо. Чесно, це було дуже важко. Ми майже 2 дні це в режимі non stop шукали ті оголошення, їздили і дивилися, і нам постійно відмовляли. Ну нарешті ми знайшли житло, і в принципі це для нас була дуже велика перемога. Бо жити у людей це ну трішки не по собі. І ти розумієш, що ти приїхав і хочеться жити.

І друга проблема яка у нас наразі є це фінансові проблеми. Бо квартира коштує дуже багато.

Ольга: Фінансові проблеми, бо квартира коштує дуже багато, і ми розуміємо, що попереду зима і це буде ще більше. Тому тепер розуміємо, що треба так заробляти, щоб оплачувати квартиру і була можливість собі купувати їжу, плюс речі з якими ми їхали, хоч і власним авто, але ти розумієш, що взяти з собою все — не можливо. І ось тут почались теж побутові проблеми, бо на квартирі не має того, що в тебе було вдома, і все приходиться купувати. Того нема, того нема, і це все приходиться купувати, а це ж знову таки постійно витрачаються гроші, тобто в нас більше такі побутові проблеми. Що в плані оформлення, жодних не було проблем. Ми жили в Шевченківському районі в Запоріжжі, у нас дуже гарні дівчата в нашому центрі соціальному, вони все допомагали, все підказували з цим, їм дуже велика Дяка була.

Галина: Продовжу вашу тему. Ми теж звернулися з цими проблемами. Я п'ять діб не могла знайти квартиру, ми п'ять діб також жили у родичів і це дійсно важко було, коли телефонуєш: а ви мати з дитиною, а, ще й хлопчик, ні, вибачте... Ні, ми вже здали. Підїжджаєш, вже підходиш, телефонують: все, ми вже здали Все ж таки вдалося нам якимось чином винайняти квартиру, але коли зайшли... в квартирі мінімум, самий мінімум. Ні посуду, ні яких там... все, ну пуста квартира, ні ковдри, ні подушок, ну нічого. Я розумію, що подушки це індивідуальні, да, засоби, але в першу ніч, щоб переночувати якось. Це все доводиться зараз мені в сорок років, доводиться все починати з початку, тобто, купувати цю каstrюлю, сковорідку також, ту ж качалку, все повністю з нуля. Ну да, я теж погоджуюсь з вами, це фінансові проблеми, тому, що гроші уходять дуже швидко, незважаючи на те що, "Аврора" працює, і там Відносно, все не дорого, але, все ж таки, якщо купуєш, воно все необхідне, все потрібно. І фінансові потреби, і була проблема з житлом — не дешева квартира, розумієш, що і дешево не можеш винайняти, тобто вони уходять швидко, дуже швидко. Дякую!

Модератор: Зрозуміло, дякую!

Олена: Я повернулась, можна?

Модератор: Да, будь-ласка.

Олена: Це ще минуле питання? Щодо труднощів з якими ми зіштовхнулись коли приїхали, так?

Модератор: Да, перші три основні труднощі, які в першу чергу для вас були важкі. Не знаю як це сказати, але, мабуть, нам дуже пощастило, ми взагалі не зіштовхувалися ні з якими труднощами. Це такий був дуже свідомий переїзд. І спочатку нашої подорожі у нас перше питання стояло - це перетин польського кордону і перевезення мами туди за кордон. Ми їхали спрямовано у Вінницю, потім у Ковель, жили там, є прекрасні сайти: shelter.ua (шелтер.юа) і prykhystok.ua (прихисток.юа), де нас селили безкоштовно, з котами, разом з літньою мамою. І потім якось ми на кордоні в Яготині, коли її відправили, вирішили їхати саме до Житомира, бо у нас тут були друзі з Києва, тимчасово теж пересиджували саме такі скрутні часи, які були в Києві. Вони були тут, і ми тим самим чином знайшли собі через прихисток.юа квартиру, одну кімнату в будинку, нас поселили хазяї. Вони, навіть, не хотіли нас відпускати, щоб ми там далі знімали собі житло. З роботою нам теж пощастило, ми її знайшли відразу, ну не знаю, якось нам от дуже все склалось, се ми хотіли, ну і було... не знаю, по сей день не можемо сказати, що якось нам важко, нам дуже нормально, ну важко психологічно, те що хочеться додому — так, але є, ну там не знаю, центри куди можна звернутись за допомогою ЦНАПу. Може це така область, що нам всім, були раді нас бачити, ну дуже багато нам допомагали самі люди, волонтери і всі інші.

Ільяс: Я закончу. Также самое, у нас проблема возникла это жилье, потому, что с детьми если — отказы, то у нас, как я говорил, трое собак, поэтому приходилось искать исключительно дом частный, в чем была проблема, ну слава Богу, еще раз пребываячи а Хмельницком, нашли по объявлениям этот дом. То есть мы уже целенаправленно с Хмельницка переезжали конкретно снимая жилье. Вот, ну и вторая проблема это найти работу по профессии, хотя, если честно, мне повезло. За два месяца в общем то нашел работу, жена нашла тоже за два месяца, ну а все остальное — справляемся.

Модератор: Дякую!

Ольга: Ну у нас теж не було проблем тому, що ми у родичів, окрім побутових проблем.

Модератор: Зрозуміло. Всі висловились. Ну тоді я прошу вас відповісти на таке запитання: Після того як ви переїхали на інше місце проживання, 2) чи знайшли ви порозуміння з місцевими мешканцями, про те, як ставилися до вас, суб'єктивне бачення, як ставилися до вас місцеві мешканці Житомира, Хмельницького, Івано-Франківська, Запоріжжя, і чи змінилось це ставлення на сьогодні до вас? Будь-ласка!

Ольга: Ми не стикалися з проблемою якогось негативного типу. Нам дуже пощастило з сусідами. В нас дуже гарна сусідка, яка постійно підкармлює мого малого, у неї дача, вона приносить нам яблука, виноград, помідори. З перших днів вона як дізналася, що ми виїхали з Мелітополя, ми наразі також спілкуємося, у неї також є родичі в окупації і ми один одному допомагаємо. Ну тут де ми живемо, де гуляє моя дитина, ніхто з батьків, ну тобто, негативу не було, я не стикалася з жодним негативом, а навпаки, люди підтримують, вони допомагають, вони підтримують, ну хто там мамочки на площадці морально підтримують. І, навіть, якщо там ходили в будь-які центри, там немає якогось такого відношення, що ви там переселенці, прийшли щось там від нас вимагати, навпаки всі допомагають. Ну можливо це в Запоріжжі люди розуміють тому, що ми тут, поряд живемо один з одним. Ну тут, наразі, в мене немає проблем або якимось ставленням негативним до нас, як до переселенців, і от де ми зустріли це ставлення, це коли знімали квартиру, що чомусь вирішили, що переселенцям здавати це якось, не знаю, страшно чи неправильно, чи я не знаю чому.

Модератор: Зрозуміло, Ольга, дякую!

Ольга: Ну я продовжу тему. Я хочу сказати, що особисто ні з ким з місцевих не вдалося якось налагодити контакт. Ну не те, що я не хочу, а на моєму шляху вони не зустрілись. З сусідкою ми познайомились і більше я її не бачила. Але мені довелося звернутися в лікарню, і я хочу сказати, що б мені довелося оцінювати, наприклад, ось коли я винаймала квартиру, ситуації від одного до п'яти, то я б цю ситуацію оцінила, де один - погано, я б цю ситуацію оцінила б один, а ось я би я оцінювала ставлення лікарів, медичного персоналу лікарні від одного до п'яти, де один — погано, а п'ять добре, то я б оцінила на п'ять з плюсом. Ну дуже уважні, ну як, мені хочеться до них було йти і вони так всі уважно. Я була в шести спеціалістів, у шести фахівців, яку мене обслідували а більше, у восьми і від усіх я тільки позитив, тобто я вдячна місцевій лікарні за таке ставлення. Дякую!

Модератор: Дякую вам.

Інна: Я хочу сказати, що... На російській мові

Модератор: Будь-ласка.

Інна: Отношение жителей лояльны, нормальные. Единственное, иногда делают замечание что мы не разговариваем на українській мові. Ну немножко сложновато, так как мы жили и живем в районе русскоязычном - Юго-Восток Украины, то вот перейти на Українську мову, вона співуча, вона дуже гарна, добра, и поэтому «каверкаты» этот язык не хочется, язык не поворачивается. Ну вот с их стороны были замечания, что нужно разговаривать на Українській мові. Ну мы говорили, что мы научимся.

Модератор: Добре, зрозуміло.

Ольга: Я на вулиці спілкуюся українською мовою, я вільно спілкуюся, можу розмовляти російською, українською мовою. Це для мене не є проблемою і я хочу зауважити, що на вулицях також розмовляють і російською, і українською. Зауважень ми не чули, всі дуже добрі, щирі й толерантні. Але моя подруга з Мелітополя в неї хлопчик десь 11 років, мала таку невеличку проблемку, коли дитина пішла гуляти на подвір'я з однолітками по місцю проживання у неї також в родині усі розмовляють російською мовою він звісно як звик так російською і розмовляв но а діти особливо зараз, розумієте, в наш час такі політизовані ось він с цього приводу, до цього хлопця почали як так скажучи не толерантно ставитися діти («А звідки ти?, А чому ти розмовляєш російською мовою?») так далі. Ну думаю що такий конфлікт мама владнала але ситуація була нечемною.

Модератор: - Зрозуміло

Олена: - Можна я тепер?

Модератор: - Будь-ласка

Олена: У нас якось всі дружні, з російською мовою взагалі не яких не було питань це ми вже тут навчилися розмовляти українською, ну не знаю, вони казали що ми милі - « Ви котики, ви такі класні, ви переходите на українську». Їм було це так забавно що ми там розмовляємо якимось суржиком, хоча самі вони тут, теж суржик і ну відсотків 60 людей розмовляє російською, їх не «парить». Дорогу всі показують вірно, я не знаю, ми навіть коли знімали житло нікого, не смутило то що ми переселенці. Ми звичайні люди, може навпаки вони хочуть допомогти ще більше.

Модератор: - Зрозуміло дякую Олена.

Ільяс : - Додавлю в конце, нет ни каких проблем, ну в общении с местными нет, потому что Запорожье, Мелитополь один регион. Вот, абсолютно нет ни каких проблем.

Модератор:- Зрозумів, дякую.

Марія: - Це я можу сказати. Так у Тернопільській області де я вже дома, я часто буваю і один раз і два рази, мене зустріли дуже тепло, навіть ті просто односільчани, які ну-як ми село велике, ну знаєм є такі і є такі, але вони мене підходили обіймали прямо на дорозі і це було дуже приємно. Всі запрошували в гості, звичайно до всіх не йдеш, бо часи не легкі, але то було перед святами, перед Великоднем і багато ми зустріли всіх зокрема і у церкві і все. В водночас всі дуже раді але питання було одне «Чому ви не виїздили раніше?». Вони не розуміють,достеменно, що то дуже важко вирішити, залишитись або встати і виїхати. Довелось пояснювати чому, я раніше не поїхала, бо тому що вже двадцять років я там, в мене вже є там щось своє, це по-перше.

По-друге багато я чула відголосків, ну це я кажу « я в дома» але багато чула відголосків, до того в нас було багато відголосків, переселенців з Хмельницької і Харківської області, з Київської області, і вони поводили себе не дуже гарно тому пішли погані відгуки, мені про це місцеві жителі казали і кажуть доси пір. «Ось вони ми їм тут на годували, а вони все по викидали» і це дійсно так, це правда. Таке бувало, нажаль, не знаю хто тут гарний, хто поганий це напевно залежить від кожної людини конкретно, ну а так все.

Модератор: - зрозуміло Марія, дякую. Так йдемо далі. Тоді давайте наступне питання. 3) А коли ви переїхали вам потрібно було легалізувати свій статус (отримати довідки і тп.) чи відчували ви упереджене ставлення до себе з боку відповідальних осіб, чиновників? Тобто як вам було, просто чи легко легалізувати ваш статус при виїзді.

Ольга: - Ні ніяких, не виникало. Дуже швидко все оформилив нас Олександрівський ЦНАП, взагалі проблем не було, і дуже швидко розпустили чергу, тобто ну, я за годину отримала довідку. Дякую.

Модератор: Дякую Ольга

Декілька учасників - в нас теж все швидко

Модератор:- Так слухаємо.

Ольга: Добрий день прийшла тридцять першого і в цей день зареєстрували казали, що в дев'ять, в одинадцять годин приходьте ми прийшли і ніякої ні черги ,ні чого. Одержали довідку усе як слід.

Модератор: Тобто я так розумію що проблем з отриманням довідки ніхто не зустрічав.

Модератор: Добре, зрозуміло. Давайте тоді наступне, а скажіть будь ласка. Перші дні, після вашого приїзду, ви можете згадати хто вам допомагав в перші дні. Тобто потрібна була сама елементарна допомога, хто прийшов вам на допомогу у самі перші дні?

Ольга: Ну у нас в Запоріжжі були друзі, вони нам допомогли, ми проживали у них. Вони самі із Мелітополя, виїхали здається в квітні місяці. То вони вже знали де, куди в Запоріжжі можна поїхати і вони нас прихистили дали на декілька днів житло. Поки ми не мали змогу знайти квартиру. Потім сказали де, як правильно оформити всі виплати, де отримати довідки, ну десь за місяць до нас, в мене ще знайомі виїхали. Вони також з нами на зв'язку вони телефонували, підказували, допомагали шукати квартиру. Ми тут квартиру шукали всіма знайомими хто с цим стикнувся до нас і знають де, ділилися номерами ріелтор щоб хоча б можна було дзвонити ,щоб там напряму шукати. Тому нас підтримували саме ті мелітопольці, які також виїхали, також живуть у Запоріжжі. Нам дуже допоміг наш центр «Саме тут» тому що ми виїхали в неділю, у понеділок з ранку ми поїхали туди на реєстрацію, нам також дівчата усе розповіли, все підказали. Нам дали гуманітарну допомогу. Нам там розказали про міжнародні фонди де зробили цю довідку для дитини, зареєстрували у лікарів тобто, ну дуже валика дяка що є такий центр «саме тут». Тому що він вирішує ну дуже багато питань.

Модератор: Зрозуміло Ольга, дякую.

Ольга: Ну, я хочу сказати. Мені теж допомогла моя племінниця, перші дні мого перебування. Вона мене тут зустріла на «Епіцентрі» у місті Запоріжжя і до сьогодні вона мною опікується. Не зважаючи на те що я її буде дев'ятнадцять років, вона зі своїм хлопцем, вони живуть разом. А також мені допомогли в центрі «Саме тут» та наша місцева влада, якимівська влада, ну як мелітопольська влада та якимівська влада, вона якось так разом, ми всі зараз разом..

Модератор: Один район зараз так-так...

Ольга: Да, да і я хочу за це їм дійсно я вдячна, ну і звичайно волонтери с центру «Саме тут».

Модератор: Дивиться наступне питання щодо волонтерів та інших організацій, давайте може тоді об'єднаємо щодо стосується допомоги, хто допомагав, хотів почути від вас наскільки допомагали волонтери чи були ці волонтери поряд, чи допомагали вам інші організації? Можливо знаєте, когось хто надає таку допомогу?

Ольга: Ну я хочу сказати що, ну якщо оцінювати від 1 до 5 я би оцінила допомогу від влади на 5+ і допомогу від волонтерів на 5+ . Тобто центр, я більше не куди не зверталась лише цент «Саме тут». І я дуже рада що тут таке створили, і я не знаю, це таке геніальна ідея, це треба було аплодувати стоячи тим хто втілює це у життя, дякую.

Галина: Підтримую.

Світлана: Я хочу поділитися досвідом, коли я прибула до Запоріжжя, мені моя тітка порекомендувала звернутися до спільноти Хмельницької міської ради і там було багато цікавої інформації, Тож я практично через місяць, спеціально для ВПО було організовані курси по проф. орієнтації, Наприклад «Органічний дизайн», «вивчення Української мови», «Менджер СММ». Я записалася і в літку пройшла на курси «Органічний дизайн» абсолютно безкоштовно тому що багато фірм Хмельницькаотримали гранти, для того щоб допомогти ВПО, там знайти нову роботу або набути нових навичок. крім того тут є цент по допомозі ВПО кілька що вони поки не працюють, але оскільки я також працюю я по центрам не дуже, зараз нема коли ходити, але хочу сказати що в групі моїй «органічний дизайн» що я закінчила коли. Логопед із Токмака, жінка із Херсонщини вчитель також. Ось вони казали що допомога дуже суттєва волонтерів і підтримка....(нерозібрала)

Модератор: Зрозуміло пані Світлано, дякую

Олена: У нас теж. Житомир – це четверте місто в Україні в якому ми знаходимось, і в усіх містах волонтери – це була перша допомога. Ми, приїжджаючи до будь-якого міста, там це була перша, ну перше було Запоріжжя так, був центр в Запоріжжі але одну ніч ми ночували у знайомих після реєстрації, а потім, по дорозі до Вінниці, ми шукали ціленаправлено волонтерський центр, який нам допоможе знайти житло і прихисток якийсь. В Ковелі було те саме. Нам навіть організували обіди, там в якійсь церкві, толі протистанській, ну я не знаю дуже, релігійно хто вони були, но волонтери роблять майбутнє. Вони круті. І тут в Житомирі теж, ми приїхали майже без нічого – в нас не було ні одягу, ні посуду там, ніяких ні подушок, ніякого там домашнього текстилю. Волонтери нам стільки навезли і ми їх запевнили в тому, що коли ми будемо повертатися додому, ми обов'язково це роздамо тим – кому це буде потрібно тут.

Модератор: Зрозуміло Олено, дякую.

Ільяс: Не знаю, у мене таких не було, но большую помощь волонтеры оказали с кормами для животных. Вот со Львова – Самчинская Лиза. Она помогает тут клинике в Запорожье, вет клиника, оборудованьем медицинским ну и кормами. Вот не мало важную роль играет в этом. Ну, а в самом этом тут – это людское.

Олена: Щодо тварин я теж хотіла сказати. У нас було два кота і вони їхали в одній переносці і коли ми були у Вінниці - волонтери там малоне плакали і казали «Ми дуже вдячні, що ви не кинули тварин і перевезли їх з собою». Вони знайшли нам переносочку другу, (самі її купили і нам передали), щоб наші котики їхали з комфортом. І, ну блін, це правда круто.

Галина: Ну перше де я зустрілася з волонтерами це при перетині такого вже як...

Модератор: Ми вас не чули.

Галина: Зараз чуто?

Олена: Так.

Галина: У Запоріжжі які всі фактори реєстрації в центрі, потім нас посіли в дитячий садочок, де ми ще дві ночі там ночували і тоді роз'їздилися по своїх домах. Працівників дитячого садочка теж можна назвати волонтерами, бо вони нам приносили майже в ліжку їжу. Це було так тепло і так душевно. Більше досвіду з волонтерами нам не потрібно було, бо ми їхали до родини але я бачу роботу волонтерів тут - це громада в якій ми проживаємо Трибухівської ТГ, де вони, клуб в нас завлений продуктами. Де кожна людина, кожен житель громади – це вже волонтер. Він несе все що може. Написано: «Треба телефони» - всі несуть телефони і для військовослужбовців і для переселенців. Це потужна хвиля, яка дійсно рятує і показує, що ми українці – дуже гідні люди.

Модератор: Дякую пані Галино.

Інна: В Ивано-Франковске, при регистрации в ЦНАПе, сразу порекомендовали куда можно обратиться к волонтерам. Мы обращались к Каритас. Это организация христианско-католическая церковь, которая благотворительностью занимается, и очень во многом нам помогала: и продуктами, бытовым обустройством, постельными принадлежностями, химией и продукты. Вот волонтеры занимаются. И там очередей не было, ничего. То есть была запись, мы всё централизованно, организовано шли в назначенное время и могли получить всё необходимое. Волонтеры, конечно, там везде работают, волонтеры помогают – много и везде.

Модератор: Дякую. Ми всіх почули, я так зрозумів? І давайте тоді наступне питання. Ну зрозуміло, що ми всі живемо не вдома, не в рідному місті Мелітополі але скажіть будь ласка, 4) чи слідкуєте ви за новинами, які відбуваються в Україні і чи слідкуєте ви за подіями також, що відбуваються в Мелітополі?

Ольга: У мене день починається з телеграм каналу, щоб почитати що сталося в Мелітополі. Дзвінки батькам одразу. І мені здається, що я менше дивлюся новини в Україні чим новини в Мелітополі. Особливо після того, як ми виїхали з міста і ти кожен день, кожен вечір «Що ж сталося?», «Як же так?», «Коли ж деокупація вже?», «Коли вже можна буде повертатися додому?».

Інна: Показывают сейчас тревожно в нашем регионе и с этим референдумом со всем прочим. Поэтому телефон не выпускаешь из рук и всё время следишь именно за последними новостями чтобы...

Олена: Дійсно слідкуємо за новинами в Мелітополі. Постійно в телеграм канали всі. Н всі підписані. Коли перетинали пост у Василівці?, все це було видалено звичайно. Першим ділом, як тільки прибули на підконтрольну Україні, все це оновилося і слідкуємо за всіма подіями. День починається з телеграм каналу «News» і «Мелітополь», а лягаємо спати, то в нас є такий родинний чат, і в родинному чаті «Доброї ночі», «Гарних новин з ранку», «Доброго ранку та гарних новин вдень» ну так. Дякую.

Модератор: Зрозуміло, дякую. Дякую.

Ільяс: Нет, правильно сказали. Просыпаешься – сразу открываешь «РИА Мелитополь» новости.

Модератор: Шо там Мелитополь, да?

Інна: Або ще дзвониш сусідам але кажеш «Ти мені не кажи що там, бо це ж таке. Я все читаю. Ти мені розкажи - як ти?». Це теж.

Модератор: Так, всіх почули? Ні? Всі слідкують за новинами що відбуваються?

Олена: Я! Я слідкую за новинами Мелітополя тільки за каналом Івана Федорова і все. Від всіх інших я відписалась, бо дуже багато «води» як то кажуть. Читаю Івана Федорова і мені як ще там, через те що в нас нікого не залишилось і у мене мої батьки зараз в Слов'янську.

Модератор: Нема за кого переживати?

Олена: Ні, не за того. Мені є за кого переживати – це Слов'янськ і їх новини я читаю, бо мені дуже...Я цим переймаюсь набагато більше аніж Мелітополем. Я думаю, що Іван Федоров першим напише на своїй сторінці «Вертаємось друзі!» і ми тоді побіжимо вже.

Модератор: Дякую Олена. Так, ми всіх почули? Якщо всіх почули...

Ольга: Ми також згодні з багатьма. Мелітополь телеграм канали.

Світлана: Це ще й телефонний зв'язок з усіма рідними. Всі новини знаємо зранку і вечером знаєм хто що казав.

Модератор: Зрозуміло пані Світлано, зрозуміло. Добре. Сьогодні, дивлюся, всі в гарному настрої. Можливо тому що зустрілися мелітопольці але...

Модератор: Ну ми всі чудово розуміємо, що ми всі зіштовхнулися з проблемами, з труднощами і ми часто зустрічаємо на телебаченні, в інтернеті, пишуть що багато людей скаржаться на психологічну втому, на порушення стресостійкості під час перебування в новому місці проживання. А чи були у вас проблеми? Маю на увазі психологічні проблеми, стреси. Чи звертались ви за допомогою? І з чим це було пов'язано?

Ірина: Ні, стресів не було. Было, знаете, такое волнение («А что же в Мелитополе? А как там? А как мы? А как нам быть? А что нас ждёт дальше? То есть это волна прошла, мы окунулись в быт, в школу, в работу и всё прочее. Это отошло на второй план. То есть, бывает такие моменты, когда, конечно, переживаешь и думаешь, болеешь, волнуешься о городе, о жителях родного города, всё-таки не малое прожито и коренной житель Мелитополя и всё осталось, и всё там, ты выехал в том, в чём стоял, поэтому...Как-то боремся с психологическими такими проблемами, но психологическую помощь предлагают волонтеры везде и всегда. В любую службу, какую не обратишься, всегда они предлагают: «Не нужна ли помощь?». У них есть - тоже специалисты, которые индивидуальные, групповые проводят занятия, но пока...

Модератор: Зрозуміло пані Ірино, дякую.

Ільяс: Можно я скажу свою точку зрения? Я скажу так. Ми в стрессе живём все, в большей или меньшей степени, в любом случае. Единственное, что могу сказать – депрессии нет. Стресс то ладно – переживём, а вот депрессию допускать нельзя. Пока справляемся. Та и некогда в депрессии наверно...

Інна: Пока.. пока справляемся... та и некогда, наверное в депрессии.

Модератор: Ільяс, ви ж.. Ільяс, ви лікар, ви порадьте всім як стреси переживати.

Ільяс: По-разному. По-разному так и есть. Встреча с друзьями тоже - антидепрессант.

Модератор: Да, як сьогодні, мабуть.

Ільяс: Да

Модератор: Дякую, дякую!

Ольга: Я звернулася до спеціаліста, мені важко було самій все це пережити. Тут у Запоріжжі моя знайома працює в центрі і вона мені порадила звернутися до центру все так, і я отримую допомогу, психологічну допомогу від фахівців цього центру, зареєструвалася, сама я не змогла впоратися з проблемами, з усіма в своїй голові, так би мовити.

Модератор: Зрозуміло... зрозуміло!

Олена: Я ось, наприклад, я теж зверталась до психологічної підтримки: є психологічна онлайн-підтримка, був створений в Телеграм-каналі чат, ти там вкратце описуєш свою проблему і спеціаліст з тобою зв'язується, і бере тебе.. ну якось веде, да! Там, ти з ним переписуєшся чи переговорюєшся.. не допомогло вирішити мою проблему, але допомогло повірити в себе. Бо коли психолог тобі каже: "Ой, це складно" і... пропадає на 3 дні. Ти думаєш: "Та блін, так можу собі порадити, просто взяти себе в руки" - і.. ну.. це теж такий був досвід, який допомог мені не звертатися.. ну... як би, не шукати підтримки від сторонньої людини, а сконцентруватись на своїй родині, на своєму чоловікові, він мені дуже.. мене підтримував і допомагав. Тому поки що без психологів, самі справляємось.

Ольга: Ну ми теж поки справляємось без психологів. Дуже психологічно було важко покинути свою домівку, покинути батьків... 4 дні в Василівці дали, знаете, такий... пендель під зад тому що це було важко, але ми витримали, і навіть.. я дивилась на свою дитину, яка менше за нас і мені здавалося в нього зовсім не було проблем. Ось, і уже в Запоріжжі, все одно, знаете ото правильно кажуть: "хвилями воно якось накриває." Тобто день нічого, а на другий день ти просто весь день ридаєш, бо.. батьки дзвонять, ти сумуєш, тобі хочеться додому, ти за них переживаєш і ще гірше коли з ними немає зв'язку і ти не розумієш чи та все добре, чи вони там.. ну.. а особливо коли, там, читаєш новини чи десь там щось взірвалось, там, хтось когось кудись забрав, і все, в тебе просто, ну знаете як ото, планка падає... Але берем себе в руки тому що на наступний день в тебе починаються якісь побутові проблеми. Я намагаюся зараз приділяти час дитині, там, відвідуємо різні заходи, його, там, вожу до різних, також, спеціалістів і це допомагає якось, знаете, відволіктися і ти просто все забуваєш, тому в принципі, ну як, я по собі відчуваю що мені працювати з психологом не потрібно, але все одно психологічно інколи буває важко, дуже велика дяка моєму чоловікові, він підтримує мене, я підтримую його, ну розуміємо що зараз ми да, усі у дуже такі.. важкі часи живемо, але важливо себе взяти в руки, зрозуміти що не одному тобі погано, багато людей, котрим іще, напевно, гірше ніж... да, ми зараз в тій ситуації у якій ми знаходимося, просто якось стараємося себе тримати в тонусі і чекати що.. ну, це все скоро закінчиться, зміниться і ми знову до нашого Мелітополя і вже все буде добре.

Модератор: Так, тримаємося! Дякую, Ольга!

Гаїлина: Хочу щось сказати, додати, якщо можна! Таке... на початку, так, був стрес, коли ми приїхали сюди, будь-який грохот, там, гримання це вже сприймалося зразу так, якось лячно і це бомбардування зразу впливало в голову. Зараз цього, Слава Богу, вже немає, ми заспокоїлися, але дитина моя пару сивих волосків все-таки схватив, незважаючи на свої 12 років, я це зараз не бачу... тобто тоді для нього це все було стрес, ці бомбардування, окупація 2 місяці, зараз воно виходить... Слава Богу що виїхали раніше і не залишилися бо, думаю, було би гірше. До спеціалістів не зверталися. Родина це все наше самолікування, рідні стіни.

Модератор: Зрозуміло, пані Галина! Я хочу ще запитати у тих, хто сьогодні проживає у місті Запоріжжі, мабуть. І я теж проживаю в місті Запоріжжі, і останні дні трішки лячно, так!?

Ольга: Дуже лячно!

Модератор: Ну... прилітало, я сам з вікна бачив, і це було, поряд, а ось як ви це відчуваєте, переживаєте, тобто трішки було спокійніше в Запоріжжя до цього, а останні кілька днів, ну так скажемо 4-5 днів, до Запоріжжя долітає. І стреси якісь відчуваєте, якусь тривогу?

Ольга: Ну а останні дні в мене є тривога, тобто серце так калатає, я більше переживаю за дитину. Особливо коли він вночі прокинувся і... ну... хоч він і каже мені що не злякався, але я ж бачу ці очі і я навіть переживаю, ну по-перше за його життя, за своє життя, за його життя, і я переживаю щоб потім в майбутньому в нього не було оцієї проблеми тому що дійсно зараз якийсь десь стук, грюк і вже жимається серце, жимається тіло, бо ти починаєш думати: "Це, там, десь гупає, десь щось пролітає чи це там сусіди над тобою просто дуже гучно ходять" – тобто це є таке. І зараз у ці останні дні... ну вчорашню ніч ми бачили так, як воно прилітає повз вікно, як це було гучно, і сьогодні вночі.. трішечки стає страшно, якщо чесно. Особливо переживаєш за своє життя.

Модератор: Зрозуміло. Я хочу всім повідомити, що цим проектом, в якому сьогодні ви приймаєте участь передбачені також індивідуальні психологічні консультації та групові тренінги, тобто за необхідністю ви можете всі до них приєднатися і посилання на Zoom буде і кожен з вас отримає таку допомогу, то будь ласка, можете звертатися, посилання на Zoom буде і кожен з вас отримає таку допомогу.

Модератор: Добре, панно Інна! Наступне запитання, ще залишилося 2 в нас і ми будемо закінчувати нашу зустріч. Мабуть ви, якщо ви всі сказали, що ви слідкуєте за новинами: і загальноукраїнськими новинами, і за місцевими новинами, і мабуть бачите що міський голова Іван Федоров практично раз на тиждень проводить прямі ефіри і відповідає на запитання мешканців міста Мелітополя, потім ця інформація поширюється на Фейсбуці, де ви можете з нею ознайомитися. Скажіть будь ласка, а яка допомога і яку допомогу саме ви очікуєте від міської влади міста Мелітополя, коли ви знаходитися в різних регіонах України? Чим сьогодні міська влада може допомогти саме вам? Мелітопольська міська влада, я маю на увазі. Я хотів би кожного почути

Ольга: Я хочу сказати, що сьогодні Мелітопольська влада дуже багато зробила для мешканців Мелітополя, Мелітопольського району і не тільки для всього району. Організація такого центру саме тут, я розумію, що він не тільки на волонтерських засадах, а ще і влада приймає участь

Модератор: Два останні питання дуже важливі для нашого дослідження.

Які першочергові кроки, на Вашу думку, потрібно зробити міській владі після повернення до Мелітополя для підвищення рівня довіри та згуртованості нашої мелітопольської громади?

Наталя: Ну в первою очередь нужно разобраться со всеми негодьями, ну я хотела другое слово сказать, ну негодья это самое хорошее слово которое у меня ассоциируется. Когда власть разберётся с ними с тем, что сейчас происходит ну это будет самое хорошее, ну других згуртовывать не надо

Модератор: Довіра буде коли будуть покарані зрадники

Ольга: Знаете ситуации все разные я не могу всех людей осуждать я ищу всегда оправдание поступкам, даже если эти поступки не совсем порядочные, я ищу оправдание тем людям которым вынудили взять российский паспорта, потому что они не могли получать пенсии, ситуации всякие бывают. Одна моя знакомая жила реально на хлебе и воде, она сказала, что некогда не пойдет получать российский паспорт, а вторая моя знакомая, которая очень жила хорошо при украинской власти, она получила российский паспорт гордилась в фейсбуке, вот такими негодьями в первую очередь нужно разобраться, я не хочу чтоб их депортировали из страны, но они должны понимать, что из за них произошло вот такое. Из-за таких которые ждали русский мир побежал получать паспорта, и кричат на углах, что Россия навсегда.

Модератор: Добре

Світлана: Ну по перше наше місто стало не таким квітучим, і хотілось щоб люди які знали наше місто раніше цінують, знов щоб отримали т підтримку власті, щоб їх захищали, що вони с ними підтримують їх. Завжди наші мери слухали народ, їх мешканців, тому ми надіємося на підтримку та взаєморозуміння між владою та мешканцями. В Мелітополі є дуже багато колаборантів, але є люди які не можуть працювати, якщо ти не працюєш не маєш за, що жити. І тому деякі пішли працювати звичайними робітниками, щоб нагадувати своїх дітей. Потрібно розуміти хто був справнім колаборантам, а хто мусили працювати, щоб вижити

Модератор: Добре, Світлано

Інна: так, я згодна з всіма висловлюванням, і хотіла сказати, що мій чоловік пішов працювати у парк зеленострой. Вчора він сказав, що їх примушують принести трудові книжки, паспорти, якщо ні тоді звільняють. Ну і як бути якщо не принести то вони будуть без грошей. Мій чоловік інсулінщик, він кожен день три рази на день колить інсуліном. В даний момент, я надеюсь будут справедливо рассматривать кто колаборант, кто нет. Жизненно необходимо было работать на Россию. Вот я надеюсь, когда мы вернемся, когда будет победа, чтоб с этим вопросом разобрались честно и не брал всех под одну гребенку

Тетяна: Вот я это и говорю, что кто то вынужден был брать потому, что другого выхода не было, а кто то побежал с радостью.

Модератор: Добре, дякую, Тетяно

Галина: Для того, щоб об'єднались давним давно. Зроблені перші кроки тому, що я тут нещодавно, почала в коментаріях почала людям показувати, доводити, не ми ж винуваті, що юг і схід розмовляють українською мовою, а саме за останні роки. У мене багато знайомих які самі перейшли на українську мову, більш святково відзначал українську свята. Свято вишиванки, черешнево воно завжди в такому українському стилі, ну я не знаю, це я суджу за себе своїх знайомих та рідних. І саме тому це і почалося, тому, що ця страна стала більш змінчилася, здружилася, і звичайно я зустрічаю дуже багато хейту з цього, але не зупиняюсь доказувати, доводити це. Я вважаю, що в нашому місті ці кроки почалися і вони будуть продовжуватися, але на це піде дуже багато часу. Не рок і п'ять я думаю.

Модератор: Добре, Галина

Учасник: Я б хотіла сказати, що перш чергово нам кажуть, що можна повертатися додому. Я повернуся додому, коли влада міста забезпечить безпеку, тобто коли повернуся зі своєю дитиною, родиною, щоб повернутися в безпечне місто, щоб Мелітополь був захищений із повітря, із суші, із моря щоб можна було повернутися в безпечне місто. Місто буде захищене поліцейськими, нашими ЗСУ, не знаю як правильно казати, щоб безпека була в місті. Друге питання, це гуманітарне питання, продукт і харчування потрібно завозити продукти не такі дорогі як зараз. Влада повертається до міста і везе фури з гігієною, щоб люди могли спокійно вийти на базар в наш АТБ, щоб купити лиш не таке мило або памперси для дитини, а в нас був вибір, таке або таке, продукти харчування. Щоб я їхала і я могла бути упевнена, що будуть такі умови в Україні, тому що зараз ніхто з нас повертатися до міста не буде, я думаю. Навіть коли закіняться бойові дії, нам потрібні гарантії, що там буде праця, робота. І друге, я бачу це знаєте як знаєте громадські такі слухання, якісь круглі столи, для того щоб почути людей, які на разі залишаються в окупації, так і зустрінуть деокупацію в місті. Я думаю, що дуже буде багато психологічних їх проблем, тому що я вважаю, що має з'явитися якісь центри, або спеціалістичні будуть працювати з цими людьми.

Модератор: Дякую!

Ольга: Ну я просто добавити хотіла, ще не известно, як сохранился наш город, и в случае если будут, ну не сохранены здания жилые чтобы они, власть, как-то оказало підтримку для востановлени, по возможности.

Модератор: Зрозумів, дякую!

Олена: А я би теж хотіла додати, ну це все зрозуміло, але в мене ще така пропозиція. Я зіштовхнулася, наприклад у 2014 році, коли масово бігли з Донецької області, Мелітополь не був таким дружнім, як люди, які зустрічали нас зараз так саме в Мелітополі зустрічали тих ВПО і казали, ні ви переселенці, ви Донецька, ми вас не візьмемо на роботу, ми вам не здамо житло. Тільки коли ми опинилися в тій самій ситуації, це нас задіває. Я б хотіла, щоб ми були більш дружніми, більш привітними, щоб ми любили один одного і людей які тікають від когось і надавали їм притулок і первинну там допомогу. Тим паче після того, що ми самі були у такій шкурі і відчули це на собі. Я не впевнена, що якби в Мелітополь приїхали люди, не допустим там з західної України, там, сталося там щось і вони давай їхати, там до нас, ми би їм здавали житло і казали: "Да проходите, да от вам їжа, от вам посуд". Ні ми не такі, і це соромно, якщо чесно.

Модератор: Дякую Вам! Ну я нагадую питання: "Що Ви вважаєте необхідно зробити в першу чергу міській владі, після того як повернемся в рідне місто? Будь ласка, хто ще не встиг сказати.

Інна: Ви знаєте, ось я довго спостерігала за тим що відбувається у нас на території. І якраз застала той момент, коли почали видавати паспорти, коли ці черги велечезні ули біля відділення пенсійного фонду, щоб отримати пенсію, і той контингент, який залишився на окупованій території, на тимчасово окупованій території, це важливо, що я на собі це пережила. І залишилися у нас пенсіонери, малозахищені версти населення, багатодітні родини, і ми знаємо що це за частую багатодітні, це не благополучні родини, тобто всі те хто свідомі, ну їх мало свідомих. І ще у нас залишилися ті хто співпрацюють з місцевою владою. Найбільше піддаються впливу пенсіонери і вони найбільше потребують підтримки, на мою думку, я вважаю, так що по-перше, ну, місцевій владі потрібно підтримати пенсіонерів на тимчасово окупованій території. Окупанти якісь там програмами, якісь там кошти видають, електроплитки, тюнера для телевізорів. Нам потрібно зараз щось зробити для наших пенсіонерів, які не мають можливості виїхати і показати їм, що ми пам'ятаємо про них, не забули, що ми повернемось, це дуже важливо!

Це по-перше.

По-друге, я вважаю, що всі ті хто зараз у команді з Іваном Федоровим, вони і мають бути і далі з ним. Я, ну мені дуже приємно, що я в цьому центрі працюю, якусь частку вношу для тих хто приїхав, допомагає людям. І це команда і вона має бути разом! Якщо я і знаю що там на території залишилися люди, які допомагають йому і інформують, так би просто він не відкуди не брав би інформацію, ну це моя особиста думка. Дякую!

Модератор: Дякую!

Світлана: Дякую, я також хотіла б додати, звісно я погоджуюсь з усіма, щодо очищення влади, так відповідно і до колоборантів, бо деякі відмінники освіти з ординами співпрацюють, при тому, що отримали ордери від України, і ось тобі на! Але я хочу ще додати два пункти: перший-зрозуміло, що за один день після деокупації економіка, як країни, так і нашої Мелітопольщини не стане на місце, тому має бути ряд заходів, або там якісь міри має бути прийняті, щоб дати людям заробити. Розвиток малого підприємства, наш народ звик працювати, по ідеї Льфа і Петрова "Спасение утопающих, дело рук самих утопающих". Дайте людям змогу десь трішки заробити, якісь робочі місця, і вони зароблять.

Це по-перше!

А по-друге. З чого почали окупанти, вони відрізали внас інформацію, тому я вважаю що боротьба із дезінформацією, боротьба із потоком оцієї брехні, що л'ється зараз з раша тв і із інших ресурсів, має бути припинена, або якісь заходи, для того щоб населення розумілоде правда, що з цим.

-Можна ще скажу?

-Так.

Модератор: Будь ласка, будь ласка!

Любов Василівна : Як найстарший член вашої конференції, що коли наші, наші прийдуть і треба буде народу припиняти, то треба буде розділяти, відділити задум економічний і морально-етичний. Мені кається, що більш легким буде економічний. Тому що ми українці, нам аби не заважали, ми самі все відбудуємо, будемо робити як слід, це більшість із нас. А от морально-етичний, це дуже довга, ну я не знаю, багатолітня мабуть праця, і ви самі по собі знаєте, що зараз ми приїдемо і багатьом друзям, яких ми щітали друзями, ми руки не подамо, бо ми зараз по різні сторони барикад. Все!

Модератор: Дякую!

Олена : Я також хочу сказати,я приєднуюсь до кожного.До кожного що сказав,і що до колоборантів і щодо всіх.Але по відношенню до влади так ми,як я бачу,маємо всі велику віру до неї,але ми повинні їм допомогати.Тобто не замикатися кожен,оце я і все!Мо маємо бути дійсно командою,разом з владою,бо ми їх вибирали і вона нам допомагає,і дай бог щоб наступного разу ми її також мали можливість вибрати в звільненому Мелітополі,Мелітопольщині і Запорізькому краї!

Модератор: Дякую!

Олена :-можна ще одне. Одне слово хочеться сказати щодо інформування,ви знаєте,я пригадала,щойно пригадала,як кожного дня,кожного вечора ми чекали на прямий ефір з Іваном Федоровим.На початку,поки його не викрали,ми всі з телефонами,мама і моя родина.Тобто це був для нас якийсь ковток інформації.Свіжої інформації.І це був такий дієвий механізм,тобто розумієте,коли влада виходить,влада на живу спілкується з тобою,на живу доносить тобі інформацію і інформація з перших вуст,не хтось там десь колись через когось передав.І пам'ятаю як був поганий зв'язок,дуже поганий і не можна було загрузити відео щоб побачити і потім волонтери почали внизу писати текст,щоб можна було не тратити трафік.Дякую!

Модератор: І останнє питання: А після повернення у місто, що Ви особисто плануєте зробити для підвищення рівня довіри та міжнетичної взаємодії у повоєнному Мелітополі? Ваші кроки

Галина: давайте я почну відповідати. Допомогати по всім фронтам, підмітати вулиці, прибирати за ними

Модератор: Волонтерство

Галина: Так, будемо організовувати свята, я повернуся з декрету раніше і піду організовувати «черешнево», день міста і так далі. Все, що потрібно то і будемо робити, ну як і всі.

Модератор: Добре, дякую, Галино

Світлана: Так, я згодна, що коли ми повернемося, що будемо робити все. Я була волонтером в єврейській громаді, то я і буду допомагати для громади. Ми громада в місті тому ми завжди допомагали в місті, планували різні заходи, якщо потрібно десь, то ми будемо там. Ми будемо все робити, що залежить і не залежить від нас, щоб наші люди стали веселі квітучі та в безпеці

Ольга: Я повністю підтримую. Я також за те, щоб у нас пройшло і очищення влади і очищення міста. Є люди які пішли на співпрацю з колоборантами свідомо і я вважаю, що таким не місце взагалі в Україні. Є люди,які так скажемо, співпрацюють з колоборантами, але вони це роблять, ну ось працівники підприємств, які печуть хліб, я не знаю, лікарі які працюють. Звісно до цих людей повинен бути трішки інший підхід, але все одно, я думаю що робота з їх свідомістю і як вони далі бачать своє життя в нашому місті теж має проходити.

Модератор: Які першочергові кроки, на Вашу думку, потрібно зробити міській владі після поверненнядо Мелітополя для підвищення рівня довіри та згуртованості громади.

Інна: Одне слово хочу сказати до інформування. Ви знаєте я пригадала щойно, як кожного дня, кожного вечора ми чекали на прямий ефір Івана Федорова. На початку доки його не викрали , ми всі з телефонами, і мама і моя родина. Тобто це був для нас якийсь ковток інформації – свіжоїінформації. І це був дієвий такий для нас механізм, розумієте. Коли влада виходить, влада на живу спілкується з тобою, на живу доносить до тебе інформацію, і інформацію з перших вуст. Тобто, не хтось там десь колись передав, десь там написав, або ж через когось. І пам'ятаю як був дуже поганий зв'язок, неможна було побачити відео, і вже потім волонтери, почали внизу писати текст що він казав, щоб можна було прочитати та не тратити трафік на те, щоб переглянути відео.

Модератор: Після повернення до нашого рідного міста Мелітополя, що особисто ви зможете зробити, для того щоб збільшити рівень довіри, взаємодії, у післявоєнному Мелітополі. Чи плануєте ви брати активну участь у громадській діяльності міста?

Ольга: Звичайно планую, я менеджерка програми розвитку Організації Об'єднаних Націй, ми працюємо над участю у конкурсів , для написання грантів і залучення коштів для соціальної згуртованості та громадської безпеки в громаді, тому я планую далі активізувати роботу, щоб якомога більше було подано заявок , для того щоб згуртувати якомога більше нашу громаду і нашу територію та зробити її більш безпечною.

Учасниця: Взагалі, я координувала програму активістів членів Британської ради, під огідою, звісно, також Мелітопольської Юрискепшини, також сподіваюсь що після повернення, також продовжити роботу над своєю програмою для сталого розвитку суспільства і Мелітопольщини.

Учасник: А я як робітник при Єврейській громаді благодійного фонду, ми спілкуємось про людей похилого віку, а також продовжуємо працювати разом, то ми робимо спільну працю, не забуваємо їх , допомагаємо їм та спілкуємося з ними усіма.

Світлана: Я теж співпрацюю і у Єврейському центрі міста Мелітополя, ми теж працюємо. Там наші діти відвідують заняття, дуже раді будемо повернутися до наших офлайн занять не тільки онлайн, яке є наразі. Ну і на інших побутових рівнях теж звичайно.

Модератор: Добре, Світлано

Олена: В мене до виїзду з окупації був власний бізнес, і для себе я приглядаю інше вже. Щоб він був максимально Українським. І відверто вам скажу, хоча ми і спілкуємося з родиною українською, тепер я навіть із клієнтами буду переходити на державну мову, хочеться щоб в нас було більше українського бренду, щоб дійсно ми стали громадянами своєї батьківщини. І дійсно, після повернення, я буду більше приймати участі у місцевих програмах а також влади. Також є задумки на написання грантових програм, а саме для підтримки міста, для наповнення нашого бюджету, тому, що ми розуміємо потрібно буде піднімати економіку міста і взагалі відбудовувати наше місто.

Ільяс: Я напевне далеко заглядивать не буду, думаю роботи будет хватать всем , потому что, наперное не будет хватать докторов , с некоторыми придется растаться по-любому. Второе как я для себя понял, мало ходит на выборы, власть контролировать перед тем как выбирать, я думаю более активно нужно принимать участие в жизни города. Навперное мы сами виноваты что мы жили с этими людьми , но почему-то стеснялись говорить свое мнение, а у них нахрап наглый и мы боялись что-то сказать, наперное нужно делать то, что бы такого больше не повторилось

Модератор: Закінчуємо розмову, та дякує всім за їхні відповіді.

ДАТА ПРОВЕДЕННЯ: 29.09.

ЧАС ПРОВЕДЕННЯ: 14.00 -14.30

Інтерв'юєрка: Доброго дня. Давайте познайомимось, мене звати Наталя. Я представник Центру соціологічного дослідження Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Зараз я вам розповім трішки про мету нашої зустрічі. А потім ви теж представитесь.

Не дивлячись на ці складні для України часи, я дуже вдячний (а) Вам за нашу сьогоднішню зустріч. У мене гарна новина для Вас і для нашого міста. У рамках грантової підтримки діяльності зі сприяння захисту національних меншин у різних регіонах України Проєктом Ради Європи «Посилення захисту національних меншин, у тому числі ромів, та мов меншин в Україні», було підтримано Проєкт під назвою «Етнічні спільноти і спільність: запорука громадської активності та довіри», розроблений громадською організацією «Мелітопольська міська єврейська община» у партнерстві з науковцями МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Одним із завдань цього Проєкту є визначення основних проблем та труднощів, з якими доводиться стикатися представникам етнічних спільнот м. Мелітополя, що мешкають в окупації або вимушено покинули свої домівки, та пошуку найбільш затребуваних форм і форматів допомоги. Впевнений (а), що ми разом зможемо визначити хоча б частину з цих проблем, та подумаємо яка підтримка наразі потрібна особисто Вам, та які форми підтримки щодо формування почуття єдності мелітопольських етнічних спільнот є найбільш дієвими для пошуку спільних рішень в умовах війни, де б Ви не жили зараз.

Наша розмова не займатиме багато часу.

Зазначимо, що дослідження, в якому Ви берете участь, є дуже важливим. Ми високо цінуємо Ваш досвід, думки і ідеї. У ході обговорення просимо Вас бути гранично відкритим(тою) і говорити дійсно те, що думаєте.

Михайло: Мене звати Михайло, 54 року.

Інтерв'юєрка: Розкажіть чому так довго були в окупації, чому залишались, як вирішували найголовніші проблеми, труднощі
Михайло: Залишався там тому, що там є люди, яким я служив, яким я Богу присягався бути вірними, які потребували допомоги, я там би і залишився, якщо там б не було таких умов, що поставили орки. З перших днів, продукти це пограбували все рознесли, щось десь там давали. Тому, що до церкв все ж ну як сказати це ж зв'язки напрацьовувалися роками по різних напрямках, і ми знали один одного, це не просто якийсь союз, мережа, знайомі які допомагають Західні райони там багато допомагали

Інтерв'юєрка: Проблеми зразу були саме з продуктами, це найголовніше?

Михайло: Так, передавали, після продуктів і ліки тому, що аптеки розграбленні, треба ж було якось лікуватися замовлення зробили, закупувалися навіть із запасних коліс привозили ліки. Перевіряли, а потім взагалі поставили блок пост перед Мелітополем, і ліки могли забрати.

Інтерв'юєрка: Так, ліки могли забрати. І мабуть ви ж допомагали проблеми вирішувати?

Михайло: Так, потім міючі засоби та гігієни. Продукти десь липень-серпень. Мелітополь буде довго вмирати від голоду.

Інтерв'юєрка: Це так, продукти є.

Михайло: А ось міючі все, шампунь 400 гривень це ж взагалі. І це ще наше українське. Бо люди шукали саме українські продукти і засоби українського виробництва.

Інтерв'юєрка: З якими ще проблемами побутовими приходили?

Михайло: Там був центр і вони приходили тому що там були обіди, спілкування, вирішували проблеми. Багато чого там відбувалося. Коли газ вирубили, почали ремонтувати електроприлади. Там історії були без сліз не можна слухати. Жінка наша розповідає, у сусідки нічого електричного немає я свою плитку їй віддала, а сама варила суп у чайнику. Ось такі історії були. Ми там щось міняли, щось ремонтували. Я ж електрик сам. Зараз деталі привезли з Росії. Люди щось міняли, допомагали. В середині допомагали, щоб люди були здібні допомагати комусь ззовні, усьому Мелітополю. Тому що звозили по списках «Саме тут» і вони їздили по людям.

Інтерв'юєрка: А у людей у яких не було карток, були проблеми, ви допомагали?

Михайло: Так, потім банки закрились, пенсії, допомагає зв'язок, установити додаток на телефон, треба вкласти бабушкіну карту, тоді було багато роботи. А після ж була тема, коли приват зробив, візьми людину піди на пошту, увійди на пошту поштар бачить цю людину, і тоді цій людині на карту перераховує. Треба ж знайти таку людину

Інтерв'юєрка: Так, яку ти знаєш, яка згодиться! До Вас зверталися з психологічними якимись травмами?

Михайло: Звичайно. Ну Андрій, він працював. Він ось -ось тільки виїхав, бо запахло смаленим. Я хочу його залучити в «Саме тут» у Запоріжжі, щоб там допомога була, бо він людина високої якості та відповідальності, але не знаю чи приїде, бо жінка в іншому місті, діти, сім'я, але залучити його це було б дуже добре. Взагалі оця сповідь, підтримка, для людей церкви це природньо, десь висловитися отримати підтримку. Люди жили в церкві, коли бомбили.

Михайло: Навіть був такий момент, коли всі ходили мародерити, тому машиною в'їхали в АТБ, камери які фотографували людей, а потім люди приходили і казали, що ну я ж не знав. Така була це тема. Якщо пам'ятаєте про спортсмена

Інтерв'юєрка: Так пам'ятаю, у Вас теж були такі випадки?

Михайло: Так, цей пост був опублікований мною, я розумію, що люди не знали моралі в мирний час, і не знають воєнний час і повелись, десь поверніть і вибачитесь перед Богом, та живіть вільно я розумію, що ваше фото там буде. Я розумію, люди приходили до мене сповідалися, повертали біля Поладіум.

Інтерв'юєрка: Були такі, які зверталися до вас?

Михайло: Так, були, питали, що робити, а що робити кайтесь, а я не можу, поверни гроші, зроби комусь добру справу. Це ж питанняне матеріального відчужування хазяйвам. Хазяйва не бідні люди, а по друге, вийшли у них страховка, вони перекрыли, тобі ж це треба, тобі ж цим жити, ти ж людина, тому було багато робити тому дійсно. Як я кажу мораль мирного часу я добра людина, а під час війни не завжди ти не можеш встати перед цією спокуюсою.

Михайло: Ми ж школу відкрили потім. Діти сидять вдома, мозг виносять батькам: було б добре, якщо зробили щоб повчилися по наймі. Я англійський викладав. Діти прогуляли 20 рік, 21 рік, 22 рік, тобто прогуляли 3 роки, ми займалися - закрили шкільну програму

Інтерв'юєрка: В місті не чули, що ви відкривали школу?

Михайло: Це мало хто чув, за це ж нас і бачили потім. Саме за школи.

Інтерв'юєрка: У вас гуртувалися у церкві?

Михайло: Так, «Слово життя» там ще й підвал, там взагалі ховалися і просто жили, бо було страшно на поверхах жити.

Михайло: Лікарі залишилися, кому десь допомога якась. Ми і свадьби грали, ще в Якимівці можна було зареєструватись по українським законам і три пари зареєструвались. Ми вінчали їх і останні вже забрали останній бланк в Якимівці і вони закрились потім. Це травень місяць був.

Інтерв'юєрка: Травень?

Михайло: Травень місяць можна було зареєструвати шлюб, не в Мелітополі там тихенько. Ну проводили трохи розважальні заходи для дітей, якісь обіди там були.

Інтерв'юєрка: А вам волонтери якісь допомагали чи ви саме з церквою?

Михайло: Ми самі волонтери. Дивіться, ми ж трохи знаємо Радянський союз ми знаємо ось цій прес який був. Тому у церкві ми видавали лише своїм, а не просто так давайте усі приходите і спалили. Коли ми кажемо про ромів, ми кажемо про наших ромів.

Інтерв'юєрка: Роми які до вас приходили, так?

Михайло: Так, вони ж члени церкви.

Інтерв'юєрка: А ви не рахували скільки у вас саме ромів у церкві?

Михайло: Давайте про цифри я не буду. Вони є і багато років. Вони залишилися зараз там і допомагають і залишаються. Це чудово, дивіться, церква показала усю свою сутність саме під час такої кризи. Люди жертівні, люди відверті, люди знають один одного, люди допомагають. Навіть якщо хтось там помилився, вони знають як вибачитися на психологічному, на моральному на духовному рівнях. У нас же і нечуючі був сурдоперевод, ви здивуєтесь, але колись ми розкажемо. У нас небачучі. Знову ж таки ви можете собі уявити людина, яка нічого не бачить людина, яка нічого не чує куди вона прийде.

Інтерв'юєрка: А ще й взаємодія всіх людей міжнетична, міжрелігійна – це точно і все це довіра.

Михайло: Так у них (церкву) «Слово життя» забрали ми ж їх до себе пустили, ми табір робили разом, в нас будо служіння на 9.00, у них на 14.00, ну не робили одне, бо ми ж різні.

Інтерв'юєрка: Так, це я розумію.

Михайло: Але м допустили оця межконфесійка, вона працювали ми ж зустрічалися Максим грекокатолик, слухайте це божі люди церкву в неділю забрали в неділю вони до мене приїхали Сашко, Петро сидимо плачемо разом, я кажу ну що хлопці ви наступні у Сашка ж теж там відкатали пальці сфотали всіх ще раніше, влітку тіки шо не забрали, а у нас там відкатали, обшуки все і забрали а у них там теж.

Інтерв'юєрка: Це точно.

Михайло: Петренко з служителів була оце у тебе ти там ти муку привезеш десь гроші зняти те зняти, все працювало. Я думаю що Мелітополь оці роки межконфесійна рада коли ми знаємо, може не церква.

Інтерв'юєрка: Створення Міжконфесійної ради в місті, дало свій результат, так?

Михайло: Керівники знають один одного цього достатньо, Валентина да арештували 5 місяців там, ми тут не знали що робити туди Максим там якусь там зубну шітку передає, ніхто не передав нічого, ми там ходили поки не сказали ще раз прийдете вас посадимо, щось десь і його потім відпустили, Діма теж, він звільнився ми приїхали священником так хлопці, це робіть це не робіть, якщо вас посадять беріть з собою це, це і це. Якщо

Інтерв'юєрка: Тобто, навіть і такі були поради? Ми ж бачили, що на площі продовжувалися молитви, не страшно було?

Михайло: Молитви так, молитви на площі йшли 120 чи 130 днів ми співали «Боже я молюсь за Україну» там Чечерина сидить у цьому готелі Мелітополь а ми співаємо, ну потім Валентина не стало. Це ж скільки раз солдати підходили озброєні шо то де то, це Мелітополь в нас так завжди було і все, ми молилися коли страшно було ми молилися, не знаю, голубі там щось піднімалися молилися, хоти молилися інтеркультурна незалежність взагалі. Ви пам'ятаєте день подяки, пам'ятаєте останній день міста?

Інтерв'юєрка: Так, пам'ятаю.

Михайло: Ця сцена і коли глухі отче наш співали, це було, ну ладно, а потім сказали ні, по своїм домівкам чи по своїх хатах, але ж тут питання таке ми молилось і зараз люди моляться по домах, але одне питання коли там наприклад грекокатолики прийшли до бабтистів молитися ну це якось, а площа нейтральна. Слухайте, а на площу будь хто приходив, там приходив молоканин, слухайте, ну це для істориків, для краєзнавців буде дуже цікаво. В нас в Мелітополі є те, чого немає у світі – молокани у сьомому поколінні які співають святе письмо на болоканський розпів такого ну може в Канаді чи десь в Австралії.

Інтерв'юєрка: Десь таких одиниці в Мелітополі. Ну не дарма ми - інтеркультурні.

Михайло: На площі, ну як би так сказати, слухайте Наталя це просто, після перемоги буде багато чого цікавого. І там да і там і молились, навіть коли Валентина вже арештували ще місяць після цього мі зійшли трохи ближче до Прем'єру, столовка якась і там нас знайшли регіонали там і хто тут старший, та вже старших посадили так тікайте звідси чого ви тут зібрались і жіночка одна каже: «В мене сім дітей, я молюся щоб їм було краще». Нікого не тронули, просто сказали якщо ще раз буде, то буде погано. Ну то й так коли церкву відібрали то й сказали так два дні щоб тебе не було.

Інтерв'юєрка: Так, щоб не було. Так ну оці всі випадки бачили, там і вчительку десь з села просто вивезли, казали депортація і все. Так це взагалі вже

Михайло: Так когось там якихось літніх людей, того Романа Романова заарештують, помре більше розголосу було.

Інтерв'юєрка: Ну добре, дякую вам вибачайте що стільки часу в вас забрала, але дуже цікаво. Знаєте, що ще хотіла спитати, чи були проблеми з інформацією, люди розуміли де фейкова? Якій можна довіряти інформації? Як у вас було?

Михайло: Дивіться, люди у такий час вони не питають вірити чи не вірити, усі моляться. Як я казав у окопі немає атеїстів там всі моляться до своїх богів. Ви здивуетесь ,які люди почали приходити в церкву або просто бути на зв'язку, кому зв'язки стали Псалтир тому що це молитви. Як молитися? Та як читаєте і все. Багато людей по всій Україні ,хто виїхав у мене зв'язки по всій Україні, і віруючі і не віруючі, багато було таке. Люди багато питань ставили про віру. Я не чув якогось розпачу. Чого Бог це допустив? Послухайте, якщо наші сусіди приперлися, то до чого тут Бог? Вони кажуть що в Бога вірять. До Бога які питання, якщо це люди, які говорять, що вони правильніше вірять ніж ми. Я не чув питання до Бога. Був трохи розпач , що робити. Тому що люди не стикалися з такими ситуаціями. Що з дітьми робити? У вересні багато батьків школярів почало виїжджати, тому що я не хочу в цю школу вести. Я знаю розповіді заходиш в школу ,а там великий портер Путіна, прапор російський, співають гімн.

Михайло: Перший мій пост був «Слухайте, а в Запоріжжі всі різні банери- це так мило». Це ж просто жах якийсь. Зверніть увагу ,коли йшла декомунізація скільки людей волали «Що ви там починаєте з прапорів і пам'ятників». І що ці люди почали? І ми побачили, що це головне.

Інтерв'юєрка: Вони ж і почали зі шкіл, університетів, церков..

Михайло: Було багато питань щодо медиків. І питання було «як лікувати?», я не знаю як начальство вирішує, але ця трагедія мера Херсона вона дійсно має право на життя і вона повинна освітлена. Чим? Він робив запити «Що мені робити?», а відповіді не було. Ми вирішували це питання на особистих зв'язках.

Модератор: Як Ви думаєте, що в такий ситуації робити?

Михайло: Тут дивіться, багато було з іноземними церквами які вже проходили це в Афгані, Судані. Там де лікар це не політична людина і він лікує будь кого, навіть ворогів тому що це люди. Тому що «Червоний хрест» наш це ганьба.

Інтерв'юєрка: Так ганьба і ми це побачили.

Михайло: Це не про що.

Михайло: Я маю на увазі і той високий рівень прикро що ми так в Оленівку і не змогли пробитися тому волонтери, просто церковні волонтери розносили речі вони давали ліків ховали цих людей хто давав консультації що чим можна замінити щось там но але ось так працювали і робили.

Інтерв'юєрка: Міський голова Мелітополя Іван Федоров час від часу проводить прямі ефіри, відповідаючи на питання мешканців міста, висвітлює інформацію у соціальних мережах. Скажіть, яку підтримку Ви очікуєте від міської влади Мелітополя?

Михайло: Дивіться я зустрічався з офіційними людьми я буду зараз зустрічатись ну ми працювали ми роками знаємо один одного просто те що я побачив деякі перебільшення там такий гучний вибух був, там сто орків загинуло воно не дуже допомагає мелітопольцям я розумію навіщо це робиться, тому що Мелітополь не повинен зійти з екранів, да. Якщо вранці щось не бабахнуло то це.

Інтерв'юєрка:То це не Мелітополь

Михайло: Ми розуміємо до ось цю роботу десь там якусь автівку підірвали але я не знаю як це робити це дійсно повинна бути.

Модератор: Це відвертає мабуть людей Мелітополя чи ні?

Михайло: Не то що відвертає, ну люди перестають цінувати всі заяви (мелітопольці). Для України це працює 110% для зарубіжжя не знаю але для України 110%, а от для мелітопольців краще було б щоб частіше говорили ми прийдемо ми не забули ми працюємо щось робимо ну зараз ось тут на вільній території хочеться сказати тим людям: «Слухайте ми вас не забули я не знаю що я сьогодні можу зробити ви мені скажіть» але ми працюємо над тим.

Інтерв'юєрка: Які першочергові кроки, на Вашу думку, потрібно зробити міській владі після повернення до Мелітополя для підвищення рівня довіри та згуртованості громади?

Михайло: Наталя я думаю що там буде багато да знову ж таки но ми бачили відвертість мелітопольської влади ми бачили да я думаю що вона збережеться дійсно треба там спецслужбам буде багато роботи мати але є певні проблеми і з цими зараз я буду працювати ну у нас у кожного свої напрямки і все таке. Дивіться хто буде судити колаборантів? Судді. Які пройшли окупацію чи які в Польщі отсиділися? Це велике питання. Так правова невизначеність ще досі, а дивіться ну можем мелітопольців на часі Куп'янськ вже звалили. Слухайте там історія така пішли орки до церкви куп'янської і сказали за тиждень прибраться бо наступна неділя це останнє наше служіння це наступна неділя була одинадцять вересня десятого їх звільнили оце бувала а одинадцятого нашу будівлю забрали я не знаючого ти бог так, я не проти щоб нам Мелітополь звільнили.

Інтерв'юєрка: І не кажіть, я бачила вашу церкву, будівлю, що там роблять.. я все бачила.

Михайло:А от що буде після оце вже питання майбутнього, а для куп'янська це вже питання сьогодення, по яким законам, хто там вибирає що таке колаборант чи ні і все таки інше тобто треба бути дуже стурбованим, я не знаю хто там буде ну продовольчі органи силовики я розумію але ось ця громадська думка, я ж розумію що якісь люди zostалися і вони працюють на Україну а ми їх сьогодні вважаємо колаборантами ну слухайте служби є у кожній армії тому це, буде дуже багато розбиратись про це. Другий момент який я сказав Мелітополь прогавив патрульну поліцію. Якщо б в нас була рік, два патрульна поліція українськова дійсно, як сказати, інтелігентна, то Мелітополь легше було б потім відвойовувати тому що гусарня в нас так і залишилась би.

Інтерв'юєрка: Ясно, а от після повернення у місто української влади, ви особисто, що ви плануєте зробити?

Михайло: Нічого, продовжу робити у церкві.

Інтерв'юєрка: Як і робили да?

Михайло: Та чоб і ні. Ми більш зараз так, я збираю зараз інформацію про всі церкви які відібрані, про всі які зруйновані Маріуполь, якусь да правову базу ми працюємо зараз з юридичним відділом у Києві християнства, потім Інститут релігійної свободи є такий в Києві щоб відбудувати ось цей правовий, якісь там заходи да, мати правову базу, мати інформаційну базу, психологіна допомога пастеров балаклеї, хтось щось там в СМІ десь ляпнув у окупації, забрали його зламали руку зараз у Польщі, вже Балаклею звільнили а він все ще на реабілітації тобто як реабілітувати людей; людей які уїхали які залишились як помирити їх, як відбудувати церкви, як відновити документи, а може ще й відшкодувати щось, слухайте в мене роботи буде просто завались.

Інтерв'юєрка: Просто завались це точно.

Михайло: І це тільки релігійний напрям, я не беру там вода, газ, культура або там якійсь пам'ятник там будемо працювати.

Михайло: Те що я і говорю там багато буде роботи для соціологів, для людей науки щоб просто оцінити вплив того чи іншого явища. Лідерів як там тренінгів взагалі тому що, якщо будувати нову Україну, якщо продовжувати будувати Україну, то треба якісь там необхідні засади просто відкласти щоб нічого недоброго, то ж багато питань

Інтерв'юєрка: Добре дякую, до зустрічі, до зустрічі в новому Українському Мелітополі

Михайло: Давайте читайте, да читайте псалтир є дійсно класні моменти, нехай бог благословить вас.

Інтерв'юєрка: Дякую!!!!

ДАТА ПРОВЕДЕННЯ: 30.09.

ЧАС ПРОВЕДЕННЯ: 18.00 - 18.30

Інтерв'юєрка: Доброго дня. Давайте познайомимось, мене звати Наталя. Я представник Центру соціологічного дослідження Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Зараз я вам розповім трішки про мету нашої зустрічі. А потім ви теж представитесь.

Не дивлячись на ці складні для України часи, я дуже вдячний (а) Вам за нашу сьогоднішню зустріч. У мене гарна новина для Вас і для нашого міста. У рамках грантової підтримки діяльності зі сприяння захисту національних меншин у різних регіонах України Проектом Ради Європи «Посилення захисту національних меншин, у тому числі ромів, та мов меншин в Україні», було підтримано Проект під назвою «Етнічні спільноти і спільність: запорука громадської активності та довіри», розроблений громадською організацією «Мелітопольська міська єврейська община» у партнерстві з науковцями МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Одним із завдань цього Проекту є визначення основних проблем та труднощів, з якими доводиться стикатися представникам етнічних спільнот м. Мелітополя, що мешкають в окупації або вимушено покинули свої домівки, та пошуку найбільш затребуваних форм і форматів допомоги. Впевнений (а), що ми разом зможемо визначити хоча б частину з цих проблем, та подумаємо яка підтримка наразі потрібна особисто Вам, та які форми підтримки щодо формування почуття єдності мелітопольських етнічних спільнот є найбільш дієвими для пошуку спільних рішень в умовах війни, де б Ви не жили зараз.

Наша розмова не займатиме багато часу.

Значимо, що дослідження, в якому Ви берете участь, є дуже важливим. Ми високо цінуємо Ваш досвід, думки і ідеї. У ході обговорення просимо Вас бути гранично відкритим(тою) і говорити дійсно те, що думаєте.

Валентина. Мене звати Валентина, 71 рік

Інтерв'юєрка: Добре, дякую! А скажіть будь ласка, чому ви не переїжджаєте, чому залишаєтесь в окупації. Можете сказати?

Валентина: Ну тому що в мене тут будинок, в мене тут сім'я, син з невісткою, внуки. В мене ще є собака і кіт, ну жалко залишати. Приїдеш і жити буде ніде, і хочеться зберегти це все, щоб не розікрали ці орки, і так далі. Бо ми ж бачимо що заселяються в пусті квартири. Заселяються в пусті дома, от. Жалко своїх домів. Будували своїми руками з чоловіком, тому дуже жалко.

Інтерв'юєрка: Добре дякую! Підкажіть які головні, основні проблеми, труднощі з якими ви стикаєтесь в окупації?

Валентина: Ну дуже велика черга, наприклад, до банку, там люди...

Інтерв'юєрка: Була, да, поки були банки?

Валентина: Банки працювали, там величезні були черги, дуже страшні. Одержати, наприклад, пенсію не можливо було, дякувати богам, що в мене дуже добрі діти, які, ну мені на карту приходять пенсії, ну вони могли якось обналічувати ці гроші. І, тобто я не страждала від цього, але я бачила страшні ці черги, і ті люди і з полочками, і інваліди і там. Багато цей знаю з нашої вулиці, які получали на пошту пенсію не змогли отримати картку. І пропустили кілька разів пенсію. Це отже, ну як сказати, жити ні нашо. У нас і такі були. У нас на вулиці багато пожелих людей, наприклад, є такі, яким вже по 85 років, вони не в змозі самі туди і от так вийшло. І я знаю і навіть я їхала в маршрутці, теж жінка казала, що не може получить, так от!

Інтерв'юєрка: Фінансові були проблеми?

Валентина. Ну да, а перші місяці то я три місяці зовсім з дому не виходила, ну як, на вулицю тільки. А щоб там на базар, чи кудись, страшно було, дуже страшно. А потім уже доньки сказали, візьми мене хоть, може тобі не сподобається, ну якось треба звикати, ну хоть з'їздити на базар та купити собі їжі. Бо діти привозили мені. Ще раз як виїхала, як глянула, кругом оті орки з автоматами. Ну це дуже страшно, дуже страшна наша така гарна, красива вулиця центральна Богдана Хмельницького, з новеньким асфальтом, тільки його застелили, так всі раділи, а тут по ній сплошним потоком сплошні танки оті йдуть. Машини грузові, ці солдати з автоматами зверху сидять. Ну по-перше, я вообще шарахалась. Як побачу ці машини не знала вообщє куди тікати.

Інтерв'юерка: Ясно, зрозуміло. А з людьми ви спілкувалися, які в них враження взагалі? Того що відбувається в місті?

Валентина: я так скажу. Ми спілкуємось, у нас вулиця, ну тіпа селянська, ми спілкуємось. Ми перші дні коли почали обстрілювати наш аеродром ми всі ховалися в підвалах. А потім, як передишка, всі виходили, прямо гуртом всі на вулицю. І всі радились, обсуждали.

Інтерв'юерка: Допомогали один одному.

Валентина: допомагали, по різному і психологічно друг-другу і як ховалися, зазивали до себе. Що в підвалах люди пересиділи. В кого не має зручного підвалу, да старались допомагати друг-другу. А потім уже почалося вже, ну як, роздвоєння чи як сказати людей. Ось в мене, допустим, стоїмо на вулиці, нас троє. Якраз ця трагедія в Бучі була, і розмовляємо. І она каже, та це не правда, це спектакль, такого не може бути, це артисти, вони всі встали потім і пішли, я сама бачила цю виставу.

Інтерв'юерка: Тобто інформація вже пішла інша, люди почали...

Валентина: Люди почали мінятися, тому що в нас, ну....

Інтерв'юерка: Дивляться телебачення? Так? Мабуть російське і ви це бачили?

Валентина: Да я не разу новини російські не дивилася, бо це дуже страшно і я їм не вірю, а ті хто дивляться, ну у нас регіон такий, «рускоязычний» і багато є дітей які, навіть у цієї жінки, що казала, діти в Росії і вона виїхала туди, у Росію да. Дай бог щоб не поверталася.

Валентина: ...страшно і я їм не вірю. От, а той хто дивиться, ну і в нас регіон такий рускоязычний, і багато є дітей які, навіть в цієї жінки, що казала діти в росії, і вона вже виїхала туди..

Інтерв'юерка: В росію?

Валентина: В росію, да, і дай Бог щоб не поверталась.

Інтерв'юерка: Тобто це важко, так?

Валентина: Так, це важко. А друга, ну в нас такий девіз на Східній вулиці, що ми всі спілкуємось, знаємось, дружимо. А друга, я теж думала, що вона ну за Україну, а вона теж проросійська, а діти в Європі, у Германію (Німеччину) уїхали. А чого ж не в росію, дороженька?

Інтерв'юерка: А до такої, фейкової інформації, Ви як ставитесь? Отака інформація, яка подається...

Валентина: Ні, російським новинам я зовсім не вірю, зовсім не вірю. Я жду тільки наших, тільки українських воїнів, своїх. Молюся щоб вони вернулися до нас і перемога щоб була. І в мене і син, і невістка – всі за Україну! Тому в цьому ракурсі мені легше, що вся сім'я, ми всі друг друга підтримуємо.

Інтерв'юерка: А ви слідкуєте за новинами та подіями в Україні?

Валентина: Ну ясно, ми слідкуємо по інтернету, да. І коли, допустим, бувають дні що немає (новин), син шукає, вишукує, знаходить, щоб ми були обізнані. Конєшно слідкуємо, обов'язково.

Інтерв'юерка: Тобто, взаємодія з мешканцями, які у вас там на вулиці, була б або вже є важка?

Валентина: Є важка. Но є такі люди, що думав що вони за росію, а вони навпаки. В нас на вулиці є татар багато і ми спілкуємось ну і дружимо, і вони теж тут залишилися, но вони за Україну. Бо в одного мама дуже старенька...

Інтерв'юерка: Не можуть виїхати?

Валентина: Да, да не можуть виїхати і теж бояться за свій дім. Кажуть: «А куди повертатися тоді? Де ми будемо жити?». Ну таке, ну в усіх, ми ж в часних домах живем, в усіх є собаки, в усіх є коти. Ну а як тварин бросити? До мене, наприклад, прибудилася ще одна кішка і ми її кормимо.

Інтерв'юерка: Важко, так?

Валентина: Ну а куди ж її діти? Чиясь вона була, бо гарна, красива кішечка. Тепер вже в нас троє котів. Тому ось це так і живем.

Інтерв'юерка: Добре, дякую. А от, підкажіть ще, коли отак, міський голова Іван Федорів, проводить прямі ефіри, відповідає на питання мешканців міста, висвітлює інформацію в соціальних мережах, от скажіть яку підтримку Ви очікуєте?

Валентина: Ну як Вам сказати... Психологічно легше, що хоть тоді не бросили нас зовсім, що нас підтримують. Нам кажуть тримайтесь, держіться.

Інтерв'юерка: Тобто це треба, потрібно?

Валентина: Це обов'язково. Психологічна підтримка, ну це мабуть...Ну матеріальна це само собою, а психологічна це теж дуже важливо, дуже важливо, тому ми вдячні.

Інтерв'юерка: Дякую. А от як Ви вважаєте, які першочергові кроки, на Вашу думку, потрібно зробити міській владі, після повернення от до Мелітополя, для підвищення рівня довіри та згуртованості громади? От як мер це...

Валентина: Це таке важке питання, тому що ми уже знаємо, ось я все життя працювала педагогом, я вже знаю що ну ось багато педагогів пішли зараз працювати. Це ж вони колаборанти вже я так розумію. Цих треба обов'язково наказати, тому що вони одержували зарплатню від України і тим паче, і тим не менш пішли працювати. Хто ось за країну – ті значить виїхали люди.

Інтерв'юерка: Тобто ви вважаєте...

Валентина: В мене ось невістка працювала в басейні – осталася без роботи, тому що вона не захотіла спілкуватися і працювати на «орків», а в освіті багато пішли працювати. Я, як узнала, я, чесно, плакала. Думаю «Ну як можна?». Люди – методисти, і ..і заввідділ. Тобто, які несли, ну вроді такі розумні речі і для людей, і для дітей, а самі оказались зрадниками Батьківщини. Ну пенсіонери, це таке, знаєте. Хоч я б тоже якось.. Я не знаю, може якісь чи списки повісити. Не знаю.

Інтерв'юєрка: Тобто Ви вважаєте, що для...

Валентина: Щось повинно бути, щоб люди теж, бо оце «і вашим і нашим», це знаєте, як «Свадьба в Малинівці»: що іде оця команда – я шапку одягну, прийшла ця команда – я шапку зніму. Уже не ті часи, щоб оце за все всім пробачити. Ні!

Інтерв'юєрка: Тобто Ви вважаєте, що згуртованість громади буде тільки тоді, коли покарають всіх, хто заважав цій громаді?

Валентина: Обов'язково.

Інтерв'юєрка: Добре. Дякую. А от Ви самі, Ви зараз знаходитесь в Мелітополі і коли все ж таки буде наша перемога, що б ви самі зробили для підвищення рівня цього довір'я міжнетичної взаємодії?

Валентина: Знаєте, я може скажу з свого боку.

Інтерв'юєрка: Будь ласка, так.

Валентина: Ну я б згуртувала людей наприклад...Ну як. Треба ж не словом, а ділом. ну.. не знаю, які будуть пошкодження, що воно буде. Як будуть наступать – ми теж будем ховатись в підвали, знову, но може і парк поруйнують і ще, і ще. Шоб вийти всім. І ми вже розмовляли на цю тему з такими пенсіонерами, як ми і старше навіть, і казали що хоч по кирпичику, по два, но ми прибиремо, ми яесь дерево посадимо. Якщо оце буде..

Інтерв'юєрка: Тобто для свого міста?

Валентина: Організовано і гуртом, я думаю, дійсно згуртуємось ще краще щоб було.

Інтерв'юєрка: Добре, дякую Вам. Дякую, бажаю до побачення. Дякую.

Валентина: І Вам теж.

**ЗВІТ ПІДГОТУВАЛИ ЗДОБУВАЧІ-ПРАКТИКАНТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧИХ ПРАКТИК ЗГІДНО
ДОГОВОРУ ПРО СПІВПРАЦЮ № 2/41-08**

**Навчальна практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ОП Соціологія
гр. 520-і**

1. Архипчук Микола Володимирович
2. Демченко Анастасія Олександрівна
3. Ковпак Михайло Володимирович
4. Комар Олена Володимирівна
5. Кучинський Віктор Францович
6. Латишева Діана Олександрівна
7. Павлюк Валентин Васильович
8. Пастушок Олександр Володимирович
9. Скударнова Анастасія Віталіївна
10. Фокша Максим Андрійович
11. Фурман Анастасія
12. Крачун Максим Вікторович

**Навчальна практика з психології здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти ОП Психологія. Клінічна психологія, психологія. Психологічне консультування
гр. 322с**

1. Барабашенко Аліна Сергіївна
2. Станкова Олександра Валеріївна
3. Цуканов Євгеній Володимирович
4. Коновальська Марія Романівна
5. Муха Людмила Вікторівна

**Навчальна практика (лексикографічна) здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти ОП Середня освіта. Українська мова і література
гр. 310/1 -ф**

1. Іржавська Поліна Андріївна
2. Пилипович Вікторія Віталіївна
3. Стадніченко Юлія Леонідівна

гр. 20 уміл
4. Сложенко Аліна Олександрівна

**Навчальна практика (лексикографічна) здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти ОП Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і
література**

- гр. 310/2 -ф**
1. Кравченко Катерина Сергіївна
  2. Рибак Єлизавета Сергіївна
  3. Смолякова Валерія Михайлівна

**Навчальна практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ОП Менеджмент підприємств і організації
гр. 420-і**

1. Козарик Ілля Петрович
2. Резник Данило Артемович
3. Субханкулов Тимур
4. Хохуда Артем Вікторович
5. Яценко Володимир Олексійович

**Виробнича практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ОП Соціологія**

гр. 519-і

1. Возняк Ілля Вадимович
2. Вихор Дарія Сергіївна
3. Лагутін Дмитро Валерійович
4. Моїсеєва Юлія Анліївна
5. Решетнікова Олена Юріївна
6. Тищенко Євген Вікторович
7. Толмачова Валерія Олександрівна
8. Шапошніков Анлій Олександрович
9. Шпачинський Валентин Леонідович

**Виробнича практика (психодіагностична) здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти ОП Психологія. Клінічна психологія, психологія. Психологічне
консультування**

гр. пс21

1. Причепя Наталя Олександрівна

гр. 321с

1. Неліпа Денис Сергійович
2. Булгакова Анастасія Андріївна
3. Сулова Марія Сергіївна
4. Беляєва Анастасія Андріївна
5. Овдієнко Анна Віталіївна

**Виробнича практика (психопрофілактична) здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти ОП Психологія. Клінічна психологія, психологія. Психологічне
консультування**

гр. 320с

1. Рудакова Діана Олегівна
2. Лубік Іван Віталійович
3. Пасічна Анастасія Сергіївна
4. Яковенко Тетяна Олексіївна
5. Чоповська Аліна Юріївна
6. Якушина Тетяна Олександрівна

гр. пс20

1. Дмитрієнко Марія Дмитрівна

**Виробнича практика (з фаху) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти ОП Психологія. Психологічне консультування**

гр. 319с

1. Арушанян Амалія Грачківна
2. Гіржева Дар'я Володимирівна
3. Майсак Марія Олександрівна
4. Сейтмететова Сафіє Азізовна
5. Моцевий Владислав Миколайович
6. Овсяніков Дмитро Ігорович
7. Бессонова Оксана Олексіївна

гр. пс19

1. Сеніна Соф'я Русланівна

Виробнича: практика з технологій соціальної роботи та соціальної педагогіки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП: Соціальна робота. Соціальна педагогіка

гр. 419-с

1. Поплавський Владислав Сергійович
2. Чудакова Влада В'ячеславівна

Виробнича практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП Соціологія

гр. М522-і

1. Андрущенко Анастасія Ігорівна
2. Желева Діана Сергіївна
3. Коваленко Олександра Олександрівна
4. Жеребна Тетяна Вікторівна
5. Мочарій Дар'я Володимирівна
6. Чорній Людмила Василівна
7. Нікітіна Вікторія Миколаївна
8. Жуковський Микита Віталійович

Виробнича практика (з фаху) здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП Психологія. Практична психологія

гр. М321с

1. Шерстобітова Кристина Володимирівна

гр. пс22М

1. Міхєєв Роман Ігорович

гр. М322с

1. Климченко Наталія Миколаївна
2. Петров Володимир Миколайович
3. Сеніна Аліна Володимирівна
4. Скляр Олександра Євгеніївна
5. Уколова Ганна Миколаївна
6. Криворучко Олександр Олександрович
7. Криворучко Наталя Василівна

гр. пс21М

1. Чиглінцев Станіслав Сергійович
2. Сухомлінова Анастасія Сергіївна

Виробнича практика (з фаху) здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП Менеджмент підприємств і організації

гр. М 421-і

1. Власенко Олександра Олегівна
2. Задніпенко Максим Анатолійович
3. Покотило Микита Сергійович
4. Шаясюк Ірина Анатоліївна

